

LETNO POROČILO 2014

Kočevje, marec 2015

Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost, Ljubljanska c. 38, 1330 Kočevje, **tel.: 01 8938 170**, fax: 01 8938 184,
hydrovod@hydrovod.si, www.hydrovod.si, TRR: SI56 0232 0001 9840 967, ID za DDV: SI50590049

Družba je vpisana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, Srg 2007/00707, št. vl. 1/00786/00, osn. kapital 583.016,01 €, matična št. 5073251

KAZALO VSEBINE

1	Uvod	3
1.1	Osnovna naloga podjetja	5
1.2	Osnovni podatki o podjetju	5
1.3	Kontaktne podatki za podjetje	5
1.4	Organizacijska struktura podjetja	6
1.5	Lastniška struktura podjetja	6
1.6	Kratka predstavitev podjetja ter dejavnost podjetja	6
1.7	Oskrba s pitno vodo nekoč	8
1.8	Oskrba s pitno vodo danes	9
1.9	Izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo	12
1.10	Kratek povzetek uvodne predstavitve	18
2	Povzetek dogajanj v letu 2014	18
3	Kako naprej	39
4	Zaključek	41
5	Poslovno poročilo	45
5.1	Analiza poslovanja družbe v letu 2014	45
5.1.1	Prihodki in njihova struktura	46
5.1.2	Odhodki in njihova struktura	47
5.2	Izvajanje javne gospodarske službe – oskrba s pitno vodo	55
5.2.1	Prodaja pitne vode	55
5.2.2	Odjemna mesta	58
5.2.3	Cena vode	61
5.2.4	Kvaliteta pitne vode	67
5.3	Zaposleni	70
5.4	Nabavna funkcija in javna naročila	72
5.5	Sodelovanje z javnostjo	72
5.6	Razvoj in načrti za prihodnost	73
5.6.1	Oskrba s pitno vodo	73
5.6.2	Predvidene novosti v poslovanju in organizaciji družbe	78
6	Računovodski izkazi	80
6.1	Izkaz poslovnega izida	80
6.2	Bilanca stanja	81
6.3	Razkritja k računovodskim izkazom	82
6.3.1	Izkaz poslovnega izida	82
6.3.2	Bilanca stanja	85
6.3.3	Druga razkritja	88
6.4	Vlaganja v infrastrukturo v letu 2014	88
6.5	Razporejanje skupnih in splošnih stroškov	88
7	PREDLOG SKLEPA	90
8	SEZNAM TABEL, GRAFIKONOV, PRILOG	91

1 UVOD

Enako, kot v minulih letih, smo tudi po zaključku poslovnega leta 2014 pripravili prikaz poslovnih dogajanj v javnem podjetju Hydrovod d.o.o. Kočevje, s katerim želimo seznaniti naše lastnike in vso ostalo zainteresirano javnost o vseh pomembnih poslovnih dogodkih v preteklem letu. Kaj vse se je dogajalo je zapisano v tekstualni obliki ter podkrepljeno z določenimi tabelami, grafi in slikami. Pomembna dogajanja smo želeli prikazati na dovolj razumljiv in pregleden način, ki bi bil sprejemljiv tako za tiste, ki že nekaj časa spremljajo naše delo, kot tudi za tiste, ki se z našim poročilom srečujejo prvič oziroma jim področje oskrbe s pitno vodo ni ravno blizu.

Vsako leto poskušamo letno poročilo izdelati z določenimi spremembami in ga tudi vsebinsko narediti bogatejšega. Kljub temu ostaja določen podatkovni okvir poročila, podoben prejšnjim poročilom, ker je naša dejavnost tako posebna pa tudi zakonsko definirana, da poročila ni moč izdelati brez sledenja določenim smernicam oziroma prikazom. Glede na dejstvo, da je oskrba s pitno vodo tako pomemben predpogoj za nemoteno bivanje in delovanje na določenem področju, menimo, da je to pravilno. Na ta način dobimo jasno sliko stanja dejavnosti ter primerjavo s prejšnjimi leti, ki pokaže določen trend gibanja pomembnih poslovnih dogodkov.

Pitna voda je po naši zakonodaji živilo in ponavljanje oziroma poudarjanje določenih dejstev, povezanih s pitno vodo je nujno potrebno. Dostikrat se ne zavedamo pomembnosti urejene oskrbe s pitno vodo, kot tudi kompleksnosti te dejavnosti. Urejen sistem oskrbe s pitno vodo je zelo zahteven in drag ter se gradi, dograjuje in obnavlja tekom celotnega obdobja njegovega obratovanja. Kljub vsej skrbnosti upravljavca, ki vsakodnevno skrbi za kondicijo posameznega vodovoda, pa vse to včasih ni dovolj za varno oskrbo s pitno vodo. Še posebej v zadnjem obdobju nam narava sporoča, da oskrba s pitno vodo ni odvisna samo od upravljavca vodovoda, temveč čedalje bolj tudi od njenega »obnašanja« in »dobre volje«. Očitno nam sporoča, da se je človek do nje predolgo obnašal »neprijazno« in je prišel čas za izstavitve računa v obliki vidnih podnebnih sprememb, ki prinašajo škodo in druge nevšečnosti, ki so vidne tudi nestrokovni javnosti. Tako nas, izvajalce javne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo, podnebne spremembe silijo v nova vlaganja ter prilagoditev novim razmeram na terenu, ki jih izvajamo z več ali manj uspeha oziroma se bolj ali manj uspešno prilagodimo nepredvidljivi moči narave in

posledicam, ki jih prinaša. Če temu ne bi (bomo) sledili, bi (bo) varnost javne oskrbe s pitno vodo postala hitro vprašljiva.

Po sedaj veljavni zakonski ureditvi je pitna voda v Sloveniji javna dobrina. Način izvajanja kot tudi standard oskrbe porabnikov s pitno vodo je delno urejen z državnimi predpisi in delno s predpisi lokalnih skupnosti. Skladno z veljavnim Zakonom o varstvu okolja sodi dejavnost oskrbe s pitno vodo med obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja. S tem je zakonodajalec jasno izkazal pomembnost poenotene in urejene oskrbe s pitno vodo za nemoteno bivanje znotraj določene lokalne skupnosti. Lahko govorimo, da je trenutna rešitev oskrbe s pitno vodo urejena optimalno, saj je velika večina prebivalcev naše države vključena v sistem javne oskrbe s pitno vodo, ki ima sorazmerno nizko ceno. Voda je dejansko človekova pravica in na ta način sledimo smernicam Združenih narodov, ki spodbujajo zagotavljanje vode in komunalne ureditve kot osnovne javne storitve za vse. Poskus določenih lobijev znotraj Evropske skupnosti, da bi pitna voda postala tržno blago, je na srečo propadel. Pritisk javnosti je naredil svoje in Evropska komisija je bila prisiljena področje oskrbe s pitno vodo izvzeti iz predloga

Najdražja voda je tista, ki jo ni

Detroit žeja po vodi in denarju

Pravica do vode: Zaradi presahlih pip so revni Detroitčani tako obupani, da se obračajo celo na OZN.

Sebastijan Kopušar, New York
čet, 26.06.2014, 09:00

"Si lahko predstavljate, kaj za te ljudi pomeni oditi na stranišče? Kako se tuširati, kako se sploh umiti?" Foto: Blaž Samec, Delo

(pobude ali ponudbe) za izvedbo »bolj ekonomične« oziroma »bolj všečne« ali temu podobne oblike oskrbe s pitno vodo, kar pomeni isti cilj v nekoliko spremenjeni obliki (lepše »zapakiran«). Vsi primeri privatizacije vodnih virov po svetu so negativni. Želja po dobičku velikih zasebnih družb je vsepovsod prinesla mnogo višje cene, slabše vzdrževanje vodovodne infrastrukture, slabšo kvaliteto vode na pipah porabnikov in slabšo dostopnost pitne vode za najbolj ranljive skupine porabnikov.

Poslovno leto 2014 je bilo za Hydrovod d.o.o. zelo zahtevno in hkrati uspešno. Ves čas smo sledili ciljem, zastavljenim v letnih programih izvajanja dejavnosti, ki so bili zelo ambiciozno

zastavljeni, ter našemu letnemu poslovnemu načrtu. Ekonomska kriza je pomembno vplivala tudi na poslovno okolje, v katerem deluje naše podjetje. Tako je bilo potrebno vložiti dosti več navora za doseganje rezultatov, ki bodo prikazani v nadaljevanju tega poročila. Je pa ekonomska kriza vključno z zelo deževnim vremenom poskrbela tudi za nižjo porabo vode, kar je »edini« slab priokus minulega poslovnega leta, na kar pa upravljavec nima vpliva.

1.1 OSNOVNA NALOGA PODJETJA

Osnovna naloga javnega podjetja Hydrovod d.o.o. ostaja nespremenjena v primerjavi s prejšnjimi leti. Tako ima podjetje še vedno osnovno nalogo, da skrbi za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na območju občin Kočevje, Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Kostel (dejavnost 36.000 – zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode).

1.2 OSNOVNI PODATKI O PODJETJU

Logotip:

Ime podjetja: *Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost*
Naslov: *Ljubljanska c. 38, 1330 Kočevje*
Telefon: *01 8938 170*
Spletna stran: <http://www.hydrovod.si>
Šifra dejavnosti: *36.000 Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode*
Matična številka: *5073251*
ID za DDV: *SI50590049*

1.3 KONTAKTNI PODATKI ZA PODJETJE

Kontaktne podatke podjetja so naslednji:
Hydrovod d.o.o., družba za komunalno dejavnost,
Ljubljanska cesta 38, 1330 Kočevje

centrala: ☎ (01) 8938 170
reklamacije: ☎ (01) 8938 176
soglasja: ☎ (01) 8938 182
kvaliteta vode: ☎ (01) 8938 185
fax: 📠 (01) 8938 184
dežurna služba: 📞 (051) 319 800
elektronski naslov: hydrovod@hydrovod.si

1.4 ORGANIZACIJSKA STRUKTURA PODJETJA

Delovni proces je v podjetju organiziran v naslednjih sektorjih:

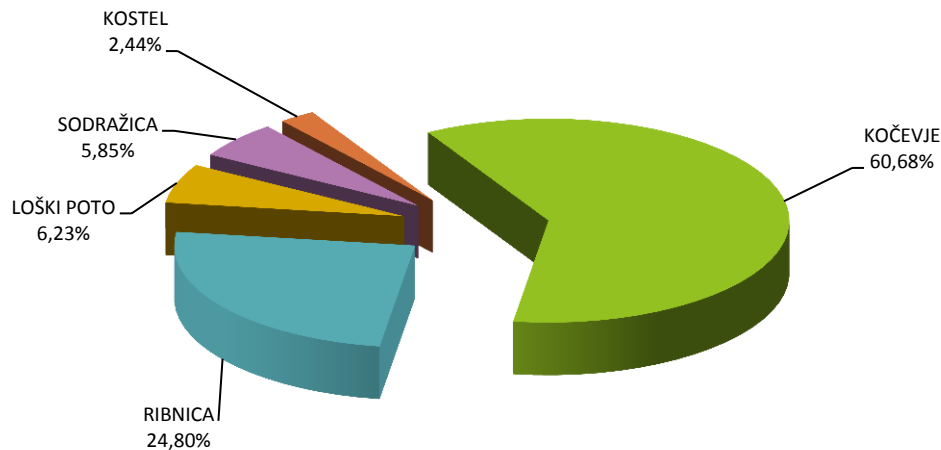
- v splošnem sektorju, ki ga vodi direktor družbe,
- v tehničnem sektorju, ki ga vodi vodja tehničnega sektorja ter
- v finančno-računovodskem sektorju, ki ga vodi vodja finančno-računovodskega sektorja.

Vsi trije sektorji so locirani na sedežu družbe na naslovu Ljubljanska cesta 38, Kočevje.

1.5 LASTNIŠKA STRUKTURA PODJETJA

Lastniški deleži posameznih družbenikov v osnovnem kapitalu javnega podjetja so v primerjavi s prejšnjimi leti ostali nespremenjeni in znašajo:

- delež Občine Kočevje	60,68%,
- delež Občine Ribnica	24,80%,
- delež Občine Loški Potok	6,23%,
- delež Občine Sodražica	5,85%,
- delež Občine Kostel	2,44%.

1.6 KRATKA PREDSTAVITEV PODJETJA TER DEJAVNOST PODJETJA

Podjetje Hydrovod d.o.o. je v 100 % lasti občin, na področju katerih opravlja javno gospodarsko službo. Osnovni kapital družbe znaša 583.016,01 EUR, sprememb v letu 2014 ni bilo.

V skladu z *Družbeno pogodbo o statusnem preoblikovanju javnega komunalnega podjetja Hydrovod Kočevje-Ribnica p.o. v Hydrovod d.o.o., družbo za komunalno dejavnost*, podjetje za občine ustanoviteljice izvaja gospodarsko javno službo:

- 36.000 Zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode,

ki predstavlja osnovno dejavnost družbe. Torej je glavno poslanstvo podjetja redna in varna oskrba vseh porabnikov, ki se oskrbujejo s pitno vodo iz vodovodnih sistemov, ki so v našem upravljanju. Gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo izvajamo tudi v delu občine Črnomelj – KS Stari trg ob Kolpi. Medsebojna razmerja z občino Črnomelj niso urejena in ta občina nas ne navaja v svojih odlokih kot upravljavca vodovoda. Do občine nimamo vzpostavljenih nobenih obveznosti iz naslova infrastrukture v upravljanju.

Javno podjetje skladno z ustanovitvenim aktom ter v skladu z 12. (dvanajstim) členom Zakona o gospodarskih javnih službah opravlja za občine ustanoviteljice še naslednje naloge:

- strokovno tehnične, organizacijske in razvojne naloge,
- izdajanje soglasij oziroma dovoljenj za priključitev na javno vodovodno omrežje,
- določanje pogojev in izdajanje soglasij k dovoljenjem za poseg v prostor, če le-ti zadevajo komunalno infrastrukturo.

V skladu s 3. členom družbene pogodbe, zaradi racionalnejšega in gospodarnejšega izvajanja obvezne gospodarske javne službe oziroma v interesu zagotavljanja javne dobrine, opravljamo še naslednje dopolnilne (tržne) dejavnosti:

- gradnja in rekonstrukcije vodovodnih objektov in naprav,
- izdelavo novih vodovodnih priključkov in
- izdelavo tehničnih rešitev ter tehnične dokumentacije.

Na podlagi odlokov občin ustanoviteljic podjetje poleg osnovnih dejavnosti izvaja še druge storitve, ki so neposredno povezane z osnovnima dejavnostma. Te dopolnilne storitve obsegajo: vzdrževanje hidrantnega omrežja, vzdrževanje in obnavljanje vodovodnih priključkov, redno zamenjavo vodomero, storitve po pooblastilih občin, storitve načrtovanja in vodenja investicij na komunalni infrastrukturi, priprava razvojnih programov in projektov, razna poročanja itd.

Področje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, med katerimi ima oskrba z vodo posebno mesto, opredeljuje in ureja obsežna zakonodaja, ki je sistemsko urejena in usklajena z evropskim pravnim redom. To področje v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) urejata Zakon o gospodarskih javnih službah in Zakon o varstvu okolja ter na podlagi tega sprejete uredbe in pravilniki, ki določajo standarde za doseg ciljev operativnih programov in predpisujejo obvezna ravnanja. Ker Hydrovod d.o.o. izvaja oskrbo s pitno vodo (kot eno od javnih služb varstva okolja) na območju petih oziroma celo šestih občin (še del Občine Črnomelj), je pri svojem delovanju in poslovanju dolžan upoštevati tudi občinske operative programe in občinske odloke za to področje, pri izvajanju investicij v komunalno infrastrukturo pa še veljavno zakonodajo s področja urejanja prostora in gradnje objektov.

Na gospodarsko finančnem področju se podjetje ravna tako po splošnih predpisih (Zakon o gospodarskih družbah, Zakon o javnem naročanju, Slovenski računovodski standardi) kot posebnih predpisih in njihovih podzakonskih aktih, ki urejajo izvajanje in poslovanje gospodarskih javnih služb (Zakon o gospodarskih javnih službah, Zakon o kontroli cen, Zakon o javno zasebnem partnerstvu, SRS, Zakon o javnem naročanju na vodnem, energetskem, transportnem področju in področju poštnih storitev ipd.).

1.7 OSKRBA S PITNO VODO NEKOČ

Oskrba s pitno vodo se v sedanji obliki na področju sedanjih občin Kočevja, Ribnice, Loškega Potoka, Sodražice in Kostela izvaja že polnih 55 let. O ustanovitvi skupnega podjetja za izvajanje nalog na področju oskrbe prebivalcev s pitno vodo v takratnih občinah Kočevje in Ribnica se je začelo razmišljati ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja. Tako v Kočevju kot tudi v Ribnici so imeli v tem času veliko pomanjkanje vode. Zaradi fekalnega onesaženja zajetij je v Kočevju prišlo celo do epidemije tifusa. Soočeni s temi dejstvi so odgovorni v Kočevju in Ribnici sprejeli zamisel o skupnem reševanju vodooskrbe v obeh občinah, kar bi bilo mogoče s skupnim upravljavcem in skupnim vodooskrbnim sistemom, ki bi se napajal iz skupnega črpališča v Blatah. Tako je bil imenovan pripravljalni odbor za ustanovitev Vodne skupnosti za vodovod Kočevje – Ribnica. Le-ta je s svojo vlogo z dne 9. 7.

1959 zaprosil

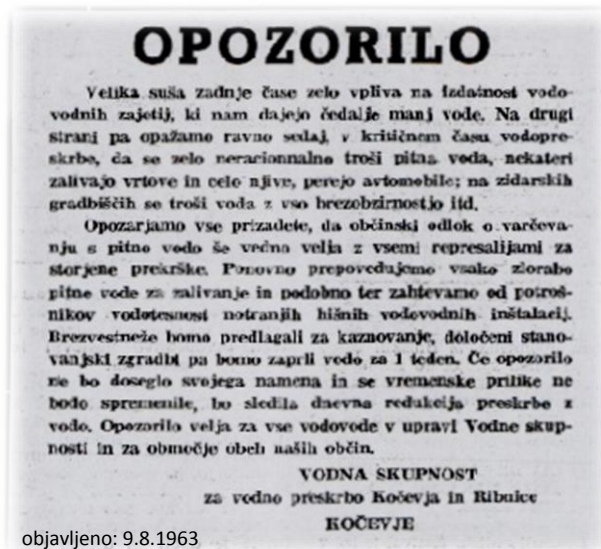

Upravo za vodno gospodarstvo LRS Ljubljana za ustanovitev vodne skupnosti. Zelo hitro, že 14. 7. 1959, je Uprava za vodno gospodarstvo LRS Ljubljana pod številko 0815-575/1-59 izdala odločbo, s katero je dovolila ustanovitev vodne skupnosti za obe občini. V odločbi je zapisano, da je »namen skupnosti vodna preskrba omenjenega območja, nadzor nad pravilno uporabo voda iz vodovoda, spolnitev in razširitev vodovodnih naprav ter popravilo in vzdrževanje

istih«. Vodna skupnost Kočevje-Ribnica je dejansko začela delovati z dnem 1. 11. 1959. Leta 1975 je prišlo do spremembe imena podjetja, ki je od 20. 1. 1975 dalje delovalo pod imenom Komunalno podjetje Hydrovod Kočevje - Ribnica. Današnje organizacijsko obliko je Hydrovod dobil leta 2000, ko je bila v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah in Zakonom o gospodarskih družbah opravljena delitev lastniških deležev med občinami ustanoviteljicami Hydrovoda ter izvedeno preoblikovanje v družbo s omejeno odgovornostjo.

Vodna skupnost Kočevje - Ribnica je leta 1959 začela opravljati svoje poslanstvo z upravljanjem takratnega kočevskega in ribniškega vodovoda, ki sta bila v dosti manjšem

obsegu kot sta danes ter še z nekaterimi manjšimi vodovodi. Vsi ti vodovodi so bili v zelo slabem stanju in prva leta delovanja Vodne skupnosti so bila resnično težka. Zaradi visokih vodnih izgub je še posebej v sušnih obdobjih pogosto prihajalo do izpadov pri redni oskrbi s pitno vodo. Uvajale so se tudi različne oblike omejitve porabe pitne vode. Še eno zanimivost iz tistega časa najdemo ob prebiranju arhivskih gradiv. V članku, objavljenem v Dolenjskem listu, dne 28. 12. 1972, je takratni direktor Andoljšek povedal, da »dajo vsakemu občanu, ki sporoči, da cevovod kje pušča, 20 din nagrade in to zato, da je čim manj izgube vode in da so potrošniki kar najmanj časa brez vode«.

Vodovodna infrastruktura se je postopoma dograjevala in s tem se je tudi povečevalo število porabnikov, ki so bili vključeni v sistem javne vodooskrbe. Pri tem je imel pomembno vlogo novozgrajeni vodovodni sistem Blate, na katerega so se postopoma priključevala vsa naselja okrog Kočevja in Ribnice ter še nekateri vaški vodovodi.

1.8 OSKRBA S PITNO VODO DANES

V letu 2014 smo oskrbo s pitno vodo izvajali z obratovanjem naslednjih vodovodnih sistemov:

- regionalni vodovod Kočevje – Ribnica – Sodražica je pokrival največji del potreb po pitni vodi v občinah Kočevje, Ribnica in Sodražica,
- vodooskrbni sistem Dol oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Kočevje in del porabnikov s področja občine Črnomelj,
- vodooskrbni sistem Ravni Dol oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Ribnica in del porabnikov s področja občine Sodražica,
- vodovod Smuka – Stari Log je del vodovodnega sistema Globočec, ta pa oskrbuje s pitno vodo poleg porabnikov v občini Kočevje tudi porabnike v občinah Grosuplje, Ivančna Gorica in Žužemberk,
- vodovodni sistemi Kočevska Reka, Borovec, Gornja Briga – Dolnja Briga, Koprivnik, Knežja Lipa, Brezovica – Vimolj, Spodnji Log, Polom – Seč in Laze oskrbujejo s pitno vodo preostali del porabnikov v občini Kočevje,
- vodovodni sistemi Loški Potok, Trava – Srednja vas in Novi Kot oskrbujejo s pitno vodo porabnike v občini Loški Potok,
- vodovodni sistemi Gora, Žimarice in Zamostec oskrbujejo s pitno vodo preostali del porabnikov v občini Sodražica,
- vodovodni sistemi Jakšiči – Fara, Kostel, Žaga in Vrh – Krkovo oskrbujejo s pitno vodo porabnike v občini Kostel, in

- vodooskrbni sistem Frančišek (Sajevec – Dane) oskrbuje s pitno vodo del porabnikov s področja občine Ribnica.

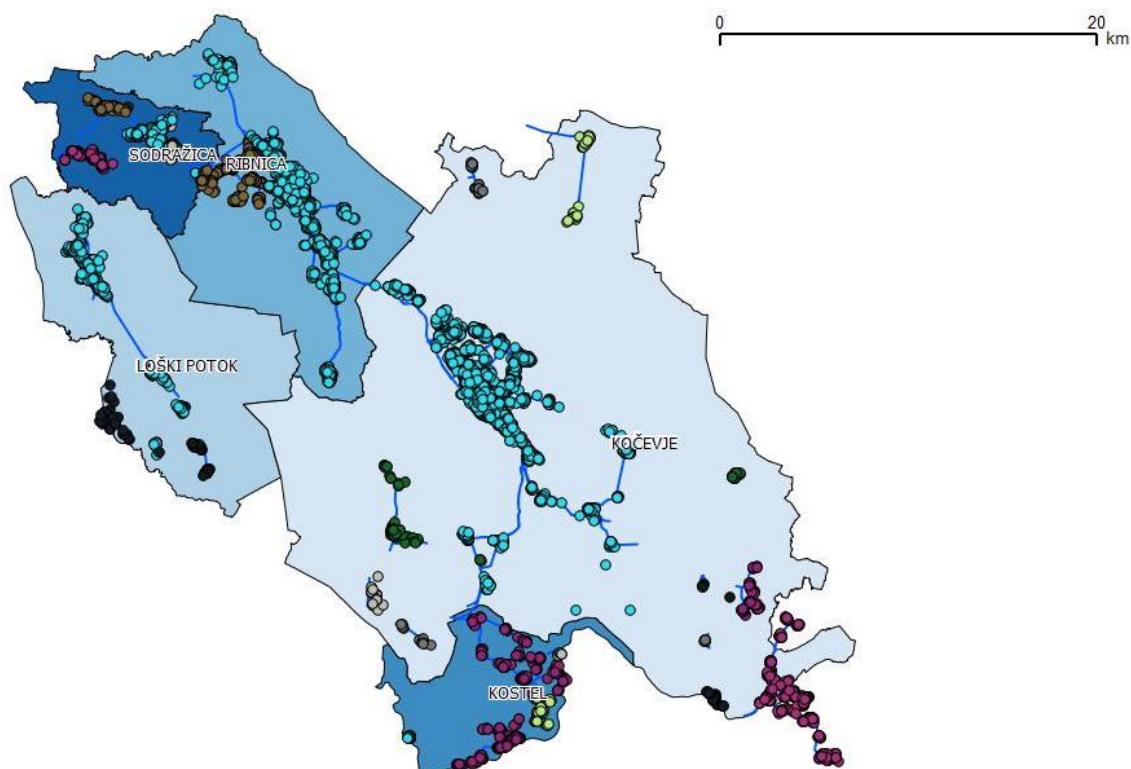
Navedeni vodovodni sistemi so medsebojno različno oddaljeni, tako nivojsko kot tudi višinsko.

Danes je v sistem javne oskrbe s pitno vodo vključeno skoraj 94 % prebivalcev celotnega področja, na katerem Hydrovod izvaja svojo dejavnost (dejavnost 36.000 – zbiranje, prečiščevanje in distribucija vode), kar v procentih pomeni večjo pokritost kot je državno povprečje. Razen nekaj večjih naselij v občinah Ribnica in Sodražica so vsa ostala večja naselja na kočevsko - ribniškem območju vključena v sistem javne oskrbe s pitno vodo.

Občina	Število prebivalcev na dan 31.3.2014 stalno in začasno prijavljeni (podatki MNZ)	Število uporabnikov na sistemu javnega vodovoda	% pokritosti
Kočevje	17.228	17.194	99,80
Ribnica	9.883	8.845	89,50
Sodražica	2.305	1.615	70,07
Loški Potok	2.043	1.947	95,30
Kostel	712	555	77,95
SKUPAJ	32.171	30.156	93,74

Pokritost s sistemom javne vodooskrbe kaže na pomemben dosežek, ki so ga do danes na področju oskrbe s pitno vodo dosegle občine in Hydrovod. Ta rezultat ima še večjo težo ob spoznanju, da se ta dejavnost zagotavlja na veliki površini, ki znaša približno 1.000 km², ob dejstvu, da gre za redko poseljeno območje, ki ima zelo zahteven teren, na katerem je potrebno urediti oskrbo s pitno vodo za vse navedene porabnike (zelo razgiban teren z velikimi spremembami nadmorskih višin, kot primer razgibanosti navajamo podatek, da se naše najnižje zajetje nahaja na nadmorski višini približno 200 m, najvišji vodohran je na koti skoraj 850 m).

Shema 1: Vodovodni sistemi v upravljanju Hydrovoda

Za oskrbo približno 30.000 porabnikov (stalno in začasno prijavljenih), ki biva in deluje na tem področju, je trenutno v obratovanju 23 ločenih javnih vodovodnih sistemov (z navezavo vodovodnega sistema Zamostec na regionalni vodovod, kar je bilo izvedeno leta 2013, se je zmanjšalo število ločenih sistemov iz 24 na 23) s približno 420 km dolgega in razvejanega oskrbovalnega omrežja (iz različnih materialov, starosti in premerov) in več kot 70 različnih objektov (črpališč, vodohranov, čistilnih naprav, prečrpališč, raztežilnikov, itd). Trend postopnega zmanjševanja števila vodovodnih sistemom se nadaljuje, postajajo pa združeni vodovodni sistemi tehnično bolj zahtevni. Se pa vsako leto povečuje dolžina vodovodnega omrežja pri posameznih vodovodnih sistemih, kot rezultat izgradnje novih krakov in odsekov vodovoda, hkrati pa se povečuje število vodovodnih priključkov oziroma novih porabnikov pitne vode.

Še ne tako daleč nazaj je na celotnem področju starih občin Kočevje in Ribnica primanjkovalo pitne vode. Še posebej v poletnih mesecih so bili izpadi v oskrbi s pitno vodo nekaj običajnega. Današnje stanje oskrbe s pitno vodo je rezultat večletnega dobrega dela mnogih generacij delavcev tako Vodne skupnosti Kočevje - Ribnica kot tudi Hydrovoda. Voda pomeni življenje in brez urejene oskrbe s pitno vodo ni mogoče organizirati kvalitetnega bivanja in delovanja prebivalstva na določenem prostoru, zanesljiva oskrba s pitno vodo pa omogoča tudi druge koristi, kot so požarna varnost (hidranti na javnem omrežju), oskrba industrije z vodo, itd.. Zaradi tega je delo in poslanstvo, ki ga opravlja Hydrovod kot upravljavec celotnega javnega vodovodnega omrežja na področju občin Kočevje, Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Kostel (delno tudi občine Črnomelj, in sicer na področju KS Stari trg ob Kolpi), izjemno odgovorno in pomembno za vse prebivalce in gospodarske družbe na tem področju.

1.9 IZVAJANJE GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE OSKRBE S PITNO VODO

Po veljavni zakonodaji sistem za oskrbo s pitno vodo predstavlja sistem elementov vodovoda (cevi, črpališča, vodohrani, čistilne naprave, individualni priključki, hidranti, ipd.), s katerim upravlja en upravljavec in pretežni del rednega obratovanja deluje kot samostojen sistem, hidravlično ločen od drugih vodovodnih sistemov.

Pri 22 vodovodnih sistemih upravlja Hydrovod s celotnimi sistemi, torej od zajetja do porabnikov, pri enem pa samo v enem delu. Gre za vodovod Smuka - Stari Log, ki je del vodovodnega sistema Suhe Krajine, z zajetjem v Globočcu. Pri tem vodovodu prihaja do prevzema vode od drugega upravljavca, to je Komunale Novo mesto (ta predhodno kupuje vodo od Komunale Grosuplje, ki skrbi za zajetje Globočec). Ločitvena točka z merilnim mestom je vodomerni jašek, ki se nahaja v naselju Lazina, v neposredni bližini mejne črte med občinama Žužemberk in Kočevje.

Poleg 23 vodovodnih sistemov, ki so v upravljanju Hydrovoda, le-ta po potrebi skrbi tudi za manjša vodovodna sistema Stari Kot v občini Loški Potok, kjer spremljamo delovanje črpališča in vrtine ter izvajamo manjša vzdrževalna dela, ter Kuželj in Žlebi v občini Kostel. Na osnovi pogodbe z Občino Ribnica poskrbimo tudi za vzorčenje in analizo pitne vode na večjih vaških vodovodih v tej občini (na vsakem vaškem vodovodu se dvakrat letno ugotavlja kvaliteta pitne vode). Po potrebi posredujemo za te vodovode strokovne nasvete ali pa ponudimo uslugo v obliki iskanja okvar.

Veliko število ločenih vodovodnih sistemov stroškovno močno obremenjuje izvajanje oskrbe s pitno vodo na kočevsko - ribniškem območju (stroški dela, stroški obratovanja). Tudi nestrokovni javnosti je jasno, da je upravljanje večjega števila ločenih vodovodnih sistemov za upravljavca vodovoda dosti bolj zahtevno in dražje kot upravljanje samo z enim sistemom. Poleg večjih stroškov, ki z obstojem večjega števila sistemov nastajajo, je tudi težje zagotoviti varnost in stalnost oskrbe s pitno vodo (težje je skrbeti za varovanje zaledij velikega števila vodovodnih zajetij in za delovanje dvajset in več črpališč oziroma vodarn, kot za eno samo črpališče oziroma vodarno). Še posebej se to izkaže ob izrednih dogodkih, kot je bila naravna nesreča, ki jo je povzročil žled leta 2014. Pri tej naravni nesreči so bila določena področja brez elektrike več dni. Če bi naše celotno vodovodno omrežje izvajalo oskrbo s pitno vodo samo z eno vodarno oziroma enim črpališčem, bi bil v primeru izpada elektrike dovolj en močan elektro agregat in oskrba porabnikov s pitno vodo bi tekla brez posebnih motenj. Popolnoma je drugačna v našem primeru, ko smo primorani delovati s tako velikim številom vodarn, črpališč, prečrpališč in hidropostaj. Zakaj je temu tako, pa ni težko odgovoriti. Poleg delnega vzroka, ki je povezan z zgodovino nastanka naših vodovodov, pa vzrok za veliko število teh vodovodnih objektov lahko hitro najdemo v veliki površini področja, ki ga pokrivamo, veliki razgibanosti terena ter redki poseljenosti.

Vsak od naših prej naštetih javnih vodovodov ima svoje značilnosti in posebnosti in ni mogoče govoriti o dveh enakih vodovodih. V osnovi lahko te vodovode ločimo po velikosti in

zahtevnosti. Tako so nekateri od teh vodovodov tehnično dokaj enostavni za upravljavca, zato je upravljanje z njimi sorazmerno manj zahtevno, pri nekaterih drugih pa so terenske značilnosti zahtevale izgradnjo dokaj zahtevnega vodovodnega sistema, ki ima zgrajenih več objektov. Takšni vodovodi zahtevajo vsakodnevno kontrolo obratovanja, saj so posledice morebitne okvare večje in čas vzpostavitve prvotnega stanja je daljši.

Strategija zmanjševanja števila vodovodnih sistemov je na Hydrovodu prisotna že vrsto let in je skladna s smernicami operativnega programa oskrbe s pitno vodo. Določeni rezultati so že vidni in če te strategije ne bi bilo, bi bilo sedanje število vodovodnih sistemov še večje. Zmanjševanje števila ločenih vodovodnih sistemov se najlažje opravi z medsebojnim povezovanjem dveh manjših vodovodov ali navezavo manjšega vodovoda na večji vodovodni sistem (na ta način so nekateri manjši vodovodi postali del regionalnega vodovodnega sistema, npr. v letu 2013 vodovod Zamostec, še prej pa vodovod Mačkovec, Grčarice, Morava – Štalcerji – Novi Lazi, Mozelj, Velike Poljane, itd.). S tem se poveča varnost oskrbe s pitno vodo, hkrati pa se zmanjšujejo stroški, povezani z vzdrževanjem in obratovanjem.

Tudi v bodoče je pričakovati določeno medsebojno povezovanje vodovodov. Kohezijski projekt »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica-Ribnica-Kočevje«, ki je v pripravi, predvideva povezavo s tem vodovodom sedaj samostojnih vodovodnih sistemov Žimarice, Zamostec (kar je že narejeno) in Kočevska Reka. Ravno tako kohezijski projekt »Oskrba prebivalstva Suhe Krajine s pitno vodo«, ki je tudi v pripravi, predvideva povezavo vodovodnih sistemov Polom - Seč ter Smuka - Stari Log z regionalnim vodovodnim sistemom. Realizacija vseh teh načrtov bi prinesla pomembno novost pri našem delu, saj bi imeli opravka z resnično velikim in razvejanim vodovodnim sistemom, ki bi pokrival oskrbo s pitno vodo največjega števila naših porabnikov. Še vedno pa bo ostalo v funkciji nekaj manjših vodovodov, ki bodo oskrbovali s pitno vodo preostale porabnike. Teh ne bi bilo smiselno povezovati zaradi prevelikih medsebojnih razdalj in višinskih razlik, pa tudi nizke porabe vode na posameznih dislociranih področjih, kjer bi v dolgih povezovalnih cevovodih prihajalo do premajhne izmenjave vode in posledično njene slabše kvalitete.

Potrebno pa se je zavedati, da bo tudi v bodoče nastal še kakšen manjši vodovodni sistem kot posledica skrbi občin za zagotavljanje varne oskrbe s pitno vodo še preostalemu številu prebivalcev na svojem področju, ki še nimajo rešene oskrbe s pitno vodo (strategije pokritosti celotnega področja z mrežo javne vodooskrbe). Ta skrb in strategija občin sta za razvoj demografsko ogroženih področij zelo dobrodošli, žal pa od takšnih vodovodov ni mogoče pričakovati ekonomske rentabilnega delovanja. Ravno nasprotno, takšni vodovodi povzročajo večje stroške od zbranih prihodkov in imajo pomemben vpliv na ceno pitne vode. Dokaz temu so podatki iz spodnjih tabel, kjer so za nekatere vodovodne sisteme prikazani celotni prihodki ter strošek najema, ki je samo eden od stroškov za delovanje posameznega sistema.

Tabela 1: Prihodki in stroški najema nekaterih manjših vodovodnih sistemov

ZŠ	Sistem za oskrbo s pitno vodo	Skupno št. uporabnikov	Poraba vode v m ³ /dan v letu 2014	Število priključkov	Celotni prihodek v letu 2014 v €	Strošek najemnine v letu 2014 v €
1.	NOVI KOT	56	3,39	35	4.370,24	14.002,34
2.	KNEŽJA LIPA	16	4,04	7	1.341,55	5.635,58
3.	LAZE PRI PREDGRADU	13	3,12	2,53	1.767,96	10.586,75
4.	POLOM – SEČ	68	6,67	30	3.404,77	4.765,88

Tabela 2: Poslovanje vodovodnega sistema Smuka – Stari Log v letu 2014

Naselje	Število OM	v m ³			Doseženi prihodki - NETO		
		Gospodinjstva	Drugi	Skupaj	Vodarina	Omrežnina	Skupaj
SMUKA	26	2.950	84	3.034	1.898,34	1.511,40	3.409,74
STARI LOG	26	1.862	555	2.417	1.555,14	1.950,60	3.505,74
SKUPAJ	52	4.812	639	5.451	3.453,48	3.462,00	6.915,48

VODA KUPLJENA OD KOMUNALE NOVO MESTO

Količina	Cena za m ³	Znesek za vodarino neto
10.333	0,9881	10.210,04

Iz prikaza vseh 23 vodovodnih sistemov, kakor tudi iz grafične podlage, je razvidno, da ima največjo težo pri oskrbi porabnikov kočevsko-ribniškega območja regionalni vodovod Kočevje - Ribnica – Sodražica. Ta sistem je dejansko hrbtenica vodooskrbe, saj je hkrati največji sistem tako po dolžini omrežja in številu porabnikov, kot tudi po količini prodane vode. Ta vodovod, ki je zelo razvejan, poteka od področja severno od Sodražice preko Sodražice, Ribnice in Kočevja ter se konča v naseljih južno in jugovzhodno od Kočevja oziroma skoraj ob meji z občino Kostel. Tako njegova dolžina znaša nekaj manj kot 50 km, če pa temu prištejemo še celotno pripadajoče razvejano omrežje, znaša dolžina tega vodovodnega sistema nekaj več kot 256 km.

Med ostalimi vodovodnimi sistemi velja po pomembnosti omeniti še dva vodovodna sistema. To sta sistema Loški Potok in Dol. Oba sistema sta dokaj velika in zahtevna. Vodovodni sistem Loški Potok pokriva pretežni del občine Loški Potok in oskrbuje največji del naselij v tej občini. Zaradi terenske razgibanosti in medsebojne razdalje posameznih naselij je ta sistem izredno zahteven za vzdrževanje in obratovanje. Sistem deluje s pomočjo petih vodohranov, do katerih pride voda s pomočjo delovanja štirih črpališč, zaradi prevelikih pritiskov na določenih lokacijah pa je s pomočjo reducirnih ventilov potrebno poskrbeti tudi za zmanjševanje pritiskov v delu omrežja. Upravljanje tega vodovodnega sistema v sedanji obliki in obsegu opremljenosti je zaradi terenskih značilnosti Loškega Potoka resnično zahtevno, zaradi starosti omrežja in pogostih okvar pa tudi stroškovno drago.

Tudi vodovodni sistem Dol je zaradi svoje velikosti in terenskih značilnosti dokaj zahteven sistem za upravljavca. Kot posebnost tega vodovoda velja poudariti, da le-ta pokriva s pitno vodo tudi potrebe porabnikov na delu občine Črnomelj (krajevna skupnost Stari trg ob Kolpi). Za ta namen so bili v preteklosti zgrajeni trije kraki vodovoda, in sicer:

- od Jelenje vasi v smeri Zagozdca ter Gorenje in Dolenje Podgore,
- od vodohrana Kovača vas do Starega trga ter
- od Dola v smeri Prelesja, Sodevcev in Radencev.

Po črpanju vode iz vrtine, oddaljene cca 2 km od Dola, sistem deluje v dveh nivojih. Prvi nivo oskrbuje naselja ob reki Kolpi (od Dola do Spodnjih Radencev), drugi nivo pa višje ležeča naselja (od Starega trga do naselij Gorenja in Dolenja Podgora). Za potrebe obratovanja višje ležečih naselij je potrebno vodo črpati iz Dola (cca 190 m nadmorske višine) do vodohrana Kovača vas (cca 422 m nadmorske višine). Kljub tako visokemu dvigu vode tlačne razmere v omrežju še vedno niso bile optimalne za vse porabnike pitne vode v delu višje ležečih naselij. Zato je bila v preteklem letu v naselju Jelenja vas postavljena hidropostaja, ki je pripomogla k urejanju primernih tlačnih razmer v vodovodnem omrežju za naselja Jelenja vas, Zagozdec, Gorenja in Dolenja Podgora.

V nadaljevanju posredujemo nekaj osnovnih podatkov o prej naštetih vodooskrbnih sistemih:

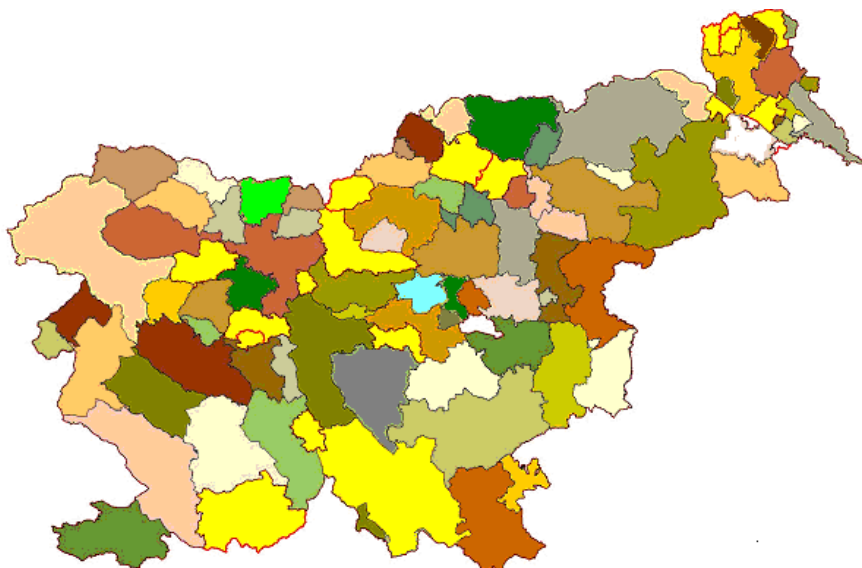
ZŠ	Ime oskrbovalnega območja	Skupno št. uporabnikov*	Prodana voda v m ³ v letu 2014			Število aktivnih priključkov	Letna poraba na priključek	Ime sistema za oskrbo s PV
			Skupaj	m ³ /dan	m ³ /priključek na mesec			
OBČINA KOČEVJE								
1	KOČEVJE	16.122	979.191	2.682,72	21,64	3.771	260	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	KOČEVSKA REKA	331	16.247	44,51	13,82	98	166	KOČEVSKA REKA
3	BOROVEC	65	2.213	6,06	10,85	17	130	BOROVEC
4	GORNJA BRIGA IN DOLNJA BRIGA	19	1.430	3,92	7,01	17	84	GORNJA BRIGA - DOLNJA BRIGA
5	BREZOVICA – VIMOLJ	150	6.437	17,64	8,65	62	104	BREZOVICA
6	KNEŽJA LIPA	16	1.476	4,04	17,57	7	211	KNEŽJA LIPA
7	PREDGRAD – DOL**	558	32.415	88,81	6,75	400	81	PREDGRAD - DOL
8	KOPRIVNIK	79	4.711	12,91	10,61	37	127	KOPRIVNIK
9	SPODNJI LOG	20	1.823	4,99	30,38	5	365	SPODNJI LOG
10	LAZE PRI PREDGRADU	13	924	2,53	3,85	20	46	LAZE
11	POLOM – SEČ	68	2.435	6,67	6,76	30	81	POLOM - SEČ
12	SMUKA, STARI LOG	142	5.451	14,93	8,74	52	105	SUHOKRANJSKI VODOVOD
	SKUPAJ	17.583	1.054.753	2.889,73	19,46	4.516	234	
OBČINA RIBNICA								
1	RIBNICA	8.013	386.496	1.058,89	15,87	2.030	190	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	KOT - JURJEVICA – BREŽE	504	21.958	60,16	10,40	176	125	KOT - JURJEVICA - BREŽE
3	SAJEVEC – DANE	328	30.788	84,35	10,96	234	132	SV. FRANČIŠEK
	SKUPAJ	8.845	439.242	1.203,40	15,00	2.440	180	
OBČINA LOŠKI POTOK								

1	LOŠKI POTOK	1.815	63.353	173,57	8,46	624	102	LOŠKI POTOK
2	TRAVA - SREDNJA VAS	76	2.757	7,55	4,50	51	54	TRAVA - SREDNJA VAS
3	NOVI KOT	56	1.236	3,39	2,94	35	35	NOVI KOT
	SKUPAJ	1.947	67.346	184,51	7,90	710	95	
OBČINA SODRAŽICA								
1	SODRAŽICA	1.124	50.368	137,99	11,25	373	135	KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA
2	GORA	147	5.232	14,33	5,52	79	66	GORA
3	ŽIMARICE	281	8.879	24,33	9,74	76	117	ŽIMARICE
4	MALE VINICE, RAVNI DOL	63	2.683	7,35	10,65	21	128	KOT - JURJEVICA - BREŽE
	SKUPAJ	1.615	67.162	184,01	10,19	549	122	
OBČINA KOSTEL								
1	JAKŠIČI – FARA	262	18.259	50,02	7,80	195	94	JAKŠIČI - FARA
2	KOSTEL - KAPTOL – DELAČ	177	7.716	21,14	4,02	160	48	KOSTEL - KAPTOL - DELAČ
3	VRH – KRKOVO	107	4.294	11,76	4,97	72	60	VRH - KRKOVO
4	ŽAGA	9	488	1,34	5,81	7	70	ŽAGA
	SKUPAJ	555	30.757	84,27	5,91	434	71	

* Vir podatkov - Ministrstvo za notranje zadeve marec 2014 (podatek vsebuje tudi začasno prijavljene)

** Vodooskrbni sistem Predgrad-Dol oskrbuje s pitno vodo tudi 389 porabnikov (263 odjemnih mest) iz mejnih naselij občine Črnomelj

Teritorialni obseg delovanja Hydrovoda ni zanemarljiv tudi gledano širše v primerjavi z ostalimi upravljavci vodovodov po Sloveniji. Na območju Republike Slovenije imamo okoli 85 večjih upravljavcev vodovodnih sistemov. Glede na prej navedene podatke velja omeniti, da smo po površini področja, ki ga pokrivamo ter po številu vodovodnih sistemov, ki jih upravljamo, med največjimi izvajalci dejavnosti oskrbe s pitno vodo, kar je tudi razvidno iz spodnje slike

Shema 2: Pregledna karta območij upravljanja izvajalcev javne službe v RS (Hydrovod poleg označenega območja oskrbuje s pitno vodo tudi del občine Črnomelj)

Za vodovodne sisteme je značilno, da so to v osnovi zelo kompleksni sistemi, saj njihovo kompleksnost opredeljuje že sama tehnična narava vodovodnih sistemov, ki so sestavljeni iz niza med seboj močno soodvisnih elementov. To pomeni, da je tudi vzdrževanje teh sistemov zelo kompleksno in zahtevno. Dodatno težavnost vodovodnim sistemom daje dejstvo, da je vodovodno omrežje vgrajeno v zemlji in nedostopno za človeško oko, pogostokrat pa se tudi nahaja na težko dostopnem terenu. Zato je tudi zmanjševanje vodnih izgub, iskanje okvar in odprava poškodb na vodovodnem omrežju precej kompleksno dejanje.

Poleg kompleksnosti sistemov in upravljanja z njimi pa dodatno težo javni vodooskrbi dajejo tudi druge potrebe, ki jih je potrebno zadovoljiti iz vodovodnih sistemov. Poleg oskrbe porabnikov s pitno vodo zagotavljajo le-ti tudi požarno varnost (požarna voda), pokrivanje potreb industrije z vodo (tehnološko vodo), itd. Pri tem lahko ugotovimo, da je cilj zadovoljevanja drugih porabnikov vodovodnih sistemov pogosto v konfliktu s ciljem zagotavljanja kakovosti dobavljene vode (potreba po vgrajevanju cevovodov večjega profila, tveganje glede nastanka postane vode, itd.).

Dodatni konflikt, ki povzroča ekonomske posledice izvajalcu javne službe oskrbe s pitno vodo, pa se kaže v dejstvu, da so osnovni cilji visokega standarda izvajanja oskrbe s pitno vodo, kot so kakovost vode, pretok in tlak ter zanesljivost oskrbe najpogosteje v nasprotju s ciljem poceni oskrbe s pitno vodo. Vseprisod velja pravilo, da višji nivo storitve oziroma višji standard oskrbe posledično zahteva tudi višjo ceno, kar pa je v praksi dostikrat težko uresničiti. Tudi sami smo se v to večkrat prepričali.

Shema 3: Shema vodovodnega sistema Knežja Lipa (črpališče, vodohran, prečrpališče, omrežje, hišni priključki, hidranti)

Našim porabnikom želimo ponuditi največ, želimo graditi varen vodooskrbni sistem, želimo uporabljati kvaliteten material, želimo vgrajevati sodobno tehnologijo in sodobne rešitve, želimo čim manj okvar in posledično čim manj izpadov pri izvajanju redne oskrbe s pitno vodo, želimo, da pitna voda pride do vsakega. Kako vse to zagotoviti v pogojih našega delovanja (zahteven teren, redka poseljenost, vsakoletni padec prodaje vode) na način, da cena še vedno ostane v sprejemljivih mejah, je izziv, s katerim se vsakodnevno srečujemo.

1.10 KRATEK POVZETEK UVODNE PREDSTAVITVE

Iz kratke uvodne predstavitve izvajalca dejavnosti oskrbe s pitno vodo, javnega podjetja Hydrovod d.o.o., ter prikaza vodovodnega omrežja, s katerim se izvaja oskrba s pitno vodo občin Kočevja, Ribnice, Loškega Potoka in Sodražice, je razvidno, da je dosežen nivo javne oskrbe s pitno vodo relativno zadovoljiv. Javno omrežje omogoča oskrbo s pitno vodo približno 94 % prebivalcev tega področja, kar je visok procent, ki se bo še zvišal, ko bo v sistem javne oskrbe s pitno vodo vključen še kakšen vaški vodovod, ki ima sedaj neustrezno rešeno oskrbo s pitno vodo. To pomeni, da je pitna voda dosegljiva velikemu procentu prebivalstva na kočevsko-ribniškem območju, glede tega smo primerljivi s sosednjimi občinami (ali celo boljši) in voda ni tisti faktor, ki bi omejeval razvoj gospodarstva ali novih poselitev. To je rezultat večletnega skupnega dela javnega podjetja Hydrovod d.o.o. (in Vodne skupnosti Kočevje-Ribnica) ter vseh občin, ustanoviteljic Hydrovoda, in na to dejstvo smo lahko ponosni. Dosežen rezultat je tudi potrditev pravilne odločitve o ustanovitvi skupnega medobčinskega javnega podjetja za izvajanje oskrbe s pitno vodo ter postavitve koncepta skupnega reševanja problematike oskrbe s pitno vodo na kočevsko-ribniškem območju. V 55-ih letih delovanja je skupni izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo dokazal, da pozna svoje delo in iz leta v leto to potrjuje z izvajanjem varne in stalne oskrbe porabnikov s pitno vodo kljub dejstvu, da se dostikrat srečuje z velikimi težavami, ki jih povzroča stara in dotrajana vodovodna infrastruktura. In ravno starost infrastrukture je tisto dejstvo, ki nam kvari dobro oceno stanja oskrbe s pitno vodo v vseh naših občinah. Dejstvo je, da je velik obseg obstoječe vodovodne infrastrukture že amortiziran in resno ogroža varnost oskrbe s pitno vodo. Starost infrastrukture, pogoste okvare, vodne izgube, velika dolžina azbestnih cevi, ki so še v uporabi, nove tehnologije in podnebne spremembe nas silijo v resno razmišljanje in načrtovanje novih razvojnih projektov, ki so nujno potrebni za ohranjanje in izboljšavo sedanjega stanja. Voda je živilo, brez katerega ni življenja, je strateška surovina brez katere ni razvoja. Kdor bo imel v bližnji prihodnosti urejeno to vprašanje, bo imel strateško razvojno prednost pred mnogimi drugimi konkurenti.

2 POVZETEK DOGAJANJ V LETU 2014

Javno podjetje Hydrovod d.o.o. je tudi v letu 2014 uspešno opravilo svoje osnovno poslanstvo. Vsem uporabnikom, priključenim na javne vodovodne sisteme, ki jih javno podjetje upravlja in pogodbeno vzdržuje, je zagotovilo zanesljivo in količinsko zadostno ponudbo pitne vode. Količine prodane vode so glede na specifikko storitev, ki jih izvaja javno

podjetje, v celoti odvisne od potreb odjemalcev. Žal so bile te potrebe v preteklem letu pomembno nižje kot leto poprej, kar je seveda imelo vpliv tudi na poslovni izid. To je tudi razumljivo in pričakovano, saj se izpad prihodkov, ki ga je povzročila za 6,17 % nižja poraba vode kot v letu 2013, hkrati ne kaže tudi v enako nižjih stroških izvajanja dejavnosti. Le ti so, razen stroška energije, fiksni in hkrati nujni za zagotavljanje nemotene dejavnosti oskrbe s pitno vodo.

Ob osnovnem poslanstvu so zaposleni v skladu s sprejetim poslovnim načrtom za leto 2014 izpolnili še vrsto drugih nalog:

- nadzor kakovosti pitne vode na zajetjih in v distribucijskem omrežju je potekal z rednimi in občasnimi preskušanji po letnem načrtu notranjega nadzora, ob ugotovljenih dodatnih potrebah in pritožbah strank so bila izvedena še dodatna preskušanja pitne vode,
- v primerih izpada dobave pitne vode zaradi izrednih večjih okvar na vodovodnem omrežju je bila v najkrajšem možnem času zagotovljena začasna oskrba s pitno vodo in odprava okvar s sočasnim obveščanjem uporabnikov,
- programi rednih vzdrževalnih del na vodovodnih sistemih so potekali skladno z načrti, ob pojavih odstopanj so se planirana vzdrževalna dela prilagajala prednostnim nalogam v zvezi z odpravo motenj, okvar in ostalih zaznanih posebnosti v oskrbi,
- izvedeno je bilo 170 intervencijskih popravil na javnem vodovodnem omrežju (manjše ali večje okvare, ki so povzročale motnje in vodne izgube ter ogrožale varnost oskrbe s pitno vodo),
- izvedeno je bilo 131 plačljivih intervencijskih popravil na vodovodnem omrežju, ki so nastala kot posledica poškodb javnega omrežja s strani tretjih oseb (poškodbe, ki so se zgodile ob izvedbi raznih gradbenih del v bližini vodovodnega omrežja, kot npr. ob izgradnji kanalizacijskega omrežja, polaganju telefonskega omrežja, itd.),
- izvedeno je bilo 109 intervencijskih popravil na hišnih priključkih,
- celovito je bilo obnovljenih 145 vodovodnih priključkov,
- predstavljeno je bilo 192 merilnih mest iz objektov v zunanje vodomerne jaške,
- skupno je bilo vgrajenih 321 zunanjih vodomernih jaškov (304 enojnih ter 17 dvojnih),
- izvedeno je bilo 2.731 rednih menjav vodomero, v,
- na vodovodne oskrbne sisteme je bilo priključenih 45 dodatnih odjemnih mest.

Že iz navedenih podatkov in zapisanih števil je mogoče sklepati, da je bilo v minulem letu opravljeno izredno veliko in obsežno delo na vseh segmentih vodovodne infrastrukture. O vsem tem bomo še spregovorili v nadaljevanju tega poročila.

Cene za obračun storitev javne službe oskrbe s pitno vodo se v letu 2014 niso spremenile, prav tako se niso spremenile cene tržnih storitev. Poraba pitne vode se vsem uporabnikom ne glede na namen rabe vode obračunava kot storitev javne službe s postavkama omrežnina in vodarina. Veljavne cene obračunskih postavk so bile oblikovane tekom leta 2013 po določbah Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012) in sprejete na vseh občinskih svetih občin, kjer javno podjetje Hydrovod d.o.o. izvaja javno službo oskrbe s pitno vodo. Cene pitne vode

za gospodinjske porabnike so v štirih občinah delno subvencionirane s proračunskimi sredstvi, v eni občini pa se cene obračunavajo porabnikom v celoti.

Občine, na področju katerih Hydrovod izvaja svojo dejavnost, so se v preteklosti že dalj časa zavedale, da so cene pitne vode prenizke in postaja takšno stanje nevzdržno. Dejstvo, da cene v nekaterih občinah niso pokrivala niti stroškov tekočega vzdrževanja in je bilo potrebno manjkajoči del za vsakodnevno tekoče vzdrževanje sofinancirati iz proračuna, je pomenilo propadanje vodovodne infrastrukture in nazadovanje dejavnosti. Posledice nespametne in neodgovorne politike države, ki ni dovoljevala formiranja stroškovnih cen pitne vode več kot 20 let, so na terenu več kot vidne in se kažejo v stanju vodovodne infrastrukture, številu okvar in količinah vodnih izgub. Zato je bila podpora občinskih svetov pri sprejemu novih cen razumljiva.

Sprejem novih cen je pomenil tudi zelo pomemben korak k vzpostavitvi trajnostnega razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo. Praksa »odpisa amortizacije« kot neekonomskega načina gospodarjenja, ki jo je veljavni računovodski standard do 31.12.2010 dopuščal in so se je vsa komunalna podjetja vrsto let posluževala, da so se izognila prikazovanju izgube na določeni dejavnosti, je postala zgodovina. Po več kot dvajsetletnem prizadevanju so cene postavljene na nivo, ki vsaj do neke mere omogoča »normalno« gospodarjenje z vodovodno infrastrukturo. Kot posledica prejšnjega neekonomskega gospodarjenja pa je ostala »luknja« v obliki izvedenega dezinvestiranja, ki ga bo potrebno pokriti v bližnji bodočnosti z določenimi izrednimi sredstvi.

Potrebne spremembe so se zgodile zadnji čas, saj so gotovo vsi izvajalci gospodarskih javnih služb imeli izgube in težave z zagotavljanjem likvidnosti. Zaradi tega sta bili, ob vedno višjih oskrbovalnih standardih (še posebej z implementacijo evropske zakonodaje), ogroženi zanesljiva in kakovostna oskrba prebivalstva s komunalnimi storitvami. Z uveljavitvijo cen na način kot ga predpisuje Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012) so izpolnjeni pogoji za uveljavitev evropske direktive, ki usmerja države članice k oblikovanju ustrezne cenovne politike po načelu »povzročitelj plača povzročene stroške«.

V začetku leta 2014 smo skladno z veljavno Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 57/2012) za vse občine na predpisan način pripravili elaborate cen ter jih posredovali občinam. Elaborati so pokazali določena manjša odstopanja od veljavnih cen pitne vode, smo pa skladno s 6. členom veljavne Uredbe predlagali pristojnim organom občin, da se cene ne spreminjajo. Uredba v 6. členu predpisuje tudi obveznost ugotavljanja razlike med potrjeno ceno in obračunsko ceno opravljenih storitev ter izvedbo ustreznega poračuna. Ker je v praksi to zahtevo izredno težko uresničiti, je glede poračuna še vrsto odprtih vprašanj in različnih nasprotujočih si mnenj.

V preteklem letu je pogodbeni odnos med občinami kot lastnicami infrastrukture za oskrbo s pitno vodo, in Hydrovodom, kot najemnikom te infrastrukture potekal skladno z zahtevami veljavnih zakonskih predpisov. Na podlagi pogodb o najemu Hydrovod plačuje občinam polno najemnino za uporabo infrastrukture, občine pa na račun postopnega prehoda pri uveljavljanju stroškovnih cen pitne vode (to ne velja za gospodarske porabnike), plačujejo Hydrovodu določen delež, ki predstavlja subvencioniranje cene storitve javne službe.

Višji namenski prilivi v proračune posameznih občin v obliki najemnine za vodovodno infrastrukturo, s katerimi bi se načrtno pristopilo k obnavljanju dotrajane vodovodne infrastrukture, v preteklem letu niso bili v celoti porabljeni za svoj namen. Občine Kočevje, Loški Potok in Sodražica so vložile v izgradnjo oziroma obnovo vodovodne infrastrukture finančne vložke, ki so bili višji od zneska plačane članarine, Občini Ribnica in Kostel pa nista izvedli potrebnih vlaganj, kar pomeni, da prejeta sredstva najemnine še niso imela dovolj velikega vpliva na večjo investicijsko aktivnost na področju vzdrževanja vodovodne infrastrukture. Pomemben del sredstev, ki so jih Občine Kočevje, Loški Potok in Sodražica vložile v obnovo vodovodne infrastrukture, so le-te uspele pridobiti na raznih razpisih za dodelitev nepovratnih sredstev za vlaganja v komunalno infrastrukturo. Tudi na račun teh virov je leto 2014 postalo investicijsko eno od bogatejših v zadnjih dvajsetih letih.

Pravočasna obnova omrežja je najpomembnejši predpogoj za nemoteno oziroma zanesljivo izvedbo oskrbe porabnikov s pitno vodo, ker se s tem poleg preprečevanja nenadnih izpadov pri vsakodnevni oskrbi s pitno vodo tudi znižuje tveganje glede zagotavljanja zdravstvene ustreznosti pitne vode. Je edina preventiva pred povečanjem števila okvar na omrežju in višanjem vodnih izgub. Poleg teh pozitivnih efektov, ki jih še posebej zaznajo porabniki, se leti odražajo tudi v koristih, ki jih občuti upravljavec in se kažejo v manjših potrebah po interventni odpravi okvar, nižjih stroških vzdrževanja in odprav okvar in tudi v zmanjševanju obratovalnih stroškov. Zanesljiva oskrba s pitno vodo je tudi splošni interes, saj je s tem zagotovljena tudi požarna varnost (hidranti na javnem omrežju), oskrba industrije z vodo, itd. Ob dolgoletnem trendu zanemarjanja investicijskega vzdrževanja lahko za porabnike nastanejo nepredvidljive in usodne posledice, ki se kažejo v varnosti in zanesljivosti obratovanja vodovodnega sistema (pogosti izpadi pri redni oskrbi s pitno vodo, tveganja glede zagotavljanja kvalitete vode). Takrat dejansko spoznamo, da je najdražja voda tista, ki je ni ali pa je ta zdravstveno neustrezna. Zaradi vsega navedenega je potrebno poleg vsakodnevnih posegov v infrastrukturo v obliki rednega vzdrževanja tudi redno izvajati obnovo dotrajanega dela omrežja. Hydrovod oskrbuje porabnike s pitno vodo po vodovodnem omrežju, ki je dolgo približno 420 km (kataster ni v celoti izdelan, zato ti podatki niso dokončni). Če nekoliko poenostavimo in predpostavimo, da je povprečna življenjska doba cevovoda cca 40 let, nam že preprost izračun pokaže, da bi morali letno obnoviti cca. 10 km vodovodnega omrežja. Žal se je v zadnjih dvajsetih letih obnavljalo bistveno manj omrežja, kar se že pozna pri našem vsakdanjem delu, težave pa se v bližnji prihodnosti lahko samo še stopnjujejo. Tudi leta 2014, ki je bilo investicijsko dokaj bogato, ni bila realizirana menjava dotrajanih vodovodnih odsekov v zeleni dolžini (približno polovica od zelene dolžine). In to je v bistvu tisto dezinvestiranje, ki se je v preteklosti dogajalo,

predvsem kot posledica prenizkih cen pitne vode, ker le-te niso omogočale pokrivanja polne amortizacije, poleg tega pa je vrednost infrastrukture, zaradi nepopolnega indeksiranja (ki ga je predpisovala država), podcenjena ter delno tudi odpisana. Vpliv dezinvestiranja niso mogle preprečiti niti občine, ki so v preteklosti večino razvojnih sredstev iz proračuna, namenjenih vodopreskrbi, namenjale za novogradnje vodovodov (zagotavljanje oskrbe s pitno vodo tistim občanom, ki te dobrine še niso imeli), veliko manj pa za obnove oz. rekonstrukcije.

Minulo leto je prineslo bistveno več aktivnosti na tekočem vzdrževanju javnega omrežja ter na hišnih priključkih. Že številke o opravljenih intervencijah, zamenjavah vodomeroev ter obnovah hišnih priključkov, ki so bile že prikazane, kažejo na veliko angažiranost vseh zaposlenih delavcev Hydrovoda. Drugače se takšen obseg dela ne da narediti. Dobremu rezultatu na tem področju je pripomoglo tudi dejstvo, da je bilo nekaj manj povpraševanja na dopolnilni dejavnosti, saj v primeru večje angažiranosti naših zaposlenih na tej dejavnosti, izveden obseg del osnovne dejavnosti ne bi bil mogoč, kar je razumljivo glede na razpoložljivo število zaposlenih. Res pa je, da večja angažiranost na izvajanju dopolnilne dejavnosti prinaša tudi boljši finančni rezultat. Glede na opisano, je iskanje kompromisa pri izvajanju optimalnega obsega dopolnilne dejavnosti dokaj zahtevno dejanje. Kako organizirati delo, da osnovna dejavnost ne bo zanemarjena, hkrati pa z izvedbo dopolnilne dejavnosti doseči tisti finančni učinek, ki nam omogoča večja vlaganja v vodovodno omrežje, pokritje morebitne izgube na osnovni dejavnosti ter ustvarjanje nujno potrebnega viška, ki omogoča razvoj podjetja? Pa ne samo to. Koristi se kaže tudi na drug način. Dopolnilna dejavnost se v največji meri ustvarja z izgradnjo novega vodovodnega omrežja, s katerim kasneje upravljamo. In zelo logično je, da bo tisto, kar delamo sebi oziroma za sebe, narejeno kvalitetno ter z uporabo kvalitetnih materialov. Če je temu tako, večamo zanesljivost delovanja naše vodne infrastrukture, kar pomeni manj okvar in manj izpadov pri rednem obratovanju, s tem pa posledično ustvarjamo pogoje za novo angažiranost pri izvedbi dopolnilne dejavnosti. Na videz je to zelo enostavna strategija, ki pa jo je v kratkem časovnem obdobju zelo težko izvajati. Gledano na dolgi rok pa je edina pravilna, ker s tem ustvarjamo stabilno gospodarjenje z vodovodno infrastrukturo.

V nadaljevanju je prikaz vseh večjih posegov, ki so se zgodili na vodovodnem omrežju v letu 2014:

- V sklopu izgradnje novega kanalizacijskega omrežja na področju Dolge vasi je obnovljen tudi del vodovodnega omrežja (del Ceste v log, Gozdna cesta, Kočevska cesta). Stari cevovod, ki je bil zgrajen iz različnih materialov (PE cevovod, AC cevovod) in različnih profilov, je bil obnovljen z novim omrežjem v skupni dolžini 866 m. Vgrajene so ductilne cevi DN 80 v dolžini 84 m, DN 100 v dolžini 300 m ter DN 150 v dolžini 482 m. Hkrati je bilo vgrajeno tudi 7 hidrantov (6 nadzemnih ter 1

Prečkanje mostu - Dolga vas

podzemni). Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 38 hišnih priključkov ter prestavljenih 36 merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške.

- V sklopu izgradnje novega kanalizacijskega omrežja na področju Podgorske ulice je bil obnovljen del vodovodnega omrežja, ki je bil zelo dotrajan (pogoste okvare, zasuni niso zapirali, itd.). Stari cevovod, zgrajen iz azbest cementnih cevi, je bil obnovljen z ustreznim novim cevovodom iz ductilnih cevi premera DN 100 v skupni dolžini 219 m ter DN 80 v skupni dolžini 38 m. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 14 hišnih priključkov ter prestavljenih 13 merilnih mest iz objekta v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajeni so bili tudi 3 nadzemni hidranti.
- V sklopu ureditve ceste Trata XIV smo obnovili del starega vodovodnega omrežja iz azbestnih cevi, kjer so se pogostokrat pojavljale okvare. Tako smo na novo zgradili del omrežja iz ductilnih cevi DN 150 v dolžini 162 m, DN 100 v dolžini 6 m ter DN 80 v dolžini 30 m. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov. Pri tem je bilo obnovljenih 12 hišnih priključkov ter prestavljenih vseh 12 merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajena sta bila tudi 2 hidranta (1 nadzemni in 1 podzemni).
- Zaradi vrste težav, povezanih z vodnimi izgubami, potekom trase vodovoda ter hišnimi priključki, je bila v Cvišlerjih izvedena rekonstrukcija vodovodnega omrežja na delu naselja. Pri tem so bile položene ductilne cevi DN 100 v dolžini 318 m. Vgrajena sta bila tudi 2 hidranta (1 nadzemni in 1 podzemni). Po izvedbi vseh del na novem cevovodu so bile izvedene še vse potrebne prevezave z obstoječim omrežjem. Pri tem je bilo obnovljenih 12 hišnih priključkov ter prestavljenih enako število merilnih mest iz objekta v zunanje tipske vodomerne jaške.
- V sklopu izgradnje kanalizacijskega omrežja na področju Malega Loga v Loškem Potoku (investicija se je začela v letu 2013), so bila izvedena tudi obsežna dela na obnovi vodovodnega omrežja. Investicija se je izvajala v letih 2013 in 2014. Staro omrežje, ki je bilo izgrajeno iz različnih materialov (tankostenske PE cevi, AC cevovodi) in je v večji meri že amortizirano, je obnovljeno z novim. Skupaj smo vgradili 1.134 m cevi iz ductilne litine DN 100 (od tega je bilo v letu 2013 vgrajenih 678 m) ter 741 m cevi PE 110 in 8 m PE 80. Po izvedbi vseh del na novem omrežju so bile izvedene še vse potrebne prevezave obstoječih hišnih priključkov na tem delu naselja. Pri tem je bilo obnovljenih 35 hišnih priključkov skupaj s prestavitvijo merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajeno je bilo tudi 8 nadzemnih hidrantov.
- V sklopu ureditve kanalizacije in cestišča na delu Kidričeve ulice smo obnovili del starega vodovodnega omrežja, ki se je nahajal na mikrolokaciji posega. Skupaj smo na novo položili 45,5 m cevi iz ductilne litine DN 150, zamenjali vse zasune na vozlišču ob Kidričevi 14 ter izvedli vse potrebne prevezave z obstoječim vodovodnim omrežjem.
- Na področju Retij smo izvajali prestavitev vodovodnega cevovoda zaradi bodoče stanovanjske pozidave. Tako smo na novo vgradili skupno 234 m cevovoda iz ductilne litine DN 100. Zaradi zahtevne brežine je del cevovoda v dolžini 60 m narejen z VRS sistemom na zaklep. Ob tem posegu smo obnovili tudi 5 hišnih priključkov ter izvedli

prestavitve 1 merilnega mesta iz objekta v zunanji vodomerni jašek. Izvedene so bile tudi vse prevezave z obstoječim vodovodnim omrežjem ter vgrajena 2 hidranta (en nadzemni in en podzemni).

- Na področju Loškega Potoka so bila zaključena dela na delni obnovi vodohrana na Titovem vrhu (dela so se pričela leta 2013). Celoten poseg je zajemal naslednja dela: odstranitev zemeljskega obsipa stropne AB plošče vodohrana ter dela betonskih sten, izdelavo nove hidroizolacije in zaščito le-te s stirodur ploščami, ponovni zasip vodohrana, vgraditev novih zračnikov, vgraditev novih vhodnih vrat, postavitve PVC okna na vodni celici, polaganje stenske in talne keramike, delna zamenjava elementov vodovoda v komori, vključno z vgradnjo vodomerov, postavitve ograje okrog vodohrana ter ureditev dostopa do objekta.
- Za potrebe priključevanja novo zgrajenih stanovanjskih objektov na javno vodovodno omrežje, je bil na področju med Ulico heroja Marinclja in Črnomaljsko cesto izveden krajši novi odsek vodovoda v dolžini 16 m. Vgrajene so bile PE cevi dimenzije DN 63.
- Ob ureditvi dela cestišča (na odseku Jurjevica – Breže) oziroma parkirišča v Jurjevici, smo obnovili del starega omrežja iz PEHD cevi. Vgradili smo ductilne cevi DN 100 v dolžini 180 m ter izvedli vse potrebne prevezave s starim omrežjem.
- Zaradi prodaje zemljišča po katerem poteka javno vodovodno omrežje v Velikih Poljanah, smo imeli v minulih letih velike težave z vzdrževanjem omrežja in obratovanjem tega vodovoda. Novi lastnik je na cevovodu zgradil podporni zid, asfaltiral je zemljišče in ni dovolil posega odprave okvare na svoji lastnini, kljub dejstvu, da smo evidentirali tako veliko okvaro, ki je povzročala pomembne vodne izgube (večkratnik dnevne porabe vode). Zaradi tega smo bili prisiljeni začeti z investicijo rekonstrukcije dela vodovodnega omrežja v Velikih Poljanah, s katero smo javno vodovodno omrežje premaknili iz zasebnih zemljišč v javno cestno površino. Investicija je bila dokaj obsežna in zahtevna. Staro vodovodno omrežje iz PEHD cevi DN 50 in 65 smo nadomestili z novim iz ductilnih cevi. Skupaj smo vgradili 256 m napajalnega cevovoda DN 100 ter 294 m tlačnega voda DN 80 (ta cevovod povezuje črpališče in vodohran). Obe cevi se nahajata v istem kanalu (zato je bil potreben širši izkop). Tlačni vod je obnovljen vse do obstoječega črpališča. Ob tem je bilo potrebno tudi odstraniti nasutje zemlje ob betonskih stenah črpališča, narediti potrebne preboje zidne stene, izvesti vse potrebne prevezave znotraj črpališča ter izvesti ponovno nasutje črpališča, vključno s sanacijo betonske stene ter postavitvijo hidroizolacije na betonsko steno. Dela, ki so bila s tem posegom izvedena, je bilo nujno potrebno izvesti, če želimo v kratkem realizirati že dalj časa načrtovano investicijo prestavitve vodohrana na višjo koto. Projektna dokumentacija, ki jo je izdelala projektantska družba Hidroinženiring d.o.o. Ljubljana, je kot izhodišče za realizacijo projektnega posega prestavitve vodohrana postavila predhodno rekonstrukcijo obstoječega omrežja od črpališča do točke, s katere se začneja projektirani del novega omrežja. Po izvedbi vseh prevezav smo obnovili tudi 10 hišnih priključkov ter vgradili 8 zunanjih vodomernih jaškov, v katere smo prestavili merilna mesta, ki so se prej nahajala znotraj stanovanjskih hiš. V sklopu investicije smo vgradili tudi 2 nadzemna hidranta ter zamenjali črpalko v črpališču.
- V sklopu izgradnje nove kanalizacije na področju Slemenske ceste v Sodražici ter izgradnje nove ČN v Zamostcu smo obnovili del starega vodovodnega omrežja ter

izgradili tudi krajši odsek novega cevovoda. Skupaj smo na novo položili 844,6 m cevi, od tega 504,6 m iz ductilne litine DN 100 (leta 2013) ter 340 m PE cevovoda DN 80. Izvedli smo tudi vse potrebne prevezave z obstoječim vodovodnim omrežjem. Ob izvedbi te investicije smo obnovili 13 hišnih priključkov, skupaj s prestavitvijo merilnih mest iz objektov v zunanje tipske vodomerne jaške. Vgrajeni so bili tudi 3 nadzemni hidranti ter 1 podzemni.

- Ob izgradnji kanalizacijskega omrežja v Livoldu smo hkrati obnovili krajši odsek dotrajanega vodovoda. Vgrajeno je bilo 120 m ductilnih cevi DN 100. Po izvedbi vseh potrebnih prevezav z obstoječim vodovodnim omrežjem smo obnovili še 9 hišnih priključkov ter vgradili 5 merilnih jaškov (od tega 1 dvojni) v katere smo prestavili vodomere iz stanovanjskih objektov.
- Za potrebe izgradnje prizidka tovarne Inotherm v Prigorici je moral investitor financirati prestavitev dela javnega vodovodnega omrežja. Dela so se izvajala v letih 2013 in 2014. Vgrajeno je bilo 76 m ductilnega cevovoda DN 100 (v letu 2013) ter 24 m DN 150, hkrati pa so bile izvedene še vse potrebne prevezave. Po investitorjevem naročilu smo za njegove potrebe naredili tudi novo notranje omrežje v dolžini 328 m (od tega 304 m v letu 2013) ter prestavili merilno mesto v nov vodomerni jašek.
- Zaključena je bila investicija na izgradnji vodovoda Knežja Lipa – Brezovica. Gre za največjo investicijo v letih 2013 in 2014. Hydrovod je delo na tej investiciji pridobil na javnem razpisu in vsa pogodbeno dela (skupaj s podizvajalci) uspešno izvedel pred pogodbenim rokom. Pridobljeno je bilo tudi uporabno dovoljenje. Skupno je bilo položenih 5.200 m PE 100 RC cevi z integriranim zaščitnim slojem, od tega 4.000 m dimenzije 90 ter 1.200 m dimenzije 63 (od tega je bilo v letu 2013 skupno položeno 3.063 m cevi, in sicer 2.863 m d 90 in 200 m d 63). Zgrajeno je bilo tudi črpališče v Knežji Lipi ter vodohran 10 m³ na Vidmu. Za potrebe zagotavljanja meritev distribuirane vode ter vgradnje zapornih elementov je bil razširjen črpalni jašek vrtine v Vimolju ter izgrajen nov AB jašek pri zgornjem vodohranu v Brezovici. Za potrebe nemotenega obratovanja tega vodovodnega sistema je bilo potrebno zagotoviti napajanje z elektriko obeh objektov, izvesti optično povezavo med črpališčem in vodohranom ter zagotoviti prenos podatkov na center upravljanja, ki se nahaja na sedežu družbe. Izvedena je bila tudi delna preplastitev ceste Brezovica – Vimolj v dolžini 540 m. Po izvedbi vseh potrebnih prevezav ter vzpostavitvi obratovanja novozgrajenega vodovoda, smo vključili v sistem javne oskrbe s pitno vodo porabnika, ki živi na območju Vidma.
- Zaradi urejanja tlačnih razmer v vodovodnem omrežju vasi Jelenja vas, Zagradec, Spodnja in Zgornja Podgora (višinska lega teh vasi glede na koto vodohrana je pogojevala relativno nizke pritiske v omrežju, ki niso omogočali normalnega standarda oskrbe s pitno vodo), je bila v Jelenji vasi zgrajena hidropostaja ter položen

Črpališče Knežja Lipa

krajši odsek vodovodnega omrežja v dolžini 47 m. Uporabljene so bile cevi PE 100 RC z integriranim zaščitnim slojem dimenzije 63. Za potrebe obratovanja hidropostaje je bilo potrebno zgraditi tudi elektro priključek (kabelska inštalacija, elektro omarica). Objekt je ograjen s panelno ograjo, zagotovljen pa je tudi prenos podatkov na sedež podjetja.

Otvoritev hidropostaje Jelenja vas

- Po večletnem prizadevanju nam je ob pomoči Občine Kočevje končno uspelo pridobiti dovoljenje Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS za izgradnjo dostopne ceste do zajetja oziroma črpališča v Gornji Brigi. Tako smo v mesecu decembru opravili vsa potrebna dela pri izgradnji dostopne poti v dolžini 98 m ter prvič lahko prišli s svojimi vozili oziroma stroji do samega objekta. Dostop nam bo bistveno olajšal upravljanje tega vodovodnega sistema ter vzdrževanje samega objekta.

- V letu 2014 smo imeli velike težave z motnostjo in kvaliteto vode na vodovodnem sistemu Gornja Briga – Dolnja Briga, kar kažejo tudi rezultati vzorčenja. Zaradi teh težav je bil v mesecu decembru 2014 vgrajen sistem treh filtrov iz nerjavečega jekla z različnimi vložki za mehansko filtriranje (brez predhodno urejenega dostopa do objekta tega ne bi bilo mogoče narediti). Vložki so narejeni iz polipropilena DN 160, višine 995 mm, in jih je možno (potem, ko se jim propustnost zmanjša) večkrat ročno izpirati. Velikost odprtin na vložkih je različna: prvi ima odprtine 40 mikronov, drugi 10 mikronov in tretji 1 mikron. To pomeni, da filtri zadržijo vse mehanske nečistoče nad enim mikronom. Gre za rešitev, ki smo jo predhodno testirali v laboratorijskih pogojih, kjer se je na osnovi vzorca vode določila propustnost filtrov. Rešitev ni avtomatska in zahteva od upravljavca skrbno pozornost. Je pa rešitev cenovno zelo dostopna in bistveno izboljša stanje na terenu. Prvi rezultati tega posega so dali zelo pozitivne rezultate. Ob tem je potrebno dodati še dejstvo, da je tudi postopek dezinfekcije dosti bolj učinkovit, če je

Filter v Brigi

izpolnjen predpogoj, da je voda čista.

- Še vedno je nekaj naših vodohranov brez električne energije, kar nam predstavlja oviro pri vsakdanjem vzdrževanju. Eden od teh objektov je tudi vodohran v Kovači vasi, ki je zaradi področja, ki ga pokriva, zelo pomemben objekt. Po dolgih letih iskanja možnosti in načina, da pridemo do elektro priključka za ta objekt, smo v

preteklem letu uspeli najti rešitev tako z elektro distributerjem kot tudi z lastniki zemljiških parcel, po katerih bi položili elektro kabel. Tako smo meseca decembra uspeli položiti kabel od naselja Kovača vas do vodohrana, ki se nahaja ob cerkvi na hribu nad vasjo, v dolžini 191 m, ter postaviti merilno omarico ob električnem drogu sredi naselja.

- Pogoste okvare na delu zelo pomembnega transportnega cevovoda PVC 315, ki oskrbuje s pitno vodo del mesta Kočevje ter naselja Slovenska vas (delno), Klinja vas, Šalka vas, Željne, Mahovnik, Breg in Mlaka, so resno ogrožale varnost oskrbe s pitno vodo velikega dela naših porabnikov. Ta cevovod je bil zgrajen leta 1982 in je glede na uporabljene cevi iz PVC materiala (ki se v praksi niso preveč izkazale) že amortiziran. Glede na dejstvo, da je drugi transportni cevovod za Kočevje še starejši (zgrajen leta 1960 iz azbestno cementnih cevi) in ravno tako že amortiziran ter kot takšen v veliki meri nepredvidljiv za upravljavca (pogoste okvare, nefunkcionalni zasuni, potek trase v močvirnatem terenu), smo bili v interesu povišanja varnosti oskrbe s pitno vodo prisiljeni pristopiti k sanaciji stanja na kritičnem delu odseka med vodarno v Slovenski vasi in prvimi porabniki v Slovenski vasi, ki imajo hiše ob desnem bregu Rinže. Tako smo v celoti obnovili odsek cevovoda v dolžini 401 m. Vgrajene so bile cevi iz ductilne litine DN 300, na koncu posega pa je bil postavljen nadzemni hidrant in sektorski zasun. Na novozgrajeni odsek vodovoda so priključeni vsi porabniki vasi Slovenska vas, ki se nahajajo na desnem bregu Rinže, s hišnimi priključki, ki so na novo zgrajeni.

- Zaradi težav z upravljanjem vodovodnega omrežja na področju vasi Pirče v občini Kostel, smo izkoristili priložnost ob izgradnji podjetniškega inkubatorja ter izvedli prvo fazo obnove omrežja v tej vasi, ki bo hkrati transportni cevovod za vas Grivac. Zamenjali smo del starega in popolnoma amortiziranega azbestnega cevovoda AC 60 ter ob tem zgradili novi odsek vodovoda, ki je zaključen z nadzemnim hidrantom. Skupaj smo vgradili 237 m ductilnih cevi DN 100, ki bodo omogočile bolj varno oskrbo s pitno vodo ter tudi večjo pretočnost in posledično višjo požarno varnost. Po zaključku vseh potrebnih del smo izvedli še vse potrebne prevezave z obstoječim cevovodom, na novozgrajeni cevovod pa smo priključili porabnike, ki se nahajajo ob njem. Dela so se izvajala v jesenskem času v zelo težkih razmerah, saj je bil teren zaradi deževja in površinskih voda, ki se zlivajo s hriba, zelo razmočen.

Pirče – težavne razmere za delo

- Na trasi vodovoda med Kaptolom in Podstenami v občini Kostel, so zaradi zagotovitve normalnih tlačnih razmer vgrajeni trije redukcijski ventili. Ker se ti od izgradnje tega vodovoda niso menjali, smo imeli v lanskem letu vrsto težav z zagotavljanjem oskrbe s pitno vodo porabnikov v vaseh Suhor in Podstene. Del težav je povzročila tudi izgradnja nove ceste za Suhor, ker se je s tem posegom spremenila tudi niveleta

terena na lokaciji položenega vodovodnega cevovoda, saj je prišlo do dodatnega nasipavanja materiala, ki lahko povzroči poškodbe vodovoda oziroma ovira njegovo redno delovanje in vzdrževanje. Stanje smo (zaenkrat) sanirali, opravili smo vsa potrebna intervencijska dela ter zamenjali redukcijske ventile. Ker se sedaj vodovodni cevovod na posameznih odsekih nahaja na globini, večji od dveh metrov, bo potrebno v kratkem obnoviti kritične odseke (cevovod je star, uporabljene PE cevi pa nimajo takšne tlačne karakteristike in trdoto cevi, kot jih imajo današnje PE cevi).

- Del omrežja na območju Loškega Potoka je v zelo slabem stanju in okvare na tem omrežju so nekaj, kar se dogaja preveč pogosto. Pogosto se zgodi, da popravimo eno okvaro in na oddaljenosti metra ali malo več se zgodi nova okvara. Če se to zgodi na javni površini (cesti), kot upravljavec nimamo posebnih težav (razen spoznanja, da je ta del omrežja potreben obnove). Večja težava se pokaže, ko se nam niz okvar na relativno mali razdalji zgodi na dvorišču stanovanjske hiše, ki je urejeno (tlakovci, asfalt, beton itd.). Lastnik takšnega dvorišča ima prvič še razumevanje za naše težave, drugič oziroma tretjič pa se že pokaže slaba volja. Žal je na področju Loškega Potoka takšen pojav pogost, saj vodovodno omrežje poteka v veliki meri po privatnih parcelah. V minulem letu smo imeli takšen ekstremen primer na področju Travnika, kje so še vedno v obratovanju azbestne cevi AC DN 60. Na zahtevo lastnika smo morali intervencijsko obnoviti krajši odsek vodovoda v dolžini 30 m, obnoviti tri hišne priključke, vgraditi dva vodomerna jaška ter vzpostaviti prvotno stanje na dvorišču. Po izvedbi vseh prevezav smo vgradili še podzemni hidrant.

- Hydrovod d.o.o. po naročilu Občine Loški Potok skrbi tudi za obratovanje vodovoda v Starem Kotu. Oskrba s pitno vodo te vasi se izvaja iz vrtine, ki se nahaja nedaleč od te vasi. Črpalka je vgrajena na globini 240 m in je glede tega najgloblje postavljena črpalka znotraj vodovodnih sistemov, za katere skrbi Hydrovod. Po gotovo petnajstih letih delovanja je na črpalki prišlo do okvare in jo je bilo potrebno zamenjati. Poseg je bil izredno zahteven (in tudi s stališča varstva pri delu nevaren) zaradi dostopnosti terena, teže celotnega sistema za črpanje (črpalka, 240 m jeklenih cevi, voda v ceveh, 240 m PE 25 cev za vgradnjo sond, elektro kabel, jeklena vrv) ter globine črpalke.

Stari Kot – menjava črpalke

- Za oskrbo s pitno vodo višje ležečih hiš na delu Žimaric je potrebno zagotoviti višje tlačne razmere (pritiske) v omrežju, kar je mogoče doseči s postavitvijo hidropostaje na omrežju. Ob koncu minulega leta smo izvedli prvo fazo postavitve te hidropostaje (vodovodno omrežje je že izgrajeno). Tako smo pripravili talno betonsko AB ploščo s krmilnim jaškom, na katero smo postavili tipski kontejner, prekrit s streho dvokapnico.

- Tekom leta smo na mnogih objektih redno skrbeli za dobro delovanje elektro inštalacije, ki je predpogoj za uspešno obratovanje sistema. Na dveh objektih (Žaga, Nova sela) smo v celoti zamenjali elektro omarico, saj sta obstoječi (nenehna vlaga), bili že neprimerni za nadaljnjo uporabo.
- Vodarno v Blatah je močno prizadel žledolom v mesecu februarju. Veliko dreves na brežini nad zajetjem se je podrla in slika na terenu je bila grozljiva. Uničen je bil večji del ograje okrog zajetja, podrti drevesa pa so delno poškodovala tudi objekt črpališča. Potrebno je bilo opraviti veliko fizičnega dela, da smo normalizirali stanje znotraj ograjenega prostora kompleksa vodarne ter sanirali izgled terena zunaj ograje.
- Na področju občin, kjer izvajamo svojo dejavnost, je bilo vgrajeno nekaj novih hidrantov oziroma zamenjano nekaj obstoječih neuporabnih in s tem se je izboljšala požarna varnost.

Navedeni prikaz vlaganj v infrastrukturo kaže, da smo spet s skupnimi močmi, občine in Hydrovod, resnično naredili pomemben korak pri zagotavljanju varne oskrbe s pitno vodo vseh naših porabnikov. Skrbeli smo za ohranjanje obstoječe infrastrukture, ob tem pa smo tudi naredili kar nekaj korakov v smeri modernizacije obstoječega stanja ter razvoja naše dejavnosti. Še posebej velja izpostaviti investicijo izgradnje vodovoda med Knežjo Lipo in Brezovico. Z realizacijo te investicije, na katero smo dolgo čakali, smo uspešno odpravili težave s pomanjkanjem vode v sušnih obdobjih na vodovodnem sistemu Brezovica – Vimolj. Sedaj nam ostaneta še dva kritična vodovodna sistema, na katerih smo prisiljeni ob vsaki večji suši interventno dovažati manjkajoče količine vode s cisternami. To sta vodovodna sistema Borovec ter Polom – Seč. Tudi za ta dva sistema imamo tehnično rešitev že dolgo pripravljeno, čakamo samo še priložnost za sofinanciranje teh investicij s sredstvi državnega proračuna ali EU skladov. Sicer velja izpostaviti, da se pozitiven rezultat vsakega investicijskega vložka najbolj kaže v večji varnosti oskrbe s pitno vodo in še posebej pri zmanjševanju vodnih izgub. Le-te so bolna točka vseh vodovodnih sistemov. V podjetju Hydrovod d.o.o. se z zmanjševanjem vodnih izgub v okviru finančnih zmožnosti sistematično ukvarjamo že vrsto let. V okviru razpoložljivega časa posebna ekipa išče okvare, ki jih sprotno tudi odpravljamo. Vodne izgube ne nastajajo zgolj pri okvarah, ampak so vzroki tudi drugje: na hišnih priključkih, pri nenatančnosti meritev, okvari vodomero, črnem odvzemu, odvzemih na hidrantnem omrežju, ipd. Za podjetje predstavljajo precejšen strošek, ki ga imamo s črpanjem in pripravo pitne vode, iskanjem okvar, plačilom vodnih povračil (taksa državi, ki se plačuje od načrpane in ne od prodane vode), zato je seveda v našem in tudi širšem interesu, da so izgube čim nižje.

Vodovodni sistemi se medsebojno ločujejo tudi po kvaliteti omrežja in višini vodnih izgub. Tako imajo nekateri vodovodni sistemi sorazmerno nizke vodne izgube, pri nekaterih pa meritve kažejo, da izgube znašajo tudi krepko čez 40%. Pri izvedbi vseh potrebnih monitoringov velja opozoriti občine na obveznosti, ki jih le-te imajo iz naslova izdanih vodnih dovoljenj (vgradnja vseh potrebnih merilcev, vodenje monitoringa, poročanje na ARSO). Ker se zavedamo, da občine nimajo primernih kadrov, ki bi lahko pripravili potrebna poročila za ARSO, smo v minulih letih sami poskrbeli, da ni prišlo do kršitev pogojev iz vodnih dovoljenj.

Želeli pa bi, da bi občine zagotovile vsaj nekaj sredstev za zagotavljanje predpogojev za zbiranje potrebnih podatkov.

Ob pregledu mnogih podatkov o poslovanju v minulem letu nas je še posebej negativno presenetila novica o porabi vode. Po nekajletnem padcu porabe vode (kljub vsakoletni širitvi mreže javne oskrbe s pitno vodo), smo v letu 2013 evidentirali nekoliko višjo porabo v primerjavi z letom 2012, ki smo je bili zelo veseli. Žal je leto 2014 glede porabe vode prineslo zelo neprijetno presenečenje, saj se je ta znižala v masi za 6,17 % oziroma cca. 110.000 m³. Povsem normalno je vprašanje, zakaj tako nižja poraba vode. Dobro poznamo vse trende glede porabe vode, tako v Evropi kot tudi v Sloveniji ter vsa prizadevanja, ki gredo v smeri bolj racionalne in varčne porabe pitne vode (Evropska komisija pripravlja direktivo o varčnejši uporabi pitne vode). Porabniki so ekološko bolj ozaveščeni, tudi cena (tako dobave vode kot tudi odvajanja in čiščenja odpadnih voda) ima določen vpliv na varčno obnašanje porabnikov. Pa kljub temu takšnega padca porabe vode nismo pričakovali in je za nas neprijetno presenečenje, ki nam povzroča vrsto težav pri poslovanju. Porabljena voda predstavlja največji prihodek v poslovanju in padec količin prodane vode pomeni podiranje vseh postavljenih kalkulacij na enoto izdelka (poraba vode v m³), oziroma se strošek na enoto povečuje. Manjša prodaja vode ne prinese hkrati sorazmerno nižjih stroškov delovanja celotnega sistema javne oskrbe s pitno vodo oziroma so spremembe pri stroških skoraj zanemarljive. To je tudi logično, saj je glavni strošek pri oskrbi s pitno vodo infrastruktura in skrb za njeno delovanje. Ker se z zmanjševanjem količin porabljene vode hkrati ne zmanjšuje obseg omrežja (ta se z investicijami vsakoletno povečuje), število objektov, vsa potrebna oprema za obratovanje, število vzorčenj, stroški dela itd., ostajajo fiksni stroški enaki (ali se celo povečajo). Prihaja zgolj do nekoliko nižje porabe elektrike na črpališčih, kar je variabilni strošek (in sicer pod pogojem, da se zaradi starosti omrežja ne povečajo vodne izgube).

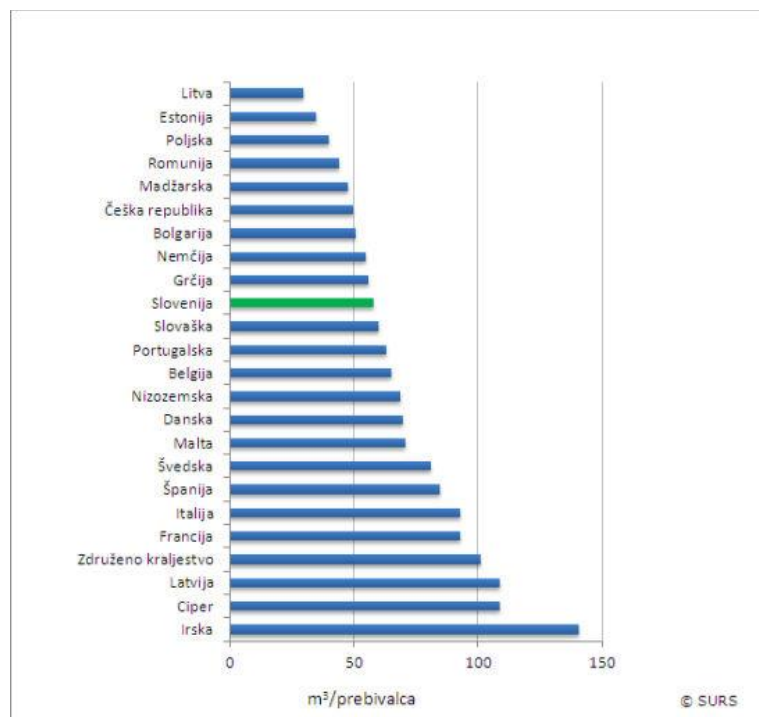
Leto 2014 je bilo izrazito deževno. Še posebej poletni čas, ko je deževalo skoraj vsak drugi ali tretji dan. Tudi temperature so bile sorazmerno nizke. Ni bilo tistih dolgih sušnih obdobj in visokih temperatur, kakršne smo evidentirali vse od leta 2003. Zaradi tega temu je tudi odpadla potreba po zalivanju vrtov ter večji porabi pri gospodinjskih porabnikih. Da je temu tako, potrjuje tudi podatek, da v letu 2014 nismo imeli potreb po interventnem dovozu manjkajočih količin pitne vode za nobenega porabnika. Niti naši najstarejši delavci se ne spomnijo, da bi se kaj takega dogajalo v preteklosti. Če k temu dodamo še nekoliko manjšo porabo pri industrijskih porabnikih, pridemo do najverjetnejših povzročiteljev nižje porabe pitne vode.

Zavedamo se, da se je nižanju količin prodane vode težko izogniti. Gre za trend, ki traja že 20 in več let in ni samo naša posebnost. Hydrovod je sredi osemdesetih let prejšnjega stoletja z manjšim številom porabnikov, krajšim omrežjem in manjšo pokritostjo z mrežo javne oskrbe s pitno vodo, svojim porabnikom prodal cca. 2,6 MIO m³ pitne vode. Današnja poraba je z daljšim omrežjem in večjim številom porabnikov nižja za več kot 36 % oziroma cca. 940.000 m³. Državni operativni program oskrbe s pitno vodo iz leta 2006 ta trend zmanjševanja porabe pitne vode pripisuje:

- učinkovitejši rabi vode v gospodinjstvih (učinkovitejše hišne naprave, dvigovanje okoljske zavesti porabnikov vode, vpliv višjih cen vode na elastičnost povpraševanja po vodi);
- učinkovitejši rabi vode v industriji (vpliv takse za obremenjevanje voda na učinkovitejšo rabo vode – recirkulacija, stečaj nekaterih večjih porabnikov);
- učinkovitejši rabi vode v kmetijstvu.

Kljub realnosti nižanja porabe vode, je naša želja, ustavitev negativnega trenda prodaje vode, saj ta pomembno vpliva na naš poslovni izid. Kako to doseči, je skupni izziv vseh občin in upravljavca. Na pretežnem delu naših vodovodov smo tehnično zmožni zagotoviti tudi dodatni odjem oziroma priklop kakšnega novega in večjega porabnika. Torej bi lahko bila tudi voda eden od primerljivih prednosti naših občin pri iskanju potencialnih podjetnikov, ki bi locirali svoje obrate na področju naših občin. To bi zelo pozitivno vplivalo na naše poslovanje. Višja poraba vode bi v našem primeru pomenila tudi pogostejšo izmenjavo vode v cevovodih, kar je ugodno s stališča zagotavljanja varne oskrbe s pitno vodo. Nasprotno bi preveliko zmanjševanje porabe vode na sistemih lahko povzročilo predimenzioniranost cevovodov in težave zaradi predolgega zadrževanja vode. Tudi ti argumenti, ne samo ekonomski (višji prihodki), govorijo v prid naši želji po večji porabi vode s strani naših porabnikov. Povprečna poraba vode na prebivalca v Sloveniji je sorazmerno nizka. Po podatkih za leto 2010 (ti se do danes niso bistveno spremenili), je vsak prebivalec v Sloveniji porabil v povprečju 42 kubičnih metrov vode oziroma približno 117 litrov na dan. Po podatkih Eurostata je bilo v državah EU-ja v povprečju v letu 2008 oz. 2009 v gospodinjstvih porabljenih 70 kubičnih metrov vode na prebivalca oziroma 192 litrov na dan (največ na Irskem – 141 m³ pitne vode na dan). Razlika je očitna.

Graf 1: Poraba vode iz javnega vodovoda na prebivalca; vir: Eurostat

Če analiziramo porabo vode v letu 2014 pri naših porabnikih, so dejstva naslednja. Skupno so naši porabniki porabili 1.659.259 m³ pitne vode, kar je za 109.154 m³ oziroma 6,17 % nižja poraba kot v letu 2013. Poraba je bila nižja tako pri gospodinjskih porabnikih kot tudi pri drugih porabnikih. Pri gospodinjskih porabnikih je bila nižja za 82.104 m³ oziroma 6,63 %, pri drugih porabnikih pa za 27.050 m³ oziroma 5,09 %. Glede na zastavljen plan, ki je bil narejen ob upoštevanju padajočega trenda porabe vode, smo evidentirali nižjo porabo za 77.696 m³ oziroma za 4,47 %. Rezultat, dosežen pri prodaji vode, je tako dosti nižji od načrtovanega in negativno vpliva na poslovni izid. Razmerje porabljene vode med gospodarskimi in gospodinjskimi porabniki je znašalo približno 30 : 70. Ker je sedaj cena pitne vode za vse porabnike enaka, to razmerje ne vpliva več na poslovni izid.

Zelo zanimiv je tudi pregled porabe vode po občinah. Le-ta kaže, da je bila celotna poraba višja kot leto prej samo v občini Kostel. Največji padec prodaje smo evidentirali v občinah Ribnica in Sodražica, kjer je ta padec znašal 9 oziroma 8,2 %. Poraba pri gospodinjskih porabnikih je bila višja le v občini Kostel, poraba pri skupini drugih porabnikov pa samo v občini Loški Potok.

Podroben prikaz količin prodane vode po občinah in po strukturi porabnikov, skupaj s primerjavo s preteklim obdobjem, je prikazan v nadaljevanju poročila.

Kljub vsem objektivnim in subjektivnim težavam, s katerimi smo se srečevali tekom leta 2014, smo svojo osnovno nalogo tudi v minulem letu zelo uspešno opravili. Oskrba s pitno vodo naših porabnikov je na sistemih, ki niso imeli težav s kvaliteto vode na svojih zajetjih, potekala tekom celega leta nemoteno. Kratkotrajne prekinitve pri redni oskrbi so se dogajale zgolj ob odpravah okvar ali drugih vzdrževalnih in investicijskih delih. Na sistemih, kjer smo imeli težave s kvaliteto zajete vode, smo se obnašali zelo odgovorno in pravočasno opozarjali naše porabnike na ugotovljene nepravilnosti. Izdajali smo ukrepe preventivnega prekuhavanja vode, saj drugega načina zaščite porabnikov nismo imeli. Dejstvo je, da so zajetja na kraškem področju zelo ranljiva, da so pogosto mikrobiološko onesnažena in da ob večjih padavinah relativno hitro prihaja do višanja motnosti zajete vode. Te nepravilnosti je mogoče odpraviti zgolj z ustrezno pripravo vode, za kar pa je potrebno imeti zagotovljeno primerno tehnično opremo (predvsem za ustrezno filtracijo vode). Ker se podnebne spremembe stopnjujejo, kar se kaže predvsem v ekstremnih vremenskih razmerah (velike količine padavin v kratkem času, dolgotrajne suše), bo potrebno v bodoče narediti določene posege na naših vodovodnih sistemih tako glede zagotavljanja virov vode (zajetij), ki imajo zadostno izdatnost tudi v času dolgotrajnih suš, kot tudi tehnične opreme za primerno pripravo vode (filtracija, dezinfekcija). Kljub dejstvu, da v letu 2014 ni bilo interventnega dovoza manjkajočih količin pitne vode v že znane vodovodne sisteme, ne smemo pozabiti na potrebo po sanaciji te pomanjkljivosti, saj je lahko že leto 2015 spet sušno leto. Veseli dejstvo, da je seznam kritičnih vodovodnih sistemov zmanjšan, saj je z izgradnjo vodovoda Knežja Lipa – Brezovica zagotovljen dodatni vir vode za porabnike vodovodnega sistema Brezovica – Vimolj. Tako nam ostajata še dva vodovoda, ki se jim izdatnost zajetij zelo zmanjša že v času krajših suš. To sta sistema Borovec in Polom – Seč. Večkrat smo že ponovili, da imamo tudi za te vodovodne sisteme izdelano rešitev za sanacijo stanja in

čakamo samo še na zagotovitev potrebnih finančnih sredstev. Rešitev za naselje Borovec (ter v nadaljevanju tudi za naselje Ravne ter Gornjo in Dolnjo Brigo) je v izgradnji povezovalnega cevovoda med vodohranoma Kočevska Reka in Inlauf. Ta investicija je vključena v obseg projekta »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica – Ribnica – Kočevje«, s katerim občine Sodražica, Ribnica in Kočevje skupno kandidirajo za dodelitev nepovratnih sredstev iz evropskega kohezijskega sklada. Manjkajoče količine vode za sistem Polom - Seč se išče skozi projekt novega suhokranjskega vodovoda, ki ga pripravlja več občin in ga ravno tako poskušajo realizirati s pomočjo sofinanciranja iz evropskega kohezijskega sklada. S to investicijo bi se naselji Polom in Seč povezali z regionalnim vodovodom, ob tem pa bi se v sistem javne vodooskrbe vključilo še naselji Vrbovec in Mala Gora, kar odpira možnost za nove stanovanjske pozidave na teh območjih. Če primerjamo oba ta kritična sistema, smo mnenja, da je vodovod Borovec trenutno v slabšem stanju. Na tem vodovodu zaradi slabega zajetja ter prisotnosti onesnaževalcev v ožjem vodovarstvenem področju velja ukrep stalnega preventivnega prekuhavanja vode. Zajetje za ta vodovod se nahaja v manjši dolini ob cesti Borovec – Gornja Briga, kjer je podtalna voda zajeta z drenažo, ki poteka po dolini, iz drenaže voda odteka v globok zbirni jašek, iz tega jaška pa se prečrpava v vodohran Inlauf. Izdatnost zajetja je zelo odvisna od padavin, zato vode zmanjkuje za normalno oskrbo porabnikov že v času krajših suš.

Kljub dejstvu, da v minulem letu nismo imeli posebnih težav s sušnim obdobjem, smo enako kot vsako leto, izvajali pojačane preventivne aktivnosti tekom celotnega leta, še posebej pa v poletnem obdobju. Tako smo stalno pregledovali stanje vodovodnega omrežja in iskali morebitne okvare, ki bi nam ogrožale stabilno delovanje naših vodooskrbnih sistemov. Aktivnosti so potekale tako vizualno z rednimi obhodi in kontrolo merilnih instrumentov kot tudi z uporabo posebne opreme za iskanje okvar.

Za izvajalce oskrbe s pitno vodo so okvare največja težava pri vsakdanjem izvajanju dejavnosti. Le-te prinašajo nepričakovane motnje v oskrbi porabnikov s pitno vodo in so včasih težko obvladljive. Cilj vsakega upravljavca pri odpravi okvar je enak: kako čim prej odpraviti okvaro in normalizirati oskrbo s pitno vodo. Dejstvo je, da se okvaram ni mogoče izogniti. Le-te se pojavljajo podnevi in ponoči, v delovnem času ali izven njega, ob vikendih ali ob praznikih. Lahko jih ločujemo samo po tem ali so velike in zahtevajo takojšnje ukrepanje, ali pa so nekoliko manjše in nam omogočajo nekoliko daljši čas za reakcijo. V vsakem primeru je okvaro potrebno odpraviti, ker povzroča škodo in tveganje pri izvedbi varne oskrbe s pitno vodo. Okvare se največkrat pojavljajo na starejših vodovodnih odsekih, na odsekih, kjer je bil poseg izgradnje vodovoda narejen nestrokovno (nepravilno polaganje cevovodov, nedokončana dela na objektih vodovoda, itd.), v določeni meri se pojavljajo tudi kot posledica nedovoljenih posegov tretjih oseb na vodovodih (ki so s tem povzročili okvare) pa tudi kot strojelom v objektih vodovodne infrastrukture. Navedeni vzroki so značilni za vse vodovode in ne zgolj za naše. Na nekatere je mogoče preventivno vplivati (pravočasna obnova), na druge pa težje, saj jih povzročajo zunanji dejavniki (vreme, drugi udeleženci v prostoru). V lanskem letu smo izvedli 170 intervencijskih popravil na javnem vodovodnem omrežju (manjše ali večje okvare, ki so povzročale motnje in vodne izgube ter ogrožale

varnost oskrbe s pitno vodo). Poleg tega smo intervenirali še 131 krat na klic ter ob tem opravili plačljiva intervencijska popravila na vodovodnem omrežju, ki so nastala kot posledica poškodb javnega omrežja s strani tretjih oseb (poškodbe, ki so se zgodile ob izvedbi raznih gradbenih del v bližini vodovodnega omrežja, kot npr. ob izgradnji kanalizacijskega omrežja, ob polaganju telefonskega omrežja, itd.).

Torej je bilo skupnih intervencij več kot v letu prej. V prikazu opravljenih intervencij niso zajete vse tiste intervencije na zajetjih, vodarnah, črpališčih in ostalih objektih vodovodov, ki jih naši porabniki niso čutili. In teh ni bilo malo. Največkrat je do njih prihajalo ob slabem vremenu, ko je zaradi posledic udara strele prihajalo do različnih poškodb. V teh primerih so najbolj ranljive črpalke in pripadajoča oprema ter tudi sistemi za dezinfekcijo.

Glede na opisani obseg angažiranosti na področju obnove in izgradnje nove vodovodne infrastrukture, je bilo število evidentiranih in odpravljenih okvar zelo veliko. Število okvar nam lahko veliko pove o stanju našega omrežja in je tudi povezano s količinami vodnih izgub. Iskanje okvar je zelo zahtevno dejanje, največkrat dosti zahtevnejše kot samo fizično popravilo okvare. Zelo velike okvare so vidne tudi na površini zemlje in se jih pogosto najde s terenskim pregledom trase vodovoda. Dosti bolj kompleksno je iskanje manjših in na površini zemlje nevidnih okvar, teh pa je največ. Za lociranje teh okvar uporabljamo specialno (in drago) opremo za iskanje okvar oziroma lociranje mesta iztekanja vode v cevovodnih sistemih, ki zahteva dobro poznavanje poteka omrežja in način delovanja le-tega. Potreben je tudi dobro usposobljen kader, ki zna to opremo tudi uporabljati. Kljub prizadevanju in opremi, ki jo imamo, je okvare na določenih delih trase vodovoda gotovo nemogoče locirati. Detektorji za iskanje okvar prepoznajo okvaro po šumu in kjer je večji hrup, je okvaro težje ali pa nemogoče locirati (urbana naselja). Težje se locirajo tudi manjše okvare, ker povzročajo manjši šum (pri vodovodih je vsak spoj potencialna šibka točka, ker začne s časom na spojih voda puščati. Posledično temu, več je spojev, več je šibkih točk in potencialnih mest za manjše puščanje vode.). Ravno tako je težje locirati okvaro tudi na odsekih vodovoda, kjer je cev izredno globoko položena.

Odprava okvar je potekala na že ustaljen način. K sanaciji le-te smo pristopali prioritarno z namenom, da so porabniki brez vode čim krajši čas. O izvajanju vzdrževalnih in intervencijskih del na omrežju smo redno predhodno obveščali javnost preko lokalnega radia, v posameznih primerih pa smo neposredno kontaktirali porabnike. Praviloma intervencijsko popravilo traja nekaj ur, razen v posebnih primerih, kjer ni mogoče uporabiti tehnike, ki jo imamo. Tako se še vedno dogaja, da je potrebno nekatere izkope izvajati ročno, kar je manj ekonomično in je povezano z večjo porabo časa.

Poleg odprave okvar, ki so posledica izrabljenosti omrežja, smo tudi v preteklem letu nekajkrat intervencijsko ukrepali ob okvarah na hišnih priključkih. Skupno smo evidentirali (in odpravili) 109 takšnih okvar. To število je nekoliko nižje kot leto poprej, kar bi lahko pomenilo, da se že poznajo rezultati urejenega upravljanja s hišnimi priključki (v minulem letu je bilo veliko kritičnih priključkov že obnovljenih). V preteklem letu smo celovito obnovili

145 hišnih priključkov. Na zahtevo porabnikov smo prestavili 192 merilnih mest, ki so se nahajala v stanovanjskih objektih, v zunanje vodomerne jaške. Vse skupaj smo tako v letu 2014 vgradili 321 zunanjih vodomernih jaškov (304 enojnih ter 17 dvojnih).

Kljub povečani skrbi za hišne priključke, še vedno velja trditev, da se pomembne vodne izgube dogajajo ne samo na javnem vodovodnem omrežju temveč tudi na tem delu celotnega sistema oskrbe s pitno vodo. Sedaj poteka upravljanje tega dela vodovodnega omrežja nemoteno in tudi na veliko zadovoljstvo samih porabnikov, saj jim ni potrebno plačevati intervencijskih posegov v enkratnem znesku temveč je ta storitev zajeta v ceni omrežnine. Prej, ko ni bilo sistemsko rešeno financiranje tega dela vodovodnega omrežja, je le-ta bil brez prave kontrole in urejenega gospodarjenja. Dejstvo je, da so hišni priključki sestavni del stanovanjskega (ali drugega) objekta in so v lastništvu lastnika objekta. Ker izgube in okvare na tem omrežju niso posebej prizadevale lastnika objekta, le-ta tudi ni bil preveč zainteresiran za obnovo tega dela svoje lastnine, razen, če mu puščanje vode ni delalo škodo na njegovi posesti. Tudi po preteku življenjske dobe hišnih priključkov lastniki niso pristopali k njegovi obnovi. Zato še vedno obstajajo priključki iz pocinkanih cevi in celo iz svinčenih. Izgub, ki so se dogajale na hišnih priključkih, ni bilo možno evidentirati in oceniti in so se dejansko porazdelile na celoten sistem, povzročena škoda pa se je razdelila na vse uporabnike. Upravljavci vodovoda so bili dejansko nemočni, ker namenskih sredstev za kontrolo hišnih priključkov niso imeli, javnih sredstev pa za tovrstne namene niso smeli porabljati. Sedaj postavljen način upravljanja hišnih priključkov je vsekakor eden od največjih pozitivnih dosežkov spremenjene zakonodaje na področju urejanja dejavnosti oskrbe s pitno vodo. Občine so to spremembo unesle v svoje odloke o oskrbi s pitno vodo in s tem upravljavcu omogočile celovito upravljanje na vseh delih sistema za oskrbo s pitno vodo, hkrati pa so v sklopu vzdrževanja hišnih priključkov predvidele tudi selitve merilnih mest iz stanovanjskih hiš v vodomerne jaške, ki se postavijo zunaj objekta. Zato je danes upravljanje hišnih priključkov neprimerljivo boljše in lažje. Na tem delu vodovodne infrastrukture je bilo v relativno kratkem času (od leta 2013) opravljeno resnično veliko delo, mogoče celo več kot v celotni zgodovini Hydrovoda. Odgovorna oseba za vzdrževanje teh priključkov je vsakodnevno prisotna na terenu ter v kontaktu z našimi porabniki. Postopoma se izdeluje tudi kataster hišnih priključkov. Že nekaj časa opravljamo podrobno kontrolo vseh vodomernih jaškov in vodomeroev, kjer ugotavljamo vodotesnost, higienske razmere, zaščitenost proti zmrzali, dimenzijsko ustreznost itd., in po potrebi o ugotovitvah porabnike tudi pisno obveščamo. Opravljeno delo ocenjujemo izredno pozitivno, saj imamo sedaj posneta vsa odjemna mesta, ob tem pa smo pomembno zmanjšali posledice, ki jih povzroči zmrzal, znižali število izlivov in poskrbeli za boljšo higieno in urejenost vodomernih mest in s tem posledično za boljšo kvaliteto pitne vode. Z nenehnim opozarjanjem na slab odnos nekaterih porabnikov do lastnih merilnih jaškov želimo postopoma spremeniti slabe navade porabnikov, kar je edino pravilno in nujno potrebno. Tudi sami smo bili presenečeni, kako se nekateri posamezniki malomarno obnašajo do svojega merilnega mesta in posledično tudi do svojega zdravja. V posameznih primerih so bila merilna mesta dobesedno zalita z gnojevko. Neposredno komuniciranje s porabniki je vsekakor potrebno in zaželeno. Tako smo tudi v minulem letu na naslove vseh naših porabnikov ali pa na ciljno skupino porabnikov hkrati z obračunom porabljene vode večkrat poslali tudi priložnostni dopis, s

katerim smo le-tem posredovali različna aktualna obvestila, opozorila ali navodila, povezana z izvajanjem oskrbe s pitno vodo.

V letu 2014 je bilo izvedeno 2.731 rednih menjav vodomero. Glede na celotno število vgrajenih vodomero je to gotovo tretjina le-teh. Vodomere se mora skladno z veljavno zakonodajo zamenjati v petih letih. Za nas bi bilo idealno, tako časovno kot tudi finančno, če bi imeli enakomerno porazdelitev zamenjave vodomero, torej na letni ravni cca. 2.100 kosov. Žal je to v praksi težko uresničljivo. Leto 2014 je tako izjemno leto, saj je bilo potrebno zamenjati gotovo 50 % več vodomero, kot znaša povprečje vseh vgrajenih. Zamenjava tako velikega števila vodomero je terjala posebno pripravo in organizacijo dela, saj je potrebno pri vodomero, ki so vgrajeni znotraj objektov, zagotoviti tudi prisotnost lastnikov, kar ni enostavno. Zato je naš dolgoročni cilj prestavitev vseh merilnih mest iz objektov na zunanjo površino ter postopno uvajanje daljinskega odčitavanja vodomero. Zato smo v letu 2014 izpeljali pilotski projekt, v okviru katerega smo vgradili manjše število vodomero na daljinsko odčitavanje. Izkazalo se je, da ima testiran sistem številne prednosti:

- hkrati omogoča tehnični nadzor nad delovanjem vodovodnega sistema;
- odčitavanje ne moti uporabnika in je popolnoma neodvisno od človeškega faktorja;
- obračun vodarine je hiter in zanesljiv.

Osnova za vsak sistem daljinskega odčitavanja je vodomero, opremljen z ustreznim impulznim ali drugim elektronskim izhodom. Pri tem lahko izbiramo med različnimi vrstami prenosa podatkov:

- ročno odčitavanje podatkov preko terminala;
- povezava vodomero z računalniškim centrom preko modema;
- prenos podatkov po radijski zvezi.

Vsi naši vgrajeni vodomero so opremljeni s črtnimi kodami, kar popisovalcu olajša delo. Pri popisu z odčitkom črtno kode z ročnim terminalom vnese odčitano stanje vodomero. Za daljinsko odčitavanje je potrebno vodomero nadgraditi z ustreznim modulom, ki omogoča brezžičen (radijski) prenos podatkov. Na ta način je omogočeno odčitavanje podatkov brez vstopa v stanovanje oz. na mestu vgradnje vodomero, kar znatno zniža stroške odčitavanja, saj večkratni dostop do strank ni več potreben. Poleg tega je sedaj izločena tudi napaka pri prepisovanju podatkov, hkrati pa so odčitani podatki lahko izvoženi direktno v obračunski program, uporabnik pa dobi mesečni račun za dejansko porabljeno količino vode. V primeru nekontroliranega iztoka vode pa je tega možno ugotoviti v krajšem času, saj se popis stanja vodomero lahko vrši pogosteje. Vgrajeni radijski moduli omogočajo odčitavanje, ko se vodomero z oddajnikom približamo (peš ali z vožnjo mimo objekta) na predvideno razdaljo, ki je v dosegu radijskega oddajnika. V tem letu načrtujemo testiranje vgrajenih vodomero za daljinsko odčitavanje in v primeru uspešnega delovanja le-teh, bomo postopoma nadaljevali z vgradnjo le-teh.

Dobro in načrtno delo na vodovodni infrastrukturi je vse težje brez dobrega katastra GJI. Kljub dejstvu, da so po zakonu občine dolžne financirati vzpostavitev, ažuriranje in vodenje katastra komunalne infrastrukture in morajo za tovrstne namene zagotoviti potrebna proračunska sredstva, ni bilo na tem področju narejenih nobenih sprememb. Tudi zakonska

obveznost sporočanja novih podatkov ni bila opravljena. Tako smo glede izvoza podatkov v državni kataster GJI ostali na nivoju iz prejšnjih let, ki je rezultat našega dela. Sami poskušamo v okviru lastnih zmožnosti stare in nezanesljive podatke o poteku vodovodnega omrežja ob različnih posegih na terenu posodabljeni in dopolnjevati z bolj natančnimi (realnimi) podatki in ocenjujemo, da smo pri tem zelo uspešni. To se vidi tudi pri izdaji naših projektnih pogojev, soglasij ter smernic za prostorsko načrtovanje. Še naprej trdimo, da projekt vodenja katastra GJI, ki mora potekati kontinuirano (spremljanje, ažuriranje in posodobitev podatkov ter sporočanje na Geodetsko upravo Slovenije), lahko uspešno zagotovi samo izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo, ki se mora za to tudi ustrezno kadrovsko okrepiti ter imeti potrebno opremo.

V vsakem letnem poročilu še posebej opozarjamo na našo največjo težavo pri vsakoletnem delovanju, to je neenakomerno časovna porazdelitev obveznosti. Kaj to pomeni? Večino nalog, ki jih moramo opraviti, lahko ali pa najlažje opravimo takrat, ko so primerni vremenski pogoji. Zimsko obdobje je za nas iz znanih razlogov manj primerno za vzdrževalna dela na infrastrukturi. Za nas, ki pretežni del nalog izvajamo zunaj, na odprtem, v stiku z vodo, v pogojih, kjer sta blato in vlaga nekaj samoumevnega, so vremenski pogoji zelo pomembni in zato je poletna sezona ključna za izvedbo največjega obsega opravil. V tem času se pojavlja največje število okvar, hkrati pa se tudi te najlažje ugotovijo, locirajo in odpravijo. Poletni čas je tudi najbolj primeren za izvedbo manjših ali večjih posegov na vodovodni infrastrukturi, s katerimi se ohranja ali izboljšuje stanje le-te, ker se v tem času tovrstna dela najlažje izvajajo in se tudi povzroči najmanjša škoda na okolici. Iz istega razloga so v poletnem času najbolj aktivni tudi drugi investitorji (fizične osebe, pravne osebe, upravljavci druge komunalne ali cestne infrastrukture, itd.), ki koristijo primerne vremenske pogoje za izvajanje svojih investicijskih načrtov. Ker so mnogi njihovi posegi v manjši ali večji meri povezani tudi z vodovodno infrastrukturo, je razumljivo, da moramo pravočasno odgovoriti na njihove potrebe in naročila (novi priključki, prestavitev cevovodov, sprememba merilnih mest, itd.) in ne smemo biti tisti, ki zaviramo njihovo investicijsko dejavnost. Vse to ustvarja pritisk na nas, ki včasih presega naše zmožnosti. Še posebej če nam težavo povzroča suša, ki prinaša mnoge težave in dodatne skrbi, katere smo delno že prikazali. Ker se aktivnosti v teh nekaj mesecih tudi najbolj poznajo na finančnem izidu, vlagamo v tem obdobju maksimalen napor, da naredimo največ oziroma, da z omejenim številom zaposlenih usklajujemo vse obveznosti, ki sprti nastajajo. V teh razmerah nas je vedno premalo in to obdobje je tvegano in zelo stresno za vse zaposlene. Kako opraviti vse naloge in hkrati poskrbeti za varno delo na odprtem, pri zunanji temperaturi, ki presega 30 stopinj Celzija, je vprašanje, ki včasih ostane brez odgovora. Velja omeniti, da smo v minulih letih dobili v upravljanje nekaj dodatnih vodovodnih sistemov ter dodatnih odsekov obstoječih vodovodov, število zaposlenih pa smo zmanjševali zaradi nizke cene vode in ohranjanja likvidnosti. Zato so se naše operative zmožnosti zmanjšale in objektivna ocena našega dela pokaže tudi nepoznavalcu razmer, da smo se za doseg vseh opisanih rezultatov morali dobro organizirati in maksimalno obremeniti celotno tehnično operativno ekipo zaposlenih, in bi »človek več« v teh pogojih še kako prav prišel. Zato bo potrebno z normalizacijo stanja na cenovnem področju postopoma tudi prilagajati število zaposlenih dejanskim potrebam.

V poletnem obdobju pride še posebej do izraza naša dežurna služba, ki je bila tudi v minulem letu v pripravljenosti 24 ur na dan tekom celega leta. Mnoge intervencije te službe so pripomogle k uspešni in hitri odpravi mnogih okvar, ki jih porabniki niso niti zaznali. Stalna dežurna služba pomeni določen strošek za vsakega upravljavca, je pa ta strošek nujen za nemoteno izvajanje dejavnosti, saj s hitrimi intervencijami omogoča normalizacijo stanja na terenu v sorazmerno kratkem času, poleg tega pa se z intervencijami prepreči stopnjevanje gospodarske škode ter izpraznitev sistemov. Zaradi tega pomeni dežurna služba obvezen standard pri izvajanju oskrbe s pitno vodo, saj so zahteve in pričakovanja porabnikov po hitri intervenciji in čim prejšnji sanaciji okvare zelo visoka in razumljiva. To še posebej velja za gospodarske porabnike, ki lahko ob daljšem izpadu oskrbe s pitno vodo utrpijo tudi poslovno škodo.

Za varno oskrbo s pitno vodo ni dovolj poskrbeti samo za zadostne količine vode. Upravljavec mora poskrbeti tudi za zagotavljanje ustrezne kvalitete pitne vode, ki jo porabniki uporabljajo za zagotavljanje svojih potreb. Zahtevnost oskrbe s pitno vodo se je zlasti povečala z implementacijo evropskih zahtev v naš pravni red. Upravljavci imajo danes mnogo težje delo kot nekoč, in dosti večjo odgovornost. Ena od teh je tudi izvajanje notranjega nadzora nad kvaliteto vode, ki je zasnovan na HACCP načelih. Osnova sistema HACCP je obvladovanje tveganj za zdravje ljudi. Tveganje v tem primeru predstavlja verjetnost nastanka zdravju škodljivih posledic zaradi izpostavljenosti dejavnikom tveganja v biološkem, kemijskem in fizikalnem smislu. Obvladovanje tveganja vključuje prepoznavanje dejavnikov tveganj (mikrobioloških, kemijskih in fizikalnih) in tveganih okoliščin. Tveganja je potrebno tudi ovrednotiti (visoko, srednje, majhno) in razvrstiti glede na težo posledic. Prav tako je potrebno določiti ukrepe za preprečitev, odstranjevanje ali omejevanje tveganja. Vse našete faze so obdelane tudi v HACCP sistemu, ki je vpeljan v Hydrovodu. Za uspešno delo je potrebno veliko postoriti. Osnova je redno terensko spremljanje stanja, tekoče vzdrževanje opreme za pripravo in dezinfekcijo pitne vode ter odpravljanje morebitnih nepravilnosti in okvar. Tudi če vse to delamo sistematsko, se nam še vedno lahko zgodi kaj nepredvidenega. Pri vseh naših aktivnostih nam že nekaj let posebno strokovno podporo nudi zunanji sodelavec, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Oddelek za okolje in zdravje Novo mesto (nekdanji Zavod za zdravstveno varstvo iz Novega mesta), ki je na svojem področju delovanja med tremi vodilnimi v naši državi. Le-ta je na terenu tudi odvezal vzorce pitne vode in jih v svojem laboratoriju analiziral ter na osnovi rezultatov analiz dajal potrebna navodila oziroma usmeritve. Skupno smo odvzeli 361 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 100 vzorcev za sanitarno-kemične preiskave, kar je obseg, primerljiv z letom prej. V primerjavi s prejšnjimi leti smo veliko več vzorčenj opravili sami v našem priročnem laboratoriju, in sicer s hitrimi testi. Tako je skupno strokovno delo na terenu in v laboratorijih potekalo konstantno in uspešno in informacije smo izmenjevali zelo hitro. Ta način dela se je še posebej izkazal pri sumu ali ugotavljanju nepravilnosti.

Skupna ocena je, da je bilo delo pri zagotavljanju ustrezne kvalitete pitne vode uspešno opravljeno in da je dobavljena voda porabnikom v večini izpolnjevala zahteve veljavnega Pravilnika o pitni vodi. Ni šlo brez težav, bilo je tudi nekaj določenih okvar na opremi. Manjša

odstopanja so se dogajala samo na vaških sistemih, ki niso dograjeni v celoti in za katere vemo, da so v bližnji prihodnosti potrebni ukrepanja. Ker nismo imeli drugih rešitev, je bilo potrebno opozoriti porabnike na potrebo prekuhavanja vode za prehranske potrebe.

Uspešno spremljanje stanja na terenu ter hitro ukrepanje je odvisno tudi od dostopnosti posameznih vodooskrbnih objektov (zajetij, vodohranov). Žal imamo pri tem nekaj težav, saj do nekaterih objektov ni zagotovljenega primerne dostopa ali je ta oviran s strani najemnikov kmetijskih zemljišč (vodohran Inlauf, črpališče Mozelj, črpališče in vodohran Knežja Lipa, vodohran Kovača vas, vodohran Dednik, vodohran Lazec, itd.). Nedostopnost objektov pomeni upravljavcu oviro pri njegovem delu in hkrati predstavlja pomembno tveganje za zaposlene in za varno vodooskrbo. Pri razrešitvi tega problema pričakujemo aktivno udeležbo in pomoč občin, saj sami tega nismo zmožni.

Rezultat strokovnega dela pri spremljanju kvalitete oskrbe s pitno vodo je zbirno poročilo o zdravstvenem nadzoru pitnih voda, ki je sestavni del tega letnega poročila. Iz le-tega se kaže stanje na terenu glede kvalitete oskrbe s pitno vodo v letu 2014, daje potrebne usmeritve in predloge za delo v letu 2015 ter predloge za investicijske posege, ki bi izboljšali trenutno stanje. Še naprej velja večkrat izrečena ugotovitev, da se kljub vse glasnejšim zahtevam po večji skrbi za našo naravo, še vedno obnašamo neodgovorno, kar se še posebej pozna na mnogih vodnih virih. Ker se pripravlja sprememba Pravilnika o pitni vodi, ki bo po prvih najavah prinesla še višje standarde za varovanje zdravja porabnikov, lahko v naslednjih letih pričakujemo mnoge nove naloge, ki bodo zagotovo imele posledice v potrebi po dodatnih investicijskih posegih na vodovodni infrastrukturi (predvsem na področju priprave vode). Več o opravljenem delu na področju zagotavljanja kontrole kvalitete pitne vode bo podano v nadaljevanju tega poročila.

3 KAKO NAPREJ

Načrtovanje razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo je stalna skupna naloga tako upravljavca kot tudi občin. Pri tem se iščejo rešitve za posege, ki imajo cilj širiti mrežo vodooskrbe na področja, ki še niso vključena v sistem javne vodooskrbe, kot tudi za posege, ki se nanašajo na rekonstrukcije oziroma obnove obstoječega omrežja. Mnogi razvojni načrti izhajajo iz analiz odpravljenih intervencijskih okvar ter kritičnih točk na vodovodih. Dejstvo je, da vodovodna infrastruktura ni v dobrem stanju in je pomemben delež le-te že amortiziran in potreben obnove. V preteklosti je bilo zaradi neekonomskega delovanja komunalnega gospodarstva (prenizke cene) izgubljeno preveč nujno potrebnih finančnih sredstev, s katerimi bi se lahko obnovilo veliko kilometrov vodovodnega omrežja. Danes ni mogoče čez noč popraviti zamujenih priložnosti. Tudi ni mogoče zagotoviti vseh potrebnih sredstev za realizacijo vsega tistega, kar bi bilo potrebno postoriti. Tega se vsi zavedamo, tako občine kot tudi javno podjetje. Novi način obračuna porabljene vode, ki predvideva zbiranje namenskih sredstev za obnovo infrastrukture (omrežnina), bo pomenil korak naprej k normalizaciji stanja, ni pa to zadosti, da se popravi vse zamujeno. Zato se že dalj časa vlagajo veliki napor v iskanje dodatnih virov, bodisi iz državnega proračuna bodisi iz EU skladov. Še posebej so

zanimivi razpisi, ki zagotavljajo visok procent sofinanciranja posameznih investicij z nepovratnimi sredstvi.

V zadnjih nekaj letih je bilo iz naslova uspešnega kandidiranja na različnih razpisih pridobljeno kar nekaj nepovratnih sredstev za izgradnjo in obnovo vodovodne infrastrukture. Tudi en del uspešno realiziranih projektov v letu 2014, je bil financiran iz teh sredstev. Država pripravlja novo finančno perspektivo 2014 – 2020, v kateri je tudi del sredstev, namenjen za financiranje izgradnje komunalne infrastrukture. Kako bodo potekali razpisi iz tega programa, pa je še zavito v meglo. Predstavniki države so obljubili, da bodo sofinancirali 11 kohezijskih projektov, ki so izpadli iz finančne perspektive 2007 – 2013. To je dobro novica za nas, saj se v teh enajstih projektih nahajata dva za nas zelo zanimiva. Oba projekta sta zelo zahtevna in dolgoročno zelo pomembna za razvoj vodooskrbe na področju, kjer Hydrovod izvaja svojo dejavnost. Gre za projekt »Oskrba s pitno vodo na območju Sodražica - Ribnica - Kočevje« ter projekt »Vodovoda Suhe Krajine«. Oba projekta sta dobro pripravljena, izbrana sta tudi izvajalca del in s strani Ministrstva za okolje, kot posredniškega organa, sta že meseca julija 2013 ocenjena kot primerna za dodelitev sredstev. Žal od takrat vse stoji in čaka na dokončno odločbo države. Škoda je že povzročena tako občinam kot tudi izbranim izvajalcem. Še večja škoda pa se bo zgodila, če vsa razpoložljiva sredstva iz finančne perspektive 2007 – 2013 ne bodo počrpana oziroma izkoriščena. Upamo, da do tega ne bo prišlo in bo v kratkem prevladal razum, ki bo pripeljal do čim prejšnjega pričetka realizacije vseh enajstih projektov, kar bo državi omogočilo več manevrskega prostora za črpanje vseh razpoložljivih sredstev iz evropskih skladov. To pa je skupni interes tako zainteresiranih občin kot tudi države in še posebej gradbene operative, ki nima preveč posla. Na Hydrovodu, kot upravljavcu vodovodnih sistemov, se prihajajočih investicij veselimo, saj se zavedamo, da so nujno potrebne za bodoče varno obratovanje. Hkrati pa se zavedamo vseh težav, ki nas čakajo. Mnoga odprta vprašanja bomo reševali sproti, ves čas pa bo v zraku viselo vprašanje, kako zgraditi več kot 80 km vodovodnega omrežja in vrsto objektov ter ob tem ohranjati redno oziroma stalno in varno oskrbo s pitno vodo naših porabnikov. Kako je to resno vprašanje, je najbrž znano tudi nepoznavalcem naše dejavnosti. Veliko dela čaka tudi občine, ki bodo kot upravičenke do sredstev kohezijskega sklada morale poskrbeti za vodenje projekta. Do sedaj smo glavno breme priprave projekta nosili sami. Tudi v bodoče bomo zelo aktivno sodelovali, nikakor pa ne moremo edini skrbeti za vse (in tudi nositi odgovornost za celoten projekt), ker tega, ob izvajanju vseh drugih nalog, tudi kadrovsko nismo zmožni.

4 ZAKLJUČEK

Pregled dejavnosti podjetja v letu 2014 kaže, da smo bili kot izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo tudi v letu 2014 zelo aktivni in opravljali svoje delo zelo odgovorno in strokovno. V minulem letu je bilo narejeno veliko razvojnih korakov, opravljeno je bilo opazno delo na področju vzdrževanja vodovodnega omrežja kakor tudi na vzdrževanju in obnovi hišnih priključkov. Tako velik obseg opravljenih del je zahteval tudi veliko angažiranje vseh zaposlenih. Zelo nas je prizadel padec prodane količine vode, ki nam je prinesel tudi nižje prihodke iz tega naslova in nam v celoti podrl kalkulacijo cene pitne vode. Spet nas je rešila dopolnilna dejavnost, saj smo si s prihodki, ustvarjenimi na tem področju, izboljšali likvidnost in hkrati zmanjšali stroške na osnovni dejavnosti ter z ustvarjenim finančnim učinkom pokrili izpad prihodkov od prodaje vode. Poenostavljeno povedano, dopolnilna dejavnost je preprečila negativni rezultat, do katerega bi definitivno prišlo, če dopolnilne dejavnosti ne bi bilo. Negativni rezultat pa bi se moral pokrivati z uskladitvijo (zvišanjem) cene pitne vode na nivo, ki bi pokrival stroške zagotavljanja te dobrine.

Prikazano delo v letu 2014 je v pretežni meri narejeno z lastnim kadrom oziroma z lastno opremo. Za izvedbo manjšega obsega del (pretežno ozko specializiranih del ali del s težko gradbeno mehanizacijo, ki je nimamo) smo najemali podizvajalce. Tudi sami smo se na posameznih projektih pojavljali kot podizvajalci za montažna dela in dobavo materiala, kar je sicer za nas manj ugodno, saj je učinek izkoristka delovnega časa nižji, pa tudi finančni donos je slabši. Vsi doseženi cilji so rezultat kolektivnega dela vseh zaposlenih.

Na Hydrovodu imamo relativno majhno in prilagodljivo ekipo, ki obvlada dosti široko področje znanj ter zna in zmore opravljati svoje naloge. Seznam in število zaposlenih se je tekom leta zaradi fluktuacije nekoliko spreminjal, poslovno leto smo zaključili s 33 zaposlenimi. Velja poudariti, da smo v zadnjih nekaj letih ob manjšem številu delavcev kot smo jih imeli v preteklosti (zaradi prenizke cene vode in ohranjanja likvidnosti smo bili prisiljeni zmanjševati število zaposlenih in posledično nižati obseg vzdrževanja) prevzeli v celovito upravljanje 8 dodatnih vodovodnih sistemov ter še 3 v občasno vzdrževanje in začeli oskrbovati mnoga dodatna naselja (Kot, Jurjevica, Breže, Ravni Dol, Male Vinice, Žimarice, Zamostec, Petrinci, Kračali, Kržeti, Betonovo, Onek, Žaga, Knežja Lipa, Lipovec, Sela, Zapuže, Motvoz, Laze ob Kolpi, Novi Kot, Grbac, Tišempolj, Padovo, Planina, Rajše, Poden, Colnarji, Dren, Nova Štifta), ki pomenijo dodaten

Otvoritev vodovoda v Novo Štifta

obseg dela v obliki skrbi za vzdrževanje, delovanje in obratovanje dodatnih kilometrov omrežja in dodatnih objektov vodovodne infrastrukture (ne glede na količino prodane vode) ter dodatnih hišnih priključkov. Nekatera od naštetih naselij so dokaj dislocirana ter z malim številom porabnikov, kar je za nas še težje. Po eni strani pomenijo finančno obremenitev, ki se ne pokrije z ustreznimi prihodki od prodaje vode, hkrati pa nam nizka poraba vode povzroča težave glede zagotavljanja kvalitete vode (možnosti nastanka postane vode). Obseg dela je v konicah zahteval tudi dodatno popoldansko delo oziroma delo v času vikenda. Tako smo z velikim prizadevanjem uspeli odgovoriti na gotovo vse nujne naloge na področju vzdrževanja vodovodne infrastrukture ter izvajanju tržnih oziroma dopolnilnih dejavnosti. Seveda je ostalo še marsikaj za postoriti na področju osnovne dejavnosti, za to pa bi potrebovali več časa, sredstev in števila zaposlenih. Kljub vsem težavam s padcem količin prodane vode nas veseli tudi končni finančni izid, saj smo pomembno presegli tudi zastavljeni finančni načrt, kar ni bilo enostavno, ker smo plan za leto 2014 kljub gospodarski krizi zastavili dokaj ambiciozno.

V tem letnem poročilu smo že opozorili na težavo, ki jo imamo z neenakomerno časovno porazdelitvijo obveznosti. Svoje naloge bi dosti lažje opravili, če bi bile te bolj enakomerno razporejene in če bi nam vremenske razmere dovoljevale več delovnih dni. Žal je to nemogoče. Proračunsko financiranje ima svoje zakonitosti, na vreme pa se tudi ne da vplivati. Ob krajši in bolj »prijazni« zimi imamo na razpolago več primernih

Posledice žleda v letu 2014

delovnih dni za posege na terenu, če pa je zima dolga in bogata s snegom, je tega manj. Poleg tega je tudi nam sneg dodatni strošek, saj moramo poskrbeti za dostopnost vseh naših vodarn (saj sicer ne moremo zagotoviti nemotene obratovanja naših vodovodnih sistemov) in pomembnih krmilnih jaškov, kar pa ni enostavno. V letu 2014 ni bilo veliko snežnih padavin, smo pa doživeli naravno katastrofo v obliki žledu, ki je močno prizadel naše območje ter nam povzročil kar nekaj glavobola. V času same ujme je bilo obratovanje mnogih sistemov oteženo, saj je prihajalo do izpada elektrike, ki jo nujno potrebujemo za delovanje črpalk in ostale opreme v vodarnah. Kljub večdnevnim težavam, povzročenim s to naravno katastrofo, smo dokaj uspešno poskrbeli za oskrbo naših porabnikov. Bilo je nekaj tehničnih in drugih težav ter tudi nekaj nervoze pri porabnikih, kar je razumljivo, gledano globalno z upoštevanjem tako velikega območja, ki ga pokrivamo, terenske razgibanosti in dostopnosti naših objektov, je po zaslugi vseh zaposlenih, ki so dali svoj maksimum, vse skupaj minilo brez (pre)velike škode: nekaj je bilo škode na opremi in črpalkah ter nekaj na objektih. Večje težave smo imeli kasneje, ko smo sanirali posledice žledoloma (podrta

drevesa), še posebej na naši glavni vodarni v Blatah, ki je bila močno prizadeta. Je pa narava s to naravno katastrofo ponovno opozorila vse nas na svojo nepredvidljivost in moč. Žal je posledica te nepredvidljivosti narave vedno samo strošek, torej vrsta aktivnosti, ki pa ne prinaša nobenega pametnega efekta. Glede tega je vredno ponoviti, da se je spet pokazalo kot pravilno naše prizadevanje, da se ob najbolj pomembnih vodarnah postavijo tudi električni agregati, ki prevzamejo svojo vlogo v primeru izpada javnega elektro omrežja. Samo na ta način lahko zagotavljamo varno oskrbo s pitno vodo tudi v izrednih razmerah.

Uspešni dosežki v letu 2014 nas izredno veselijo in smo ponosni na njih. Dobro se zavedamo, da brez stalne podpore naših lastnikov tega ne bi bilo. Za dober rezultat imajo velike zasluge tudi vsi zaposleni, ki so s svojim prizadevanjem in učinkovitostjo poskrbeli, da je narejeno vse tisto, kar je bilo opisano. Tudi vodstveno osebje je izredno dobro organiziralo in vodilo delovne procese. Če vsega tega ne bi bilo, ne bi bilo mogoče opraviti prikazanega dela. Prikazani rezultati pa imajo tudi svojo ceno. Pogoji našega dela in delovno okolje ter vse navedene obremenitve vplivajo tudi na zaposlene. Dolgoletno delo na prostem (terensko delo) v vseh letnih časih in v neprijaznih pogojih dela, kot so visoka temperatura, sončno sevanje, voda, mraz, vlaga, dvigovanje težkih bremen, itd., pušča posledice in se odraža v obliki padanja delovnih zmožnosti, odsotnosti z dela zaradi bolezni in v pojavu invalidnosti. V podjetju trenutno zaposluje 3 invalide dela. Delo operativcev in tehničnega osebja na Hydrovodu resnično ni lahko in prejeto plačilo ne pokriva vsa tveganja na zdravju zaposlenih. Dostikrat se pozablja, da zaposleni na Hydrovodu poleg svojih osnovnih nalog opravijo tudi veliko dela na dopolnilni dejavnosti in na račun tako ustvarjenega efekta že vrsto let omogočajo oskrbo porabnikov s pitno vodo na kočevsko-ribniškem območju za sorazmerno nizko ceno. Porabniki bi zagotovo plačevali bistveno višjo ceno pitne vode, če ta ne bi bila delno subvencionirana iz pozitivnega rezultata, ustvarjenega z izvedbo aktivnosti na področju dopolnilne dejavnosti. Res je, da je ta način pokrivanja izgube dejavnosti v nasprotju z evropsko direktivo, ki zahteva oblikovanje cenovne politike po načelu »povzročitelj plača povzročene stroške«. Žal v dani situaciji ni šlo drugače. V bodoče si želimo, da se poraba vode normalizira, da ne bo podobnih padcev pri prodaji, kot je to bilo v minulem letu in bi postavljena kalkulacija cene pitne vode zdržala dalj časa. V tem primeru bi lahko dobiček iz dopolnilne dejavnosti preusmerili v razvoj podjetja in vsaj delno v stimulacijo tistih, ki so ga ustvarili. Vsekakor pa dopolnilna dejavnost poleg dodatne delovne obveznosti pomeni tudi izziv za zaposlene, saj je za uspešno delo na investicijah potrebno veliko znanja in redno spremljanje stanja v stroki, spremljanje ponudbe materialov, opreme, tehničnih rešitev ter vseh novosti, ki se pojavljajo (modernizacija). Pri tem se pridobijo mnoge dobre izkušnje, ki se potem tudi uspešno porabijo v vsakdanjem delu pri upravljanju vodovodne infrastrukture.

Letno poročilo predstavlja poročilo o našem delu v minulem letu. Ali bi lahko naredili še kaj več, drugače ali boljše? Najbrž lahko. Vedno je mogoče narediti kaj drugače, boljše ali pa več. Zaradi tega si tudi na podlagi izkušenj iz preteklih letih postavljamo cilje za jutri, za naslednja leta. Neglede na vse to pa glede na obseg opravljenega dela ocenjujemo, da smo bili uspešni in smo uresničili gotovo vse cilje, ki smo si jih zastavili. Ponovno poudarjamo, da tega rezultata ne bi bilo brez podpore občin - naših ustanoviteljic, strokovnih služb in tudi vseh

županov. Hydrovod je v lastništvu več občin in na uspešnost poslovanja Hydrovoda pomembno vpliva vsaka občina lastnica oziroma ustanoviteljica Hydrovoda. Zelo pomembno je tudi dobro medsebojno sodelovanje županov teh občin, ki skozi delovanje v organih javnega podjetja skrbijo za nemoteno in uspešno delovanje.

Upamo, da bodo po pregledu nadaljevanja tega poročila našo oceno uspešnosti dela delili tudi ostali, predvsem pa naši ustanovitelji.

Voda je življenjskega pomena, narava naše dejavnosti pa omogoča izboljšanje kakovosti življenja, sama dejavnost je tesno povezana z velikim številom uporabnikov, zato je naše delo pod drobnogledom javnosti.

Direktor:
Antun Gašparac, univ.dipl.ing.gr.

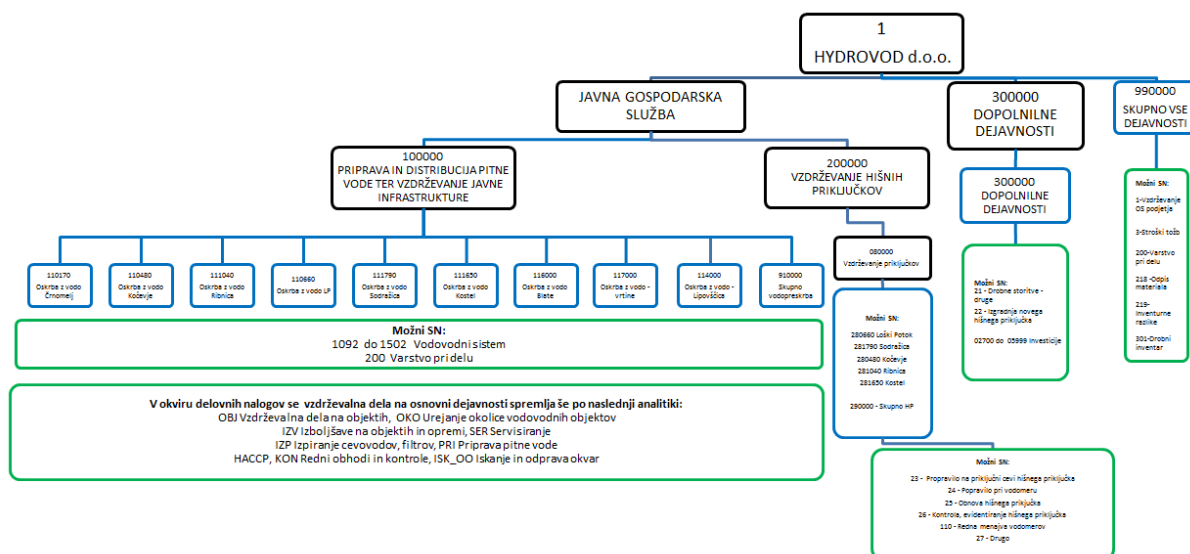
5 POSLOVNO POROČILO

5.1 ANALIZA POSLOVANJA DRUŽBE V LETU 2014

Podjetje Hydrovod d.o.o. je v letu 2014 na področju petih občin izvajalo obvezno gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo. Poleg gospodarske javne službe opravlja po tržnih principih še različne storitve fizičnim in pravnim osebam, predvsem povezane z izvedbo del na javnih vodovodih in odpravo poškodb na vodovodnih priključkih ter izgradnjo novih vodovodnih priključkov.

Stroški in prihodki v zvezi z dopolnilnimi dejavnostmi se spremljajo posebej in se ne obravnavajo kot opravljanje gospodarske javne službe, temveč kot opravljanje drugih dopolnilnih (tržnih) dejavnosti. Stroške, ki se nanašajo na obe dejavnosti in se jih ob nastanku, na podlagi izvirne knjigovodske listine, ne more razporediti na eno izmed dejavnosti, razporejamo v skladu s sprejetimi sodili.

Shema 4: Nivoji spremljanja stroškov

V poslovnem letu 2014 smo na dopolnilnih dejavnostih dosegli dobiček v višini 51.577,99 €, na osnovni dejavnosti pa je bila dosežena izguba v višini 48.049,61 €, tako da je bil na nivoju podjetja dosežen dobiček v višini 3.528,38 €.

Izkaze poslovnega izida podjetja ter poslovnega izida po dejavnostih smo izdelali na podlagi računovodskih standardov ter sodil za razporejanje splošnih stroškov, sprejetih na skupščini podjetja dne 15.12.2014.

Tabela 3: Finančni rezultat po dejavnostih

POSTAVKA	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	DOPOLNILNE DEJAVNOSTI
VODARINA	1.113.372,66	1.113.372,66	/
OMREŽNINA	943.127,81	943.127,81	/
PRIHODKI OD STORITEV	781.123,14	/	781.123,14
SUBVENCIJE	175.209,76	174.079,83	1.129,93
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	8.175,79	5.376,38	2.799,41
SKUPAJ PRIHODKI OD POSLOVANJA	3.021.009,16	2.235.956,68	785.052,48
FINANČNI PRIHODKI	3.776,12	2.879,13	896,99
IZREDNI PRIHODKI	20.975,07	20.538,95	436,12
SKUPAJ PRIHODKI	3.045.760,35	2.259.374,76	786.385,59
SKUPAJ ODHODKI	3.042.231,97	2.307.424,37	734.807,60
DOBIČEK / IZGUBA PRED OBDAVČITVIJO	3.528,38	-48.049,61	51.577,99
DAVEK OD DOHODKA		0,00	
ČISTI DOBIČEK / IZGUBA		3.528,38	

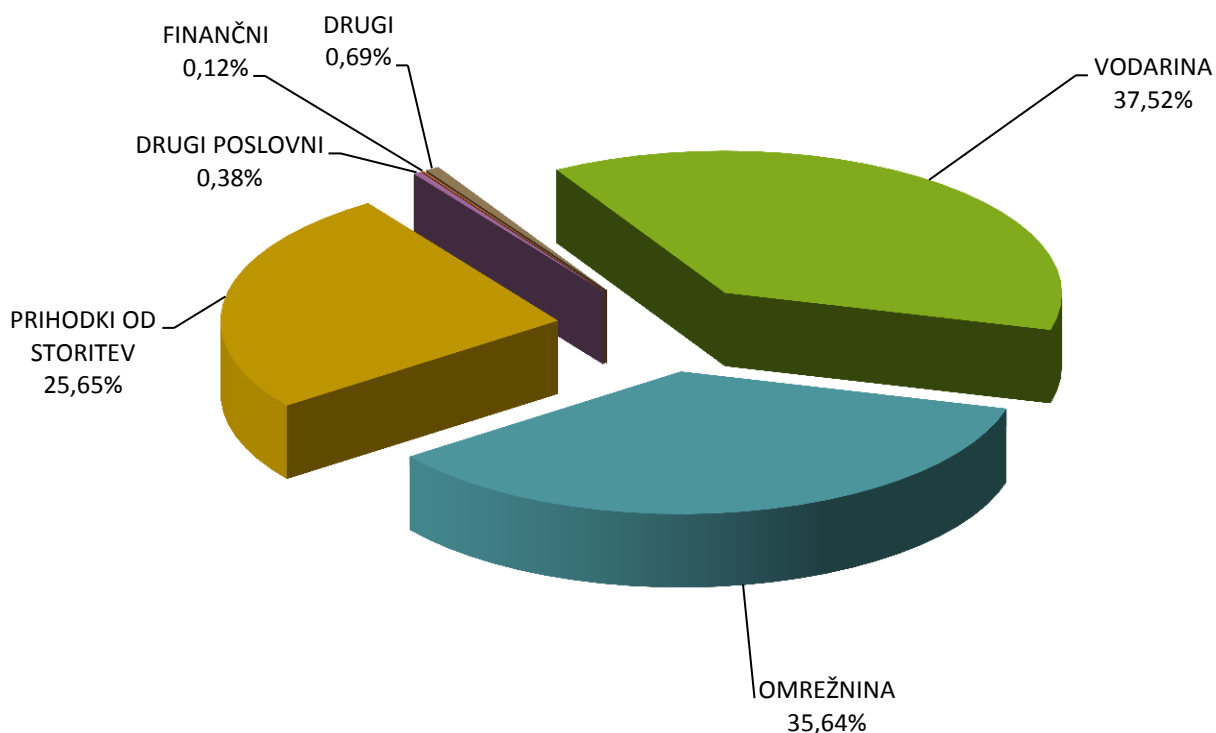
Analiza doseženih poslovnih izidov po dejavnostih in občinah pokaže, da vse občine izkazujejo negativen rezultat na osnovni dejavnosti. To je predvsem rezultat velikih potreb ter aktivnega dela na vzdrževanju infrastrukturnih objektov in naprav ter bistvenega upada količin prodane pitne vode, kar je predstavljeno v nadaljevanju tega poročila.

Na dopolnilnih (tržnih) dejavnostih smo dosegli pozitiven rezultat.

5.1.1 Prihodki in njihova struktura

Z opravljanjem osnovne in dopolnilnih dejavnosti smo skupaj ustvarili za 3.045.760,35 € prihodkov, kar predstavlja kar 10,58 % rast glede na preteklo leto. V osnovni dejavnosti so bili doseženi celotni prihodki v višini 2.259.374,76 € (32,08 % rast glede na preteklo leto), kar znaša 74,18 % celotnih prihodkov. Ostalo predstavljajo prihodki od dopolnilnih dejavnosti.

Graf 2: Struktura prihodkov po vrstah

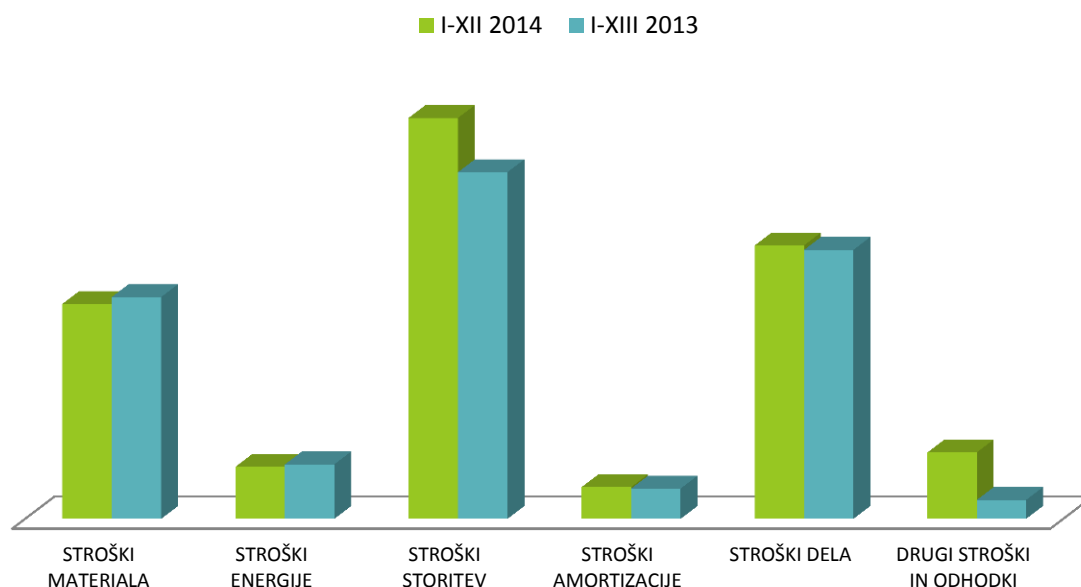
Z izvajanjem dopolnilnih (tržnih) dejavnosti so bili doseženi prihodki v višini 786.385,59 €, kar je za 24,65 % manj kot v predhodnem letu in 29,32% več od načrtanega plana.

Do večjih razlik med doseženimi prihodki po posameznih dejavnostih je prišlo predvsem zaradi uveljavitve novih cen in posledično nove metodologije, ki jo predpisuje Uredba o oblikovanju cen. Le ta namreč določa, da vzdrževanje vodovodnih priključkov ter redne menjave vodomeroev po novem sodijo v okvir osnovne dejavnosti in ne več dopolnilnih dejavnosti, kot je veljalo do sedaj. Iz tega razloga je v letošnjem letu tudi nekaj »težav« pri pripravi tabel in primerjavi prihodkov med letom 2014 in preteklim letom.

5.1.2 Odhodki in njihova struktura

Pri izvajanju osnovne in dopolnilnih dejavnosti smo evidentirali skupaj za 3.042.231,97 € odhodkov, kar predstavlja 10,45 % rast glede na preteklo leto. V osnovni dejavnosti so bili evidentirani odhodki v višini 2.307.424,37 € (13,12 % rast glede na preteklo leto), kar znaša 75,85 % vseh odhodkov. Ostalo predstavljajo odhodki dopolnilnih dejavnosti.

Graf 3: Odhodki

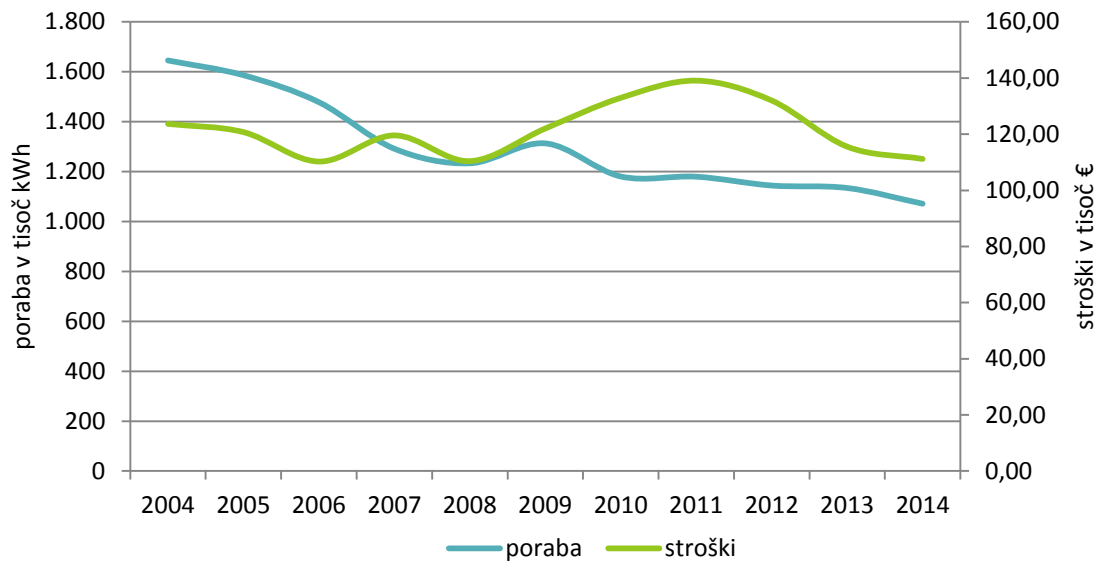

Stroški materiala in energije

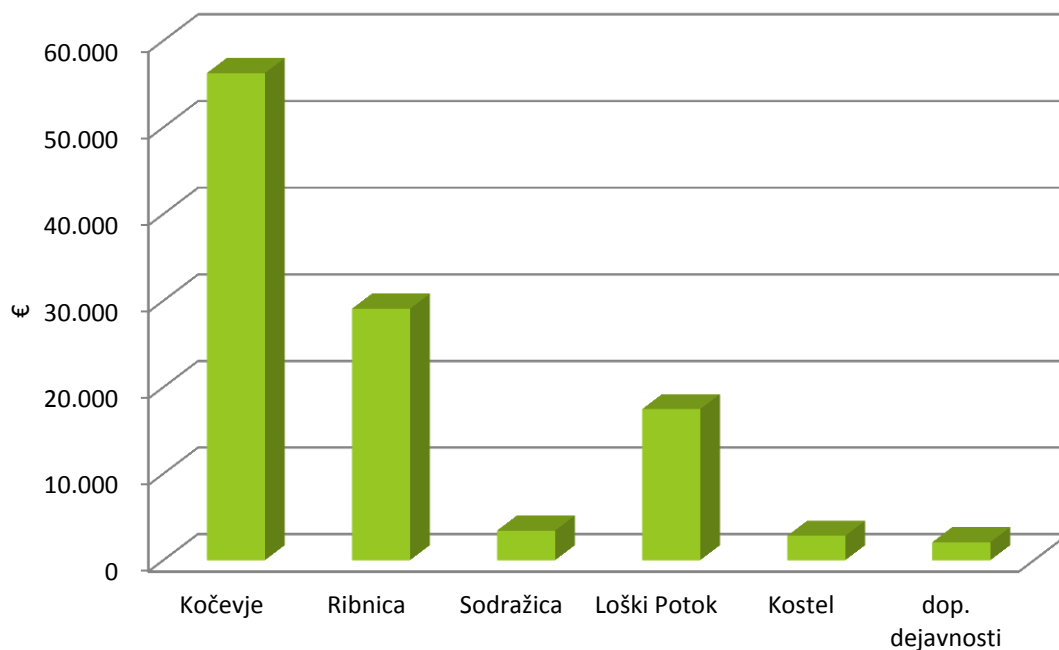
Stroški porabe materiala so se v primerjavi s preteklim letom znižali za 3,4 %. Vzrok za to je seveda v nekaj manjšem obsegu vlaganj v infrastrukturo občin, delno pa tudi v drugačni strukturi investicij. Na višino stroškov materiala (in tudi storitev) seveda vpliva tudi vrsta vlaganj v občinsko infrastrukturo, saj se posamezne investicije lahko pomembno razlikujejo glede deleža stroškov materiala oz. storitev v celotni investiciji. Pri nabavi in porabi materiala smo se obnašali racionalno in gospodarno (nabava je potekala skladno z zakonodajo o javnem naročanju) ter pri izvedbi del težili h kvalitetni izvedbi z uporabo standardiziranih in kakovostnih materialov. Zavedamo se, da bomo z infrastrukturo, v katero vlagamo sredstva, tudi upravljali in jo vzdrževali. Z vgradnjo kakovostnih in standardiziranih materialov ter z dobro izvedbo neposredno vplivamo na bodoče stroške vzdrževanja, ki bodo zaradi takšnega ravnanja nedvomno nižji.

Velik delež v stroških materiala predstavljajo stroški energije, ki so se v primerjavi s preteklim letom znižali za 4,49 %. Predstavljali so znaten delež vseh odhodkov – 5,01 % oz. 152.281,50 €. Večji del stroškov energije (111.183,83 €) odpade na električno energijo, ki je potrebna za obratovanje črpališč. Poraba električne energije v letu 2014 se je v primerjavi s predhodnim letom precej znižala (za 5,55 %). V zadnjih letih opažamo, da se poraba energije znižuje (zaradi optimizacije sistema, vgradnje varčnejših črpalk ter zmanjševanja vodnih izgub), žal pa temu v enaki meri ne sledijo stroški.

Graf 4: Poraba in stroški električne energije

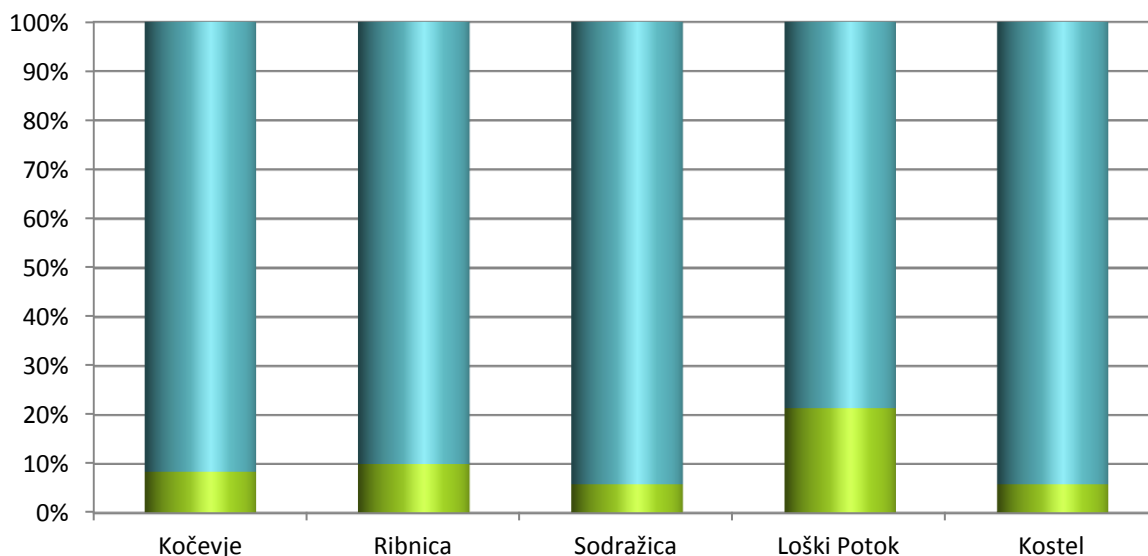

Graf 5: Stroški električne energije v letu 2014

Za nakup električne energije za obratovanje vodovodnih sistemov smo porabili 9,55 % prihodkov od prodane vode (v preteklem letu 10,42%).

Graf 6: Delež električne energije v prihodkih od vodarine

Stroški storitev

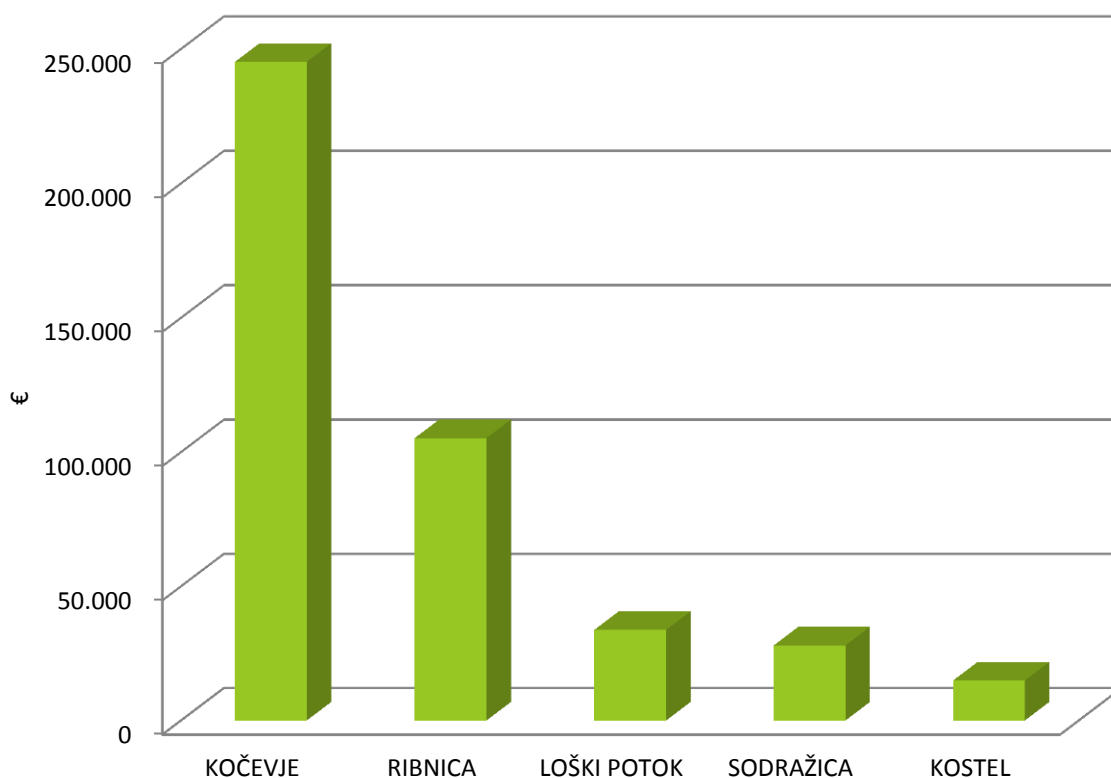
Stroški storitev imajo z 38,57% pomemben delež v celotnih odhodkih. Večji stroški storitev so:

- stroški najemnin	429.060,65 €
- analize pitne vode	28.598,19 €
- plačilo za nakup pitne vode (Komunala Novo mesto - za vodovoda Smuka in Stari Log)	10.272,66 €
- zavarovalne premije	28.357,66 €
- storitve za vzdrževanje infrastrukture in osnovnih sredstev	214.272,11 €
- stroški izstavitve in pošiljanja računov za vodarino (v letu 2014 smo izdali 101.672 računov za vodarino)	35.088,91 €

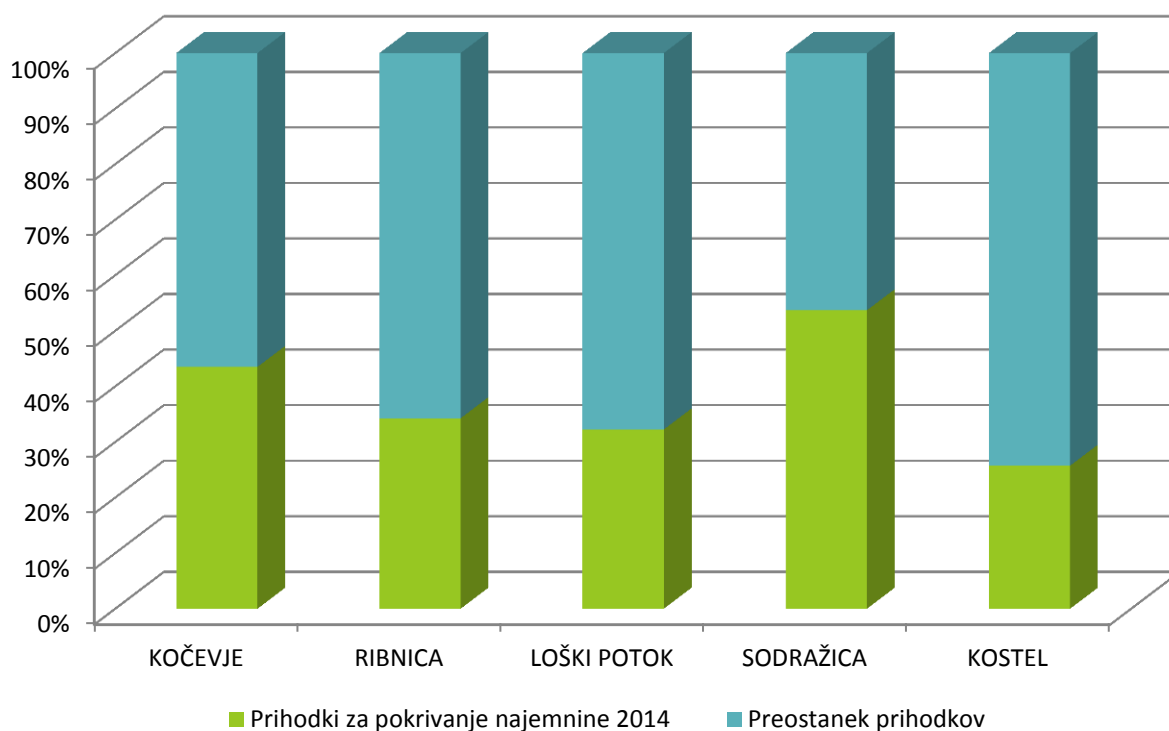
V okviru stroškov storitev precejšen delež predstavljajo tudi stroški storitev podizvajalcev, saj smo za nekatera zemeljska dela najeli podizvajalce, ker sami ne razpolagamo, z zadostnimi kapacitetami težke gradbene mehanizacije.

Velik strošek predstavljajo najemnine za infrastrukturo ter storitev za vzdrževanje infrastrukture in osnovnih sredstev.

Graf 7: Najemnina

Graf 8: Delež najmnine v prihodkih od omrežnine

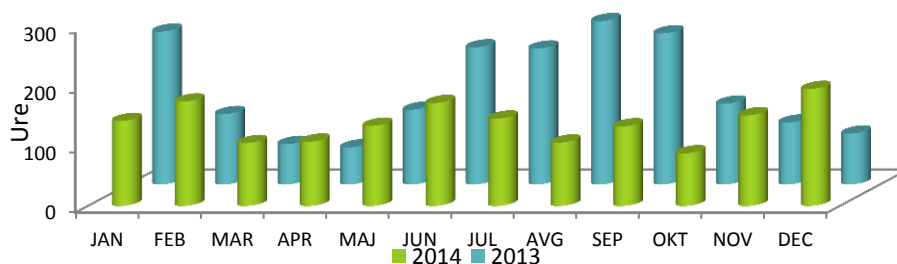
Stroški dela

Stroški dela v celotnih odhodkih predstavljajo 26,31 % delež. Plače in nadomestila ter ostali stroški dela so se izplačevali v skladu z veljavno panožno in podjetniško kolektivno pogodbo. Izhodiščna plača je že 4 leta ista, kar pomeni, da so se plače realno znižale. To se že pozna pri fluktuaciji zaposlenih, ki je za nas nezaželena. Potrebujemo namreč kar nekaj let, da delavca usposobimo za samostojno delo ter da spozna izredno obsežen teren, trase vodovodov in številne objekte s katerimi upravljamo.

V letu 2014 je bilo skupno stroškov dela za 800.348,18 €. Povprečna izplačana bruto plača na zaposlenega, ki vključuje tudi nadomestilo za dežurstvo in nadurno delo, je znašala 1.528,38 €, kar je za 0,79 % manj od državnega povprečja (povprečna mesečna bruto plača v RS za leto 2014 je znašala 1.540,50 €). Povprečna bruto plača je glede na visoko izobrazbeno sestavo zaposlenih, kar je značilno za dejavnost oskrbe s pitno vodo, kjer ni potreb po nekvalificiranih delavcih, dosti nižja v primerjavi z primerljivimi komunalnimi podjetji. Skupni stroški dela v letu 2014 so v primerjavi s preteklim letom narasli za 1,67%, kar pa je predvsem posledica zaposlitve novega pomožnega delavca, nadomestitve delavca, ki je odšel, predpisanih jubilejnih nagrad ter minulega dela.

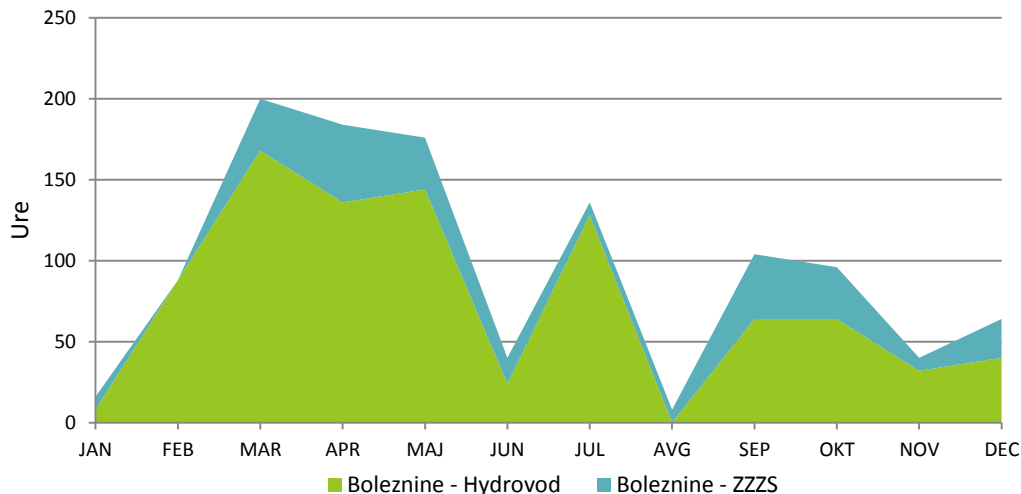
Znano je, da narava našega dela ne omogoča izvedbe vseh obveznosti v rednem delovnem času. Zaradi tega je potrebno določeno angažiranje zaposlenih tudi izven rednega delovnega časa. Gre za obveznost opravljanja dežurne službe ter potrebo po interventni odpravi okvar. Redni obhodi pomembnejših vodarn in telemetrijskega centra na sedežu družbe, ki jih izvajajo vodje dežurnih ekip izven rednega časa, so preventivna dejanja, ki zmanjšujejo možnost, da pride do izpadov pri izvedbi redne oskrbe s pitno vodo. S tem je tudi povezana potreba po interventni odpravi okvar, ki se pojavijo ali zgodijo izven rednega delovnega časa. Preložitve popravila nekaterih okvar bi lahko pripeljala do izpraznitve sistemov, izpada pri oskrbi s pitno vodo in povzročitve gospodarske škode. Občasno dodatno popoldansko oz. sobotno delo zahteva tudi izvedba posameznih investicijskih del, zaradi zahtev investitorjev ali soglasodajalcev (npr. cestne zapore). Nadurno delo ter nadomestilo za dežurstvo na domu izplačujemo v skladu s kolektivno pogodbo. V letu 2014 smo opravili za 14,36% nadur manj kot v predhodnem letu.

Graf 9: Opravljene nadure v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom

V letu 2014 je bilo za 33,33 % manj odsotnosti zaradi bolniške kot v preteklem letu (1.152 ur, kar znaša 1,65% vseh ur oz., preračunano 0,53 zaposlenega) od tega 22,22 % v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Graf 10: Struktura bolezni

Stroške dela razporejamo na stroškovna mesta na osnovi opravljenih ur neposrednega dela na posamezni dejavnosti oz. občini.

Stroški amortizacije

Stroški amortizacije znašajo 93.128,34 € oz. 3,06 % vseh odhodkov. Gre za obračun amortizacije od osnovnih sredstev v lasti podjetja. V skladu s priporočilom SRS 35.21 smo tudi v letu 2014 obračunavali amortizacijo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacija se obračunava od nabavne vrednosti neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev. Osnovna sredstva se amortizirajo po stopnjah, ki se določijo ob aktiviranju vsakega posameznega osnovnega sredstva in so usklajene z določili *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Url. 87/2012)*. Amortizacijske stopnje se v letu 2014 niso spreminjale.

Drugi stroški

V okviru drugih stroškov podjetje izkazuje stroške vodnih povračil, ki se plačujejo od načrpane vode. Z novo metodologijo oblikovanja cen se je način evidentiranja vodnih povračil spremenil. V prejšnjih letih vodna povračila niso bila zajeta v kalkulaciji cen vodarine, ampak so se knjižili kot obveznost do države na konte razreda 2. Z novo metodologijo so vodna povračila sestavni del cene vodarine in se evidentirajo kot stroški poslovanja.

Podjetje skladno z svojimi računovodskimi usmeritvami ne oblikuje rezervacij za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. Zaradi odprave pojasnila 1 k SRS 10, ki je

omogočalo poenostavljeno metodo obračunavanja merjenja jubilejnih nagrad in odpravnin ob upokojitvi, smo letos naročili tudi aktuarski izračun. Izračunani znesek (nekaj manj kot 90 tisoč €) je še pod pragom, ki je v veljavnem pravilniku o računovodstvu opredeljen kot pomemben. Ker pa je višji od pričakovanega, bomo v letošnjem letu razmislili o spremembi pravilnika ter oblikovanju rezervacij v letu 2015, kar pa bo imelo precejšen vpliv na »druge« stroške v tem letu.

Kazalniki poslovanja

V naslednji tabeli smo pripravili nekaj kazalnikov poslovanja podjetja v obravnavanem letu in tudi v preteklih letih.

Tabela 4: Kazalniki

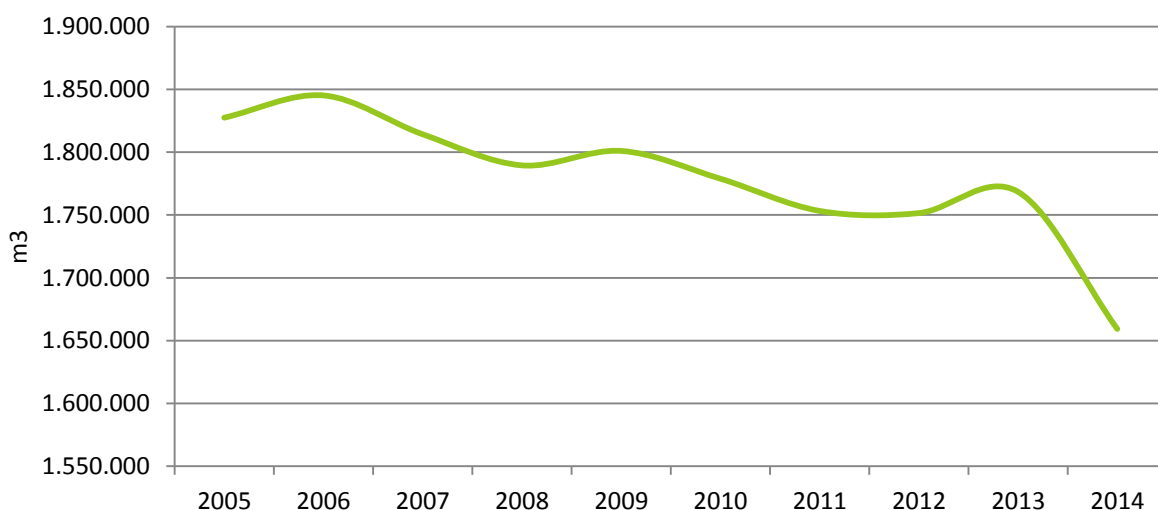
Naziv kazalnika	EM	2014	2013	2012	2011	indeks 14/13	
FINANČNI KAZALNIKI							
1.	Število opravljenih ur dela, ki bremenijo podjetje	ura	69.415,00	69.157,00	65.779,50	63.219,50	100,37
2.	Število zaposlenih na zadnji dan v letu	zaposl.	33	32	31	30	103,13
3.	Število zaposlenih iz ur v breme podjetja	zaposl.	33,24	33,12	31,50	30,28	100,37
4.	Izhodiščna plača na zadnji dan v letu	€	486,40	486,40	486,40	486,40	100,00
5.	Stroški dela / št. zaposlenih iz ur v breme podjetja	€	24.074,44	23.767,86	24.075,09	23.268,77	101,29
6.	Čisti prihodki v obdobju	€	3.021.009,16	2.653.693,58	2.517.261,54	1.842.346,74	113,84
7.	Celotni prihodki v obdobju	€	3.045.760,35	2.754.287,65	2.630.771,03	2.066.195,97	110,58
8.	Prihodki iz poslovanja / zaposlenega	€	90.871,82	80.120,77	79.903,95	60.848,63	113,42
9.	Celotni stroški v obdobju	€	3.042.231,97	2.754.287,65	2.630.771,03	2.066.195,97	110,45
10.	Delež stroškov amortizacije v celotnih stroških	%	3,06	3,22	3,45	4,13	95,20
11.	Delež prihodkov tržne dejavnosti	%	25,82	54,96	58,83	41,70	46,98
12.	Poslovni izid - čisti	€	3.528,38	0,00	0,00	0,00	/
13.	Poslovni izid na zaposlenega	€	106,13	0,00	0,00	0,00	/
14.	Kapital - celotni	€	1.419.870,95	1.416.342,57	1.416.342,57	1.416.342,57	100,25
15.	Osnovni kapital	€	583.016,00	583.016,00	583.016,00	583.016,00	100,00
16.	Delež osnovnega kapitala v celotnem kapitalu	%	41,06	41,16	41,16	41,16	99,75
17.	Dodana vrednost	€	878.597,37	809.007,09	825.747,86	572.527,97	108,60
18.	Dodana vrednost / zaposlenega iz ur v breme podjetja	€	26.428,17	24.425,68	26.211,23	18.909,33	108,20
DRUGI KAZALNIKI							
1.	Količina prodane vode - skupaj	m ³	1.659.259	1.768.412	1.751.478	1.753.236	93,83
2.	Količina prodane vode - drugi porabniki	m ³	503.881	530.931	523.235	542.862	94,91
3.	Količina prodane vode - gospodinjstva	m ³	1.155.378	1.237.482	1.228.243	1.210.374	93,37
4.	Povprečna poraba vode na OM s 3/4" vodomerom	m ³	10,36	11,16	11,05	10,82	92,83
5.	Število odjemnih mest	kos	8.649	8.612	8.587	8.517	100,43
6.	Število zamenjanih vodomerov	kos	2.731	1.835	1.203	1.408	148,83
7.	Število okvar na vodovodnem omrežju	kos	170	206	185	233	82,52

5.2 IZVAJANJE JAVNE GOSPODARSKE SLUŽBE – OSKRBA S PITNO VODO

5.2.1 Prodaja pitne vode

Prodaja vode, ki predstavlja našo osnovno dejavnost, je bila v letu 2014 za 6,17 % manjša od prodaje v preteklem letu. Od tega smo gospodinjstvom prodali za 6,63 % manj, drugim porabnikom pa za 5,09 % manj vode kot v preteklem letu. Pri pregledu celotne prodaje vode po občinah ugotovljamo, da je prodaja padla v vseh občinah, razen v občini Kostel, pa še tam je »rast« v precejšnji meri posledica velikega izliva pitne vode pri enem odjemalcu v februarju 2014, ko je izteklo preko 800 m³ pitne vode. Najbolj je poraba padla v občini Ribnica in sicer kar za 9%.

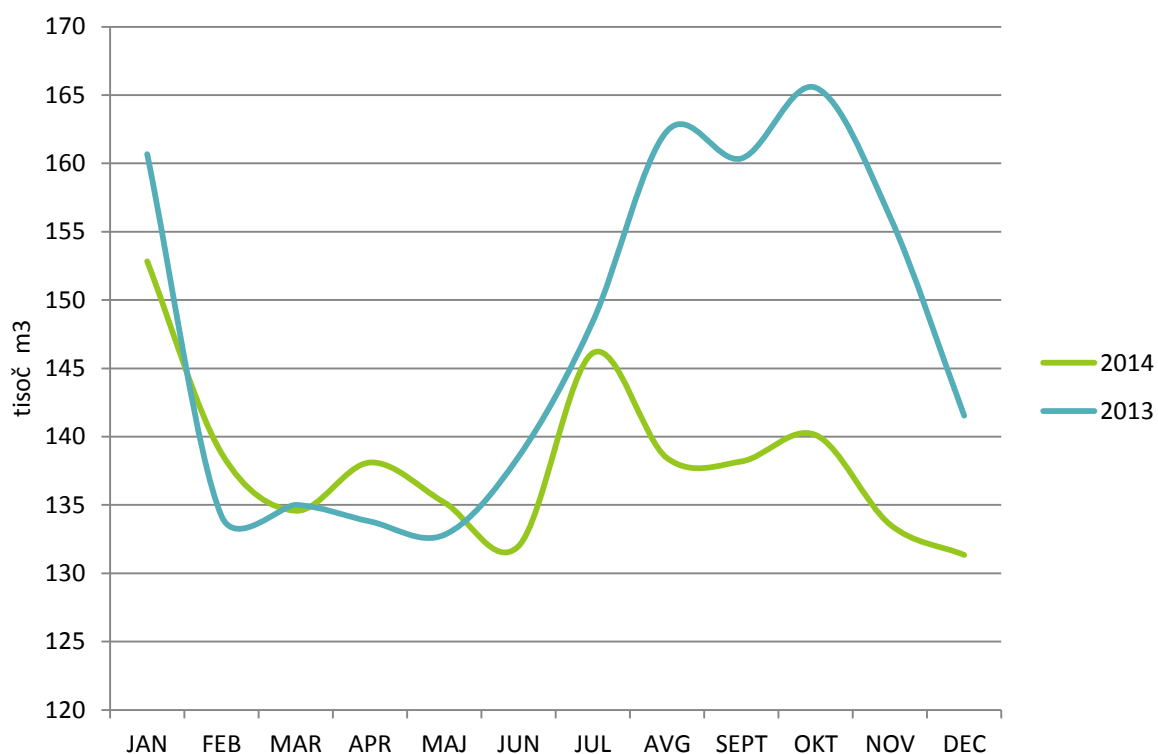
Graf 11: Prodaja vode po letih

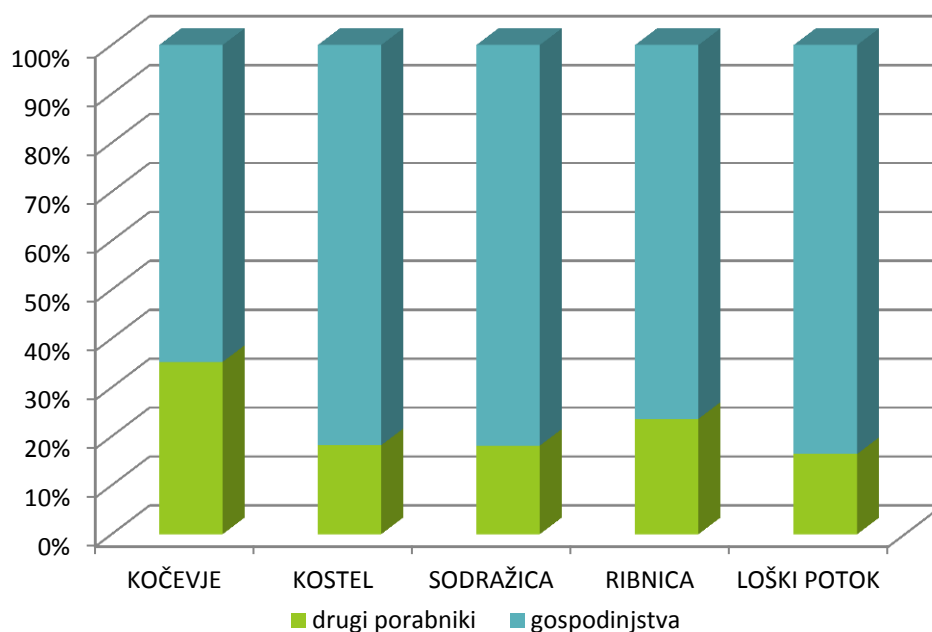
Navedeni podatki so zelo zaskrbljujoči. Glede na to, da je velik del stroškov osnovne dejavnosti fiksni in tako neodvisni od količine prodane vode, nam tak upad pomeni bistveno znižanje prihodkov ob skoraj enakih stroških. Upamo, da gre za enkratni dogodek, ki je nastal kot posledica nenavadno »hladnega« in »mokrega« poletja (na kar nakazuje tudi naslednji graf) in da se le ta ne bo ponovi v letošnjem oz. prihodnjih letih. V primeru, da se bo tak trend nadaljeval, ga ne bo mogoče »amortizirati« ampak bo nujen poseg na področju cen.

V letu 2014 smo prodali skupaj 1.659.259 m³ pitne vode (kar je najmanj v zadnjih dvajsetih letih), od tega gospodinjstvom 1.155.378 m³ (oz. 69,6 %), drugim porabnikom pa 503.881 m³ (oz. 30,4 %).

Graf 12: Prodaja pitne vode po mesecih

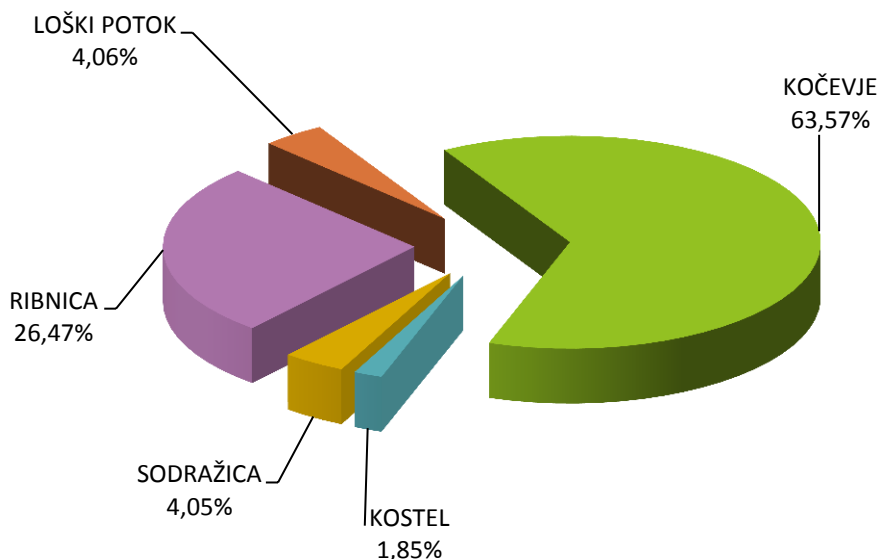

Graf 13: Prodaja pitne vode po občinah in dejavnostih

Največ pitne vode smo prodali v občini Kočevje, in sicer 63,57 %, sledi občina Ribnica s 26,47 %, občina Loški Potok s 4,06 %, občina Sodražica 4,05 %, ter občina Kostel z 1,85 %.

Graf 14: Prodaja pitne vode po občinah v letu 2014

Skoraj polovico (48,57 %) pitne vode, prodane drugim porabnikom (industrija, javni sektor, kmetijstvo), je v letu 2014 porabilo 6 največjih kupcev, kar kaže na visoko odvisnost poslovanja našega podjetja od uspešnosti poslovanja teh večjih gospodarskih družb na našem področju. Naš največji porabnik tako porabi več vode kot tri naše najmanjše občine na svojem celem področju. Trije naši največji porabniki pa porabijo več vode kot vse tri manjše občine skupaj (v občinah Loški Potok, Sodražica in Kostel imamo 1.693 odjemalcev).

Tabela 5: Največji porabniki vode v letu 2014

Naziv odjemalca	Poraba v m ³		Indeks	Delež leta 2014	
	2014	2013	2014/2013	drugi porabniki	celotna prodaja
Ljubljanske mlekarne d.d.	75.241	76.458	98,41	14,93	4,53
GO - KO d.o.o.	66.209	61.297	108,01	13,14	3,99
Farne Ihan d.d.	38.865	41.223	94,28	7,71	2,34
Melamin d.d.	38.280	45.754	83,66	7,60	2,31
Rotis d.o.o.	16.068	16.495	97,41	3,19	0,97
Inotherm d.o.o.	10.082	34.142	29,53	2,00	0,61
SKUPAJ	244.745	275.369	88,88	48,57	14,75

Povprečna poraba gospodinjstev je relativno nizka in znaša v povprečju 10,36 m³ mesečno.

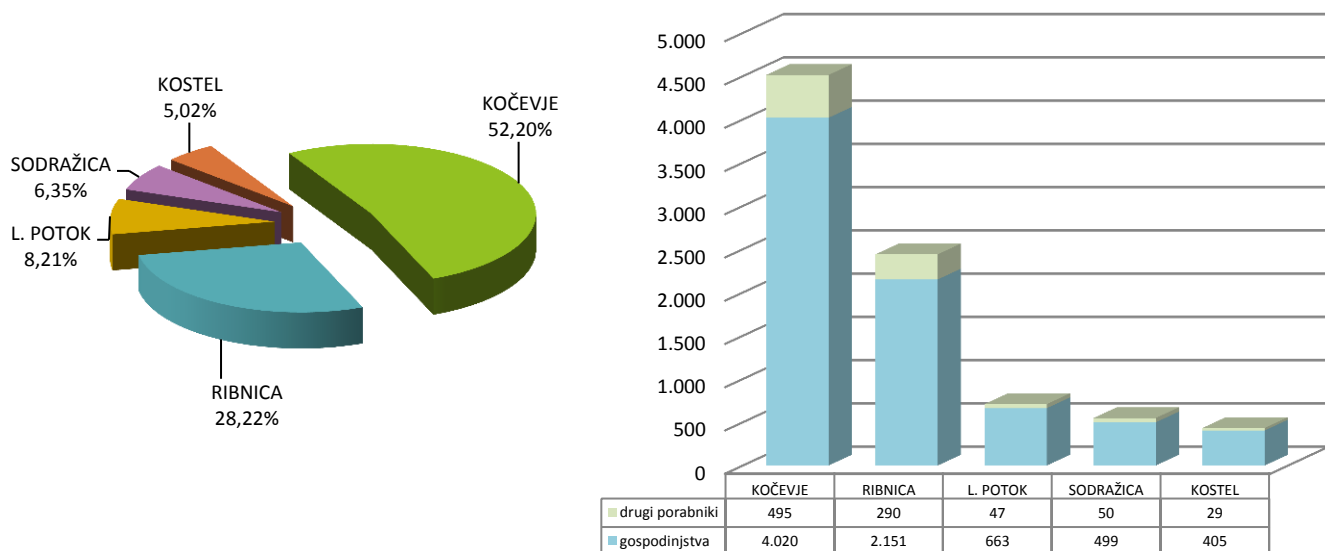
Tabela 6: Poraba pitne vode v m³ glede na dimenzijo vodomera

Dimenzija vodomera	Povprečna poraba v letu 2014 v m ³ /mesec
DN 15 (1/2")	9,37
DN 20 (3/4")	10,36
DN 25 (1")	38,67
DN 32 (5/4")	109,51
DN 40 (6/4")	84,86
DN 50	69,80

5.2.2 Odjemna mesta

Število odjemalcev se v primerjavi s preteklim letom ni bistveno spremenilo. Na dan 31.12. 2014 smo imeli skupaj 8.649 (lani 8.612) odjemnih mest.

Graf 15: Odjemna mesta po občinah

Graf 16: Odjemna mesta po vodovodnih sistemih

NAZIV SISTEMA	ŠIFRA	ŠT. OM
KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	1092	6.174
LOŠKI POTOK	1093	624
DOL	1094	400
GORA	1095	79
KOSTEL - KAPTOL - DELAČ	1096	160
JAKŠIČI - FARA	1097	195
BREZOVICA - VIMOLJ	1098	62

KOČEVSKA REKA	1099	98
KOPRIVNIK	1100	37
ŽIMARICE	1102	76
KOT - JURJEVICA - BREŽE	1103	197
SAJEVEC DANE (FRANČIŠEK)	1104	234
SMUKA - STARI LOG	1105	52
VRH - KRKOVO	1106	72
DOLNJA BRIGA - GORNJA BRIGA	1107	17
SPODNJI LOG	1108	5
POLOM - SEČ	1109	30
TRAVA - SREDNJA VAS	1110	51
KNEŽJA LIPA	1111	7
ŽAGA	1112	7
BOROVEC PRI KOČEVSKI REKI	1113	17
NOVI KOT	1500	35
LAZE PRI PREDGRADU	1501	20
SKUPAJ	/	8.649

V vseh občinah imamo skupno še 10 pavšalnih porabnikov. Večina teh odjemnih mest je praznih (vikendi, stare domačije, ipd.), tako da prihajamo do ustreznega dogovora z lastniki ali pa je vgradnja vodomera iz različnih razlogov otežena. Izvajali smo tudi predpisane menjave vodomero in v letu 2014 zamenjali 2.731 vodomero različnih dimenzij (zakon predpisuje obvezno menjavo vsakih 5 let). Težave pri rednih menjavah vodomero se pojavljajo le tam, kjer so objekti prazni oz. kjer lastnikov ne dobimo doma in je iz tega razloga dostop do vodomera otežen ter v primerih, ko je zaradi same izvedbe interne inštalacije (npr. svinčena napeljava) menjava vodomera rizična. V takih primerih lahko pride do poškodbe te, v večini primerov, dotrajane interne inštalacije, kar pa lahko pripelje do težav in visokih stroškov, zato raje počakamo do celovite obnove tega dela interne inštalacije.

Okvare na vodovodnem omrežju

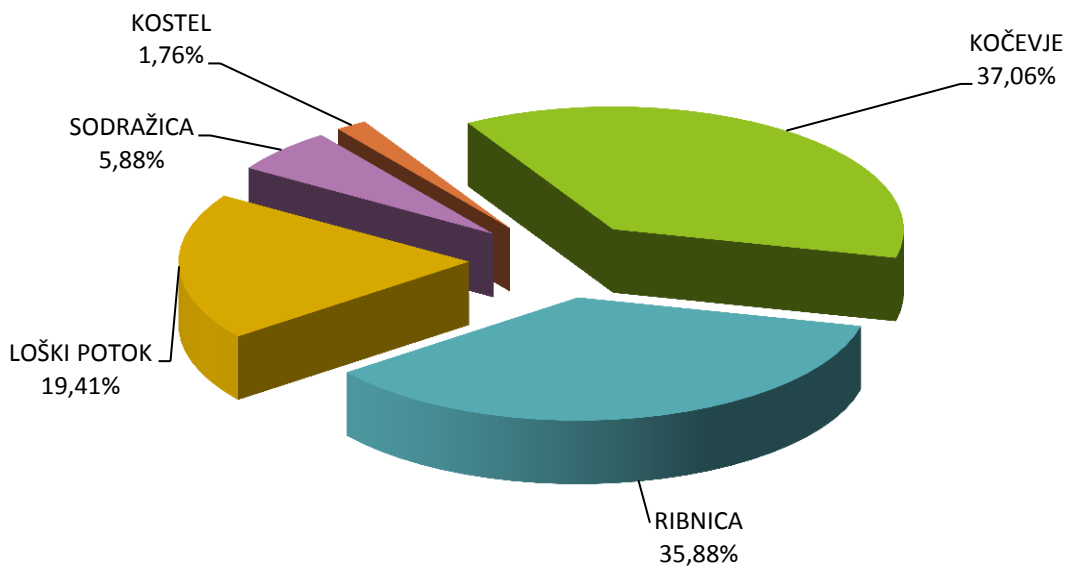
V letu 2014 je bilo skupaj evidentirano in odpravljeno 170 večjih okvar na javnem vodovodnem omrežju. Večina okvar se pojavi kot posledica starosti omrežja (dotrajanosti cevovodov). Število okvar po občinah je naslednje:

Tabela 7: Število okvar na vodovodnem omrežju

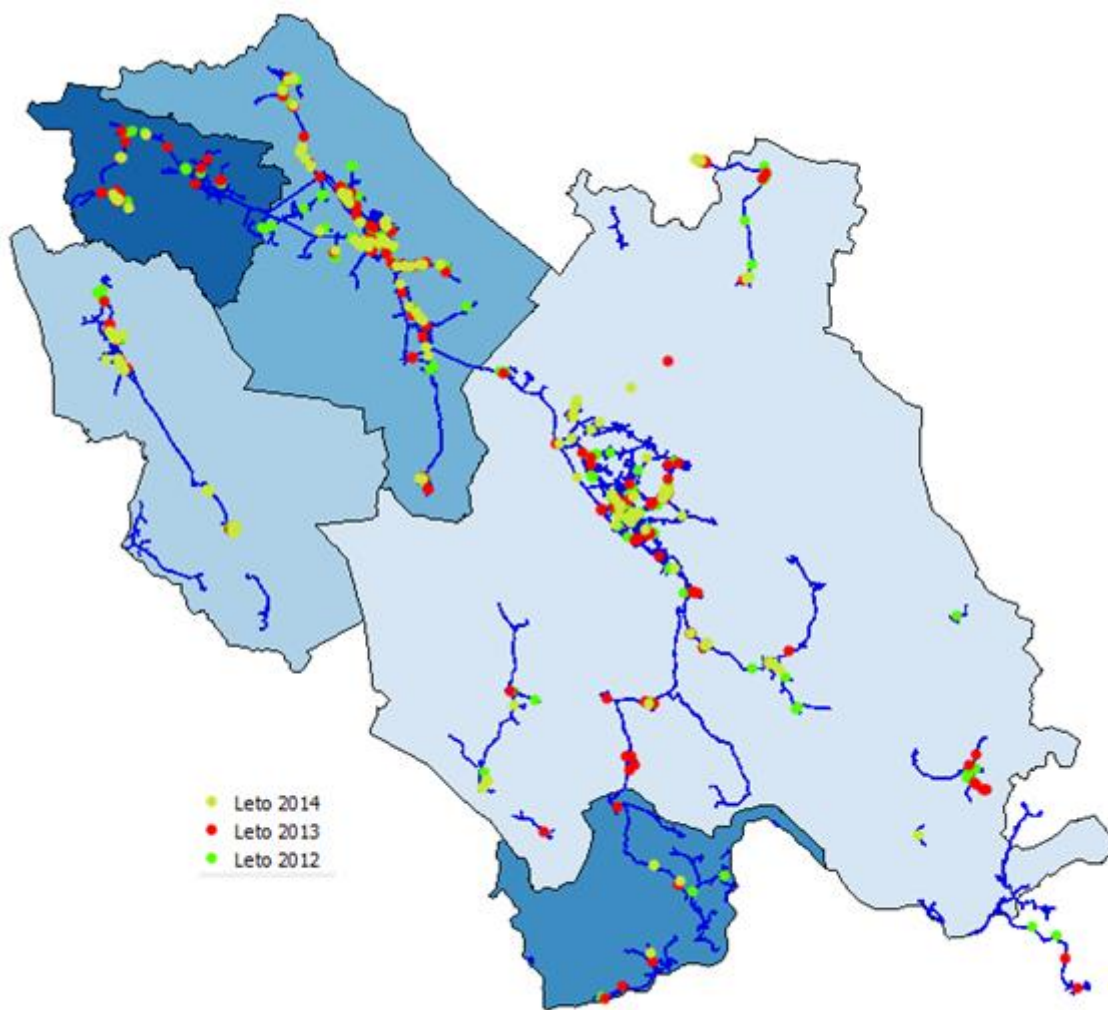
OBČINA	LETO 2014		LETO									
	število	delež	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	
KOČEVJE	63	37,06	76	89	112	76	98	81	151	113	88	
RIBNICA	61	35,88	80	68	80	39	68	58	92	56	47	
LOŠKI POTOK	33	19,41	30	12	23	17	30	21	27	24	18	
SODRAŽICA	10	5,88	14	12	6	5	1	5	20	16	8	
KOSTEL	3	1,76	6	4	12	4	0	5	9	12	10	
SKUPAJ	170	100,00	206	185	233	141	197	170	299	221	171	

Glede na dolžino omrežja, se presenetljivo veliko število okvar pojavlja na področju občine Ribnica, kar kaže na dotrajanost omrežja.

Graf 17: Okvare na vodovodnih sistemih – po občinah

Shema 5: Prikaz okvar po lokacijah

Poleg okvar, ki so posledica starosti omrežja, smo v preteklem letu evidentirali in odpravili tudi okvare, ki so jih na javnem omrežju povzročile tretje osebe, ter tudi okvare, ki so se dogajale na hišnih priključkih.

Okvara na dvorišču v Prigorici

Okvara na cevovodu DN 315 – Slovenska vas

Do okvar na vodovodnem omrežju pogosto prihaja tudi izven rednega delovnega časa, zato je nujno 24 - urno delovanje dežurne službe, ki lahko s svojo hitro intervencijo prepreči nastanek večje škode in prebivalcem zagotovi redno oskrbo s pitno vodo, gospodarstvu pa omogoča normalno poslovanje. Poleg navedenih okvar na omrežju evidentiramo tudi napake in okvare v črpališčih in vodohranih, ki jih z rednimi terenskimi ogledi ali telemetrijo pravočasno zaznamo in odpravimo, tako da uporabniki tega sploh ne čutijo. Večje težave pa pomenijo manjše okvare, ki se jih navzven ne zazna, povzročajo pa visoke izgube pitne vode med črpališči in končnim odjemalcem. Veliko napak je tudi na dotrajanih hišnih priključkih, zato bo potrebno v bodoče še več pozornosti nameniti tudi iskanju tovrstnih okvar, kar pa bo precej lažje, saj imamo sedaj v okviru omrežnine za to zagotovljena sredstva.

5.2.3 Cena vode

Konec leta 2012 je bila sprejeta nova *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Nova Uredba je vnesla v

obračun cen komunalnih storitev nekaj novosti, ki močno vplivajo tudi na sam način obračuna vodarine.

V skladu s 16. členom *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*, je cena storitve oskrbe s pitno vodo sestavljena iz :

- **Vodarine**

Vodarina predstavlja variabilni del cene javne službe. Uporabnikom se praviloma obračunava mesečno v odvisnosti od količine dobavljene pitne vode. Po novem vodarina vsebuje tudi stroške vodnega povračila (državna taksa) vključno z vodnimi povračili za vodne izgube do dopustne ravni vodnih izgub, ne sme pa vsebovati stroškov glob, sponzorstev, reprezentance in donacij. V skladu z določili Uredbe, cene za istovrstne storitve izvajanja javnih služb ne smejo biti diferencirane, to pomeni, da je po novem cena za vse uporabnike v okviru javne oskrbe s pitno vodo enaka.

- **Omrežnine**

Omrežnina po novem zajema poleg stroškov javne infrastrukture (amortizacija, najemnina, zavarovanje infrastrukture...) tudi stroške obnove in vzdrževanja priključkov na javni vodovod in stroške rednih menjav vodomero. Omrežnina je odvisna od dimenzije vgrajenega vodomera.

Ena večjih sprememb oz. novosti v novi uredbi je, da je v okviru omrežnine vključeno tudi vzdrževanje hišnih priključkov in redne menjave vodomero, ki s tem postajajo del naše osnovne dejavnosti. Do sedaj so bile to ločene postavke in smo jih izvajali kot dopolnilno dejavnost. Poudariti velja, da skladno z veljavnimi občinskimi odloki v okviru vzdrževanja hišnih priključkov, izvajamo tudi postopno prestavitev merilnih mest izven objektov, kar ima kar nekaj vpliva na višino omrežnine, je pa pri strankah zelo dobro sprejeto in imamo tudi veliko povpraševanje po teh delih.

Tabela 8: Cene oskrbe s pitno vodo

OBČINA	Vodarina na dan 31.12.2014 za m ³ brez DDV			Datum uveljavitve cene	Zaračunana cena z DDV
	Potrjena cena	Subvencija	Zaračuna cena		
KOČEVJE	0,6257	0,00%	0,6257	1.1.2014	0,6851
KOSTEL	1,6027	35,00%	1,0417	1.6.2013	1,1407
SODRAŽICA	0,8671	0,00%	0,8671	1.6.2013	0,9495
RIBNICA	0,6603	0,00%	0,6603	1.9.2013	0,7230
LOŠKI POTOK	1,2267	20,00%	0,9814	1.7.2013	1,0746

OBČINA	Omrežnina na dan 31.12.2014 za m ³ brez DDV za vodomer DN 20			Datum uveljavitve cene	Zaračunana cena z DDV
	Potrjena cena	Subvencija	Zaračuna cena		
KOČEVJE	5,3567	35,00%	3,4819	1.1.2014	3,8126
KOSTEL	6,9158	0,00%	6,9158	1.6.2013	7,5728
SODRAŽICA	5,9605	35,00%	3,8743	1.6.2013	4,2424
RIBNICA	4,9760	0,00%	4,9760	1.9.2013	5,4487
LOŠKI POTOK	6,9112	0,00%	6,9112	1.7.2013	7,5678

Tabela 9: Osnovna dejavnost – PI po občinah

POSTAVKA	OBČINA					SKUPAJ	
	KOČEVJE	RIBNICA	SODRAŽICA	LOŠKI POTOK	KOSTEL		
OSNOVNA DEJAVNOST	A . PRIHODKI VODARINA Z SUBVENCIJO	664.855,91	290.008,24	58.237,04	81.473,53	48.327,63	1.142.902,35
	B. DRUGI PRIHODKI (FINANČNI, IZREDNI) - VODARINA	16.282,45	5.024,16	2.756,27	1.153,05	1.412,33	26.628,25
	C. ODHODKI - VODARINA	623.677,98	304.348,94	57.185,75	87.766,65	52.708,23	1.125.687,56
	I. RAZLIKA A+B-C (VZDRŽEVANJE)	57.460,37	-9.316,55	3.807,56	-5.140,07	-2.968,27	43.843,04
	D. PRIHODKI OMREŽNINA Z SUBVENCIJO	563.680,43	307.035,43	52.132,44	104.736,04	57.923,54	1.085.507,88
	E. DRUGI PRIHODKI (FINANČNI, IZREDNI) - OMREŽNINA	2.256,77	1.128,24	188,92	474,43	287,93	4.336,28
	F. ODHODKI - OMEŽNINA	638.779,24	302.317,56	61.633,58	114.721,32	64.285,11	1.181.736,81
	II. RAZLIKA D+E-F (HIŠNI PRIKLJUČKI)	-72.842,05	5.846,11	-9.312,22	-9.510,85	-6.073,64	-91.892,65
	G. PRIHODKI - OSNOVNA DEJAVNOST	1.247.075,55	603.196,06	113.314,67	187.837,04	107.951,43	2.259.374,76
	H. ODHODKI - OSNOVNA DEJAVNOST	1.262.457,23	606.666,50	118.819,34	202.487,97	116.993,34	2.307.424,37
III. REZULTAT OSNOVNE DEJAVNOSTI G-H	-15.381,67	-3.470,44	-5.504,67	-14.650,92	-9.041,91	-48.049,61	
DOP. DEJ.	IV. DELITEV DOBIČKA DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI	31.297,52	12.791,34	3.017,31	3.213,31	1.258,50	51.577,99
POSLOVNI IZID	V. FINANČNI REZULTAT PODJETJA KOT CELOTE - PO OBČINAH USTANOVITELJICAH	15.915,85	9.320,90	-2.487,35	-11.437,61	-7.783,41	3.528,38

Kot je razvidno iz zgornje tabele, je bil v vseh občinah dosežen negativen rezultat osnovne dejavnosti. Kot je bilo že navedeno je to predvsem posledica bistvenega upada prodaje pitne vode. Zaradi obsežnih investicij v občinah Kočevje (kanalizacija Dolga vas) in Sodražica (kanalizacija Slemenska cesta), zaradi katerih je prišlo do nujnih del tudi na obnovi hišnih priključkov, smo bili primorani »prerazporediti« sredstva med omrežnino in vodarino, saj se omrežnine za tako obsežne investicije ne zbere dovolj, prenosi med leti pa niso več mogoči. Ne moremo namreč dopustiti, da se ob obnovi glavnega voda in cestišča ne bi obnovili tudi hišni priključki.

V letu 2012 so nov Odlok o oskrbi s pitno vodo sprejele občine Kočevje, Ribnica in Sodražica. Žal bo sprejete odloke potrebno ponovno popravljati in v njih vnesti spremembe, ki jih sta jih prinesli novi *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* ter *Uredba o oskrbi s pitno vodo*, saj se je, kot smo že navedli, bistveno spremenil način obračuna storitev javne službe oskrbe s pitno vodo.

Nova *Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* nekaj stvari ureja drugače, kot smo bili vajeni do sedaj, oziroma

kot jih je urejal do konca leta 2012 veljavni *Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Prišlo je tudi do spremembe razmerja med fiksnim in variabilnim delom cene vode, saj nova Uredba uvaja omrežnino, ki pokriva letne stroške javne infrastrukture: amortizacijo, najemnino, stroške obnove in vzdrževanja hišnih priključkov ter nekatere druge stroške. Omrežnina se določi glede na faktorje, oblikovane po različnih zmogljivostih priključkov, določenih premerov vodomera, skladno s preglednico iz 17. člena uredbe. To pomeni, da je zaračunana omrežnina porabnikom odvisna od velikosti vgrajenega števca in ne od porabljene količine vode. Bistveni del omrežnine predstavlja najemnina, ki jo javno podjetje plačuje občini za javno vodovodno infrastrukturo.

V skladu z *Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja* mora cena storitve javne službe zajemati vse stroške, ki so potrebni in upravičeni za opravljanje javne službe, torej tudi celotno amortizacijo oz. najemnino. Občina ima možnost subvencioniranja cene storitve javne službe, pri čemer subvencija ni več omejena. Za subvencijo omrežnine ali vodarine so se odločile vse občine razen Občine Ribnica. Subvencije se postopoma znižujejo, tako se že s 1. 1. 2015 za 5 odstotnih točk zniža subvencija v Občini Kočevje in Loški Potok, sredi leta 2015 pa prav tako za 5 odstotnih točk tudi v občini Kostel in Sodražica.

Ob navedbi cen pitne vode je porabnikom vedno zanimiva primerjava z drugimi. Pri tem dostikrat sploh ne poznajo posebnosti posameznih področij in načina pridobivanja ter distribucije pitne vode, zato vsaka primerjava ne da realne slike glede razlike v ceni. Na stroške izvajanja javne službe pa pomembno vplivajo:

- dolžina omrežja,
- količina prodane vode,
- število porabnikov,
- število odjemnih mest ter gostota odjemnih mest,
- zmogljivost in izkoriščenost kapacitet javne infrastrukture,
- gostota poseljenosti in velikost oskrbovalnega področja,
- število vodooskrbnih sistemov in razgibanost terena,
- starost infrastrukture, itd.

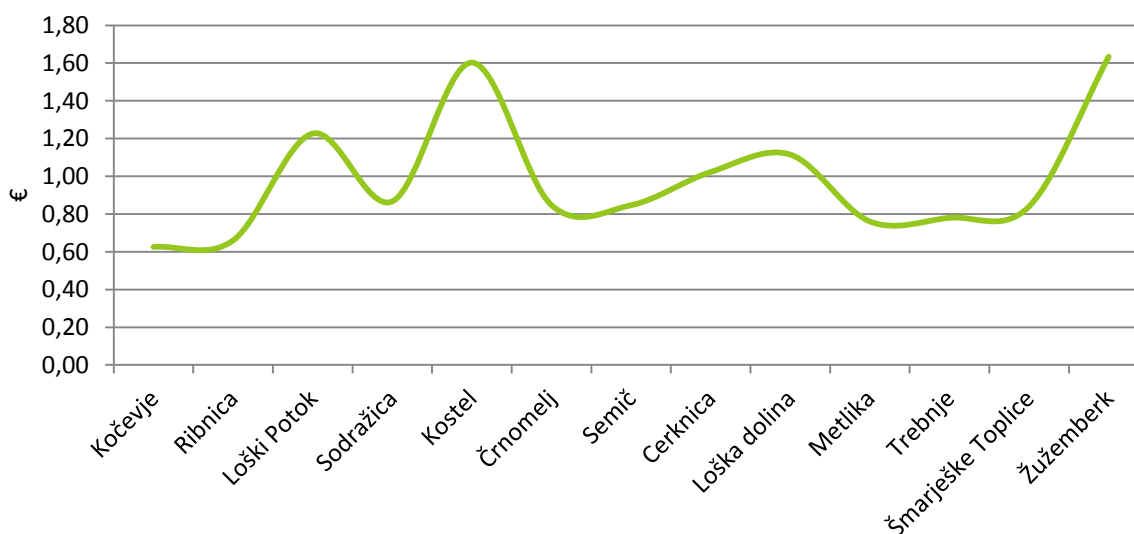
Zaradi različnih pogojev izvedbe javne službe se v okviru Gospodarske zbornice pripravlja analiza cen, ki naj bi upoštevala vsaj nekatere parametre, ki vplivajo na zahtevnost izvajanja javne službe in s tem tudi na višino cene. Analiza je v zaključni fazi, žal pa uradnih rezultatov še ni.

Razmere v dveh občinah niso nikoli popolnoma enake, kljub temu pa v nadaljevanju navajamo pregled cen vode sosednjih občin, ki imajo razmere, vsaj v grobem, primerljive našim pogojem izvajanja javne službe oskrbe s pitno vodo.

Tabela 10: Primerjava cen vode (31.12.2014)

OBČINA	Vodarina	
	Cena za m ³ v € brez DDV	Indeks (osnova cena Kočevje)
Kočevje	0,6257	100,00
Ribnica	0,6603	105,53
Loški Potok	1,2267	196,05
Sodražica	0,8671	138,58
Kostel	1,6027	256,15
Črnomelj	0,8469	135,35
Semič	0,8469	135,35
Cerknica	1,0227	163,45
Loška dolina	1,1149	178,18
Metlika	0,7606	121,56
Trebnje	0,7800	124,66
Šmarješke Toplice	0,8401	134,27
Žužemberk	1,6338	261,12

Graf 18: Primerjava cen vode s sosednjimi občinami (31.12.2014)

Nekatere parametre, ki vplivajo na višino stroškov izvajanja javne službe, smo zbrali v naslednji tabeli:

Tabela 11: Izvajanje javne službe – parametri po vodovodnih sistemih

OBČINA / VODOVODNI SISTEM	Cevovodi v m	Število OM	Poraba v m ³ / letno	Poraba v m ³ dnevno	Poraba v m ³ letno / m cevovoda	Poraba v m ³ mesečno / OM	Število OM / km cevovoda	Strošek električne energije letno	Strošek električne energije / m ³ prodane vode	Strošek električne energije / OM
OBČINA ČRNOMELJ	12.718	263	22.092	61	1,74	7,00	20,68	3.321,22	0,15	12,63
1094 DOL	12.718	263	22.092	61	1,74	7,00	20,68	3.321,22	0,15	12,63
OBČINA KOČEVJE	198.140	4.253	1.032.661	2.829	5,21	20,23	21,46	50.844,83	0,05	11,96
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	148.041	3.771	979.191	2.683	6,61	21,64	25,47	39.014,27	0,04	10,35
1094 DOL	8.877	137	10.323	28	1,16	6,28	15,43	1.567,75	0,15	11,44
1098 BREZOVICA - VIMOLJ	5.037	62	6.437	18	1,28	8,65	12,31	1.336,02	0,21	21,55
1099 KOČEVSKA REKA	9.142	98	16.247	45	1,78	13,82	10,72	3.379,48	0,21	34,48
1100 KOPRIVNIK	1.204	37	4.711	13	3,91	10,61	30,72	907,19	0,19	24,52
1105 SMUKA - STARI LOG	9.359	52	5.451	15	0,58	8,74	5,56	0,00	0,00	0,00
1107 DOLNJA BRIGA - GORNJA BRIGA	2.426	17	1.430	4	0,59	7,01	7,01	591,65	0,41	34,80
1108 SPODNJI LOG	1.044	5	1.823	5	1,75	30,38	4,79	781,07	0,43	156,21
1109 POLOM - SEČ	2.555	30	2.435	7	0,95	6,76	11,74	1.139,12	0,47	37,97
1111 KNEŽJA LIPA	5.003	7	1.476	4	0,30	17,57	1,40	725,00	0,49	103,57
1113 BOROVEC PRI KOČEVSKI REKI	2.740	17	2.213	6	0,81	10,85	6,20	938,88	0,42	55,23
1501 LAZE PRI PREDGRADU	2.712	20	924	3	0,34	3,85	7,37	464,40	0,50	23,22
OBČINA KOSTEL	37.071	434	30.757	84	0,83	5,91	11,71	2.615,25	0,09	6,03
1096 KOSTEL - KAPTOL - DELAČ	18.125	160	7.716	21	0,43	4,02	8,83	2.354,74	0,31	14,72
1097 JAKŠIČI - FARA *	12.136	195	18.259	50	1,50	7,80	16,07	0,00	0,00	0,00
1106 VRH - KRKOVO *	6.226	72	4.294	12	0,69	4,97	11,57	0,00	0,00	0,00
1112 ŽAGA	584	7	488	1	0,84	5,81	12,00	260,51	0,53	37,22
OBČINA LOŠKI POTOK	38.387	710	67.346	185	1,75	7,90	18,50	17.182,27	0,26	24,20
1093 LOŠKI POTOK	28.171	624	63.353	174	2,25	8,46	22,15	16.013,45	0,25	25,66
1110 TRAVA - SREDNJA VAS	4.008	51	2.757	8	0,69	4,50	12,72	632,80	0,23	12,41
1500 NOVI KOT	6.208	35	1.236	3	0,20	2,94	5,64	536,02	0,43	15,31
OBČINA RIBNICA	101.020	2.440	439.242	1.203	4,35	15,00	24,15	25.800,14	0,06	10,57
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	83.219	2.030	386.496	1.059	4,64	15,87	24,39	22.875,96	0,06	11,27
1103 KOT - JURJEVICA - BREŽE	8.067	176	21.958	60	2,72	10,40	21,82	1.825,25	0,08	10,37
1104 FRANČIŠEK	9.734	234	30.788	84	3,16	10,96	24,04	1.098,93	0,04	4,70
OBČINA SODRAŽICA	37.560	549	67.162	184	1,79	10,19	14,62	5.400,63	0,08	9,84
1092 KOČEVJE - RIBNICA - SODRAŽICA	25.162	373	50.368	138	2,00	11,25	14,82	4.038,74	0,08	10,83
1095 GORA	4.637	79	5.232	14	1,13	5,52	17,04	1.361,89	0,26	17,24
1102 ŽIMARICE	3.321	76	8.879	24	2,67	9,74	22,88	0,00	0,00	0,00
1103 KOT - JURJEVICA - BREŽE	2.940	21	2.683	7	0,91	10,65	7,14	0,00	0,00	0,00
1104 FRANČIŠEK	1.500	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SKUPNA VSOTA	424.896	8.649	1.659.260	4.546	3,91	15,99	20,36	105.164,34	0,06	12,16

* Električno energijo na tem sistemu plačuje občina neposredno

Analiza zapisanih parametrov daje zanimive in logične odgovore. Hkrati daje tudi odgovor, zakaj cena pitne vode nekoliko odstopa v občinah Kostel in Loški Potok.

Metodologija za oblikovanje cen komunalnih storitev omogoča tudi formiranje enotne cene pitne vode na nivoju upravljavca. V Sloveniji je že nekaj primerov, ko so se občine odločile, da imajo na nivoju določene mikroregije enotno ceno pitne vode. Veljajo bi razmisliti ali ne bi

tudi na nivoju Hydrovoda formirali enotno ceno pitne vode, omrežnina pa bi bila še naprej različna, oziroma bi se določala za vsako občino posebej.

5.2.4 Kvaliteta pitne vode

Zagotavljanje varne in nemotene oskrbe s pitno vodo je ena temeljnih, stalnih in vsakodnevnih nalog upravljavca vodovodnega sistema. Za uporabnika to pomeni, da v običajnih razmerah motenj v sistemu praktično ne zaznava, pitna voda na pipi je skladna in zdravstveno ustrezna, prejema jo v želenih količinah in pod ustreznim tlakom. Hydrovod se svoje odgovornosti glede navedenega dobro zaveda in posveča posebno pozornost skrbi za ohranjanje in izboljšavo varne oskrbe s pitno vodo.

S pomočjo sistema HACCP, po katerem delujemo že nekaj let, smo za vsak posamezen vodovodni sistem določili dejavnike tveganja, pa tudi načrt, ki določa postopke, katerim moramo slediti, da zagotovimo nadzor nad tveganji, ki so pomembna za zagotavljanje varnosti pitne vode.

Učinkovitost sistema kakovosti pitne vode, ki ga izvajamo, zagotavljamo s spremljanjem skladnosti pitne vode v vseh fazah, od črpanja surove vode do pip pri uporabnikih.

Z notranjim nadzorom, ki ga za nas izvaja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, oddelek Novo mesto, preverjamo obvladovanja tveganj, ki se pojavljajo v procesu vodo oskrbe.

V letu 2014 je bilo v okviru notranjega monitoringa odvzetih 361 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 100 vzorcev za sanitarno- kemične preiskave.

V zaključnem poročilu Nacionalnega laboratorija za leto 2014 so trije vodovodni sistemi označeni kot zdravstveno neustrezni:

1. Vodovodni sistem Gornja in Dolnja Briga:

Še v letu 2013 so analize vode kazale le občasno kontaminacije vode zaradi mikrobiološke onesnaženosti, kar se je reševalo z dezinfekcijo, ki se je izkazala za ustrezno in zanesljivo.

V začetku lanskega leta pa smo zaznali znatno poslabšanje kvalitete vode. V vzorcu so bile zaznane bakterije *Clostridium perfringens*, ki kažejo na starejše fekalno onesnaženje, so pa tudi indikator, ki kaže na možnost prisotnosti parazitov v pitni vodi. Na običajno dezinfekcijo so precej odporne. Glede na deževno in nevihtno leto se je konstantno pojavljala povečana motnost (preko 30 NTU), kar je povzročilo, da je tudi obstoječa dezinfekcija izgubila na učinkovitosti in kar nekajkrat smo v vzorcih zaznali prisotnost bakterije *E.coli*.

V decembru 2014 je bil tako na črpališču vgrajen sistem treh filtrov, ki zaenkrat daje zelo dobre rezultate. Po dolgoletnih prizadevanjih nam je uspelo urediti tudi pot do črpališča, kar bo močno olajšalo vzdrževanje tega vodovodnega sistema.

2. Vodovodni sistem Žaga:

Tudi na vodovodnem sistemu Žaga smo opažali poslabšanje kvalitete vode na zajetju, saj so se začele že 2012 pojavljati bakterije fekalnega izvora (*E.coli*), v letu 2013 pa so že kar konstantno prisotne. Tako je bil v juniju 2014 v prečrpališču postavljen sistem za dezinfekcijo z NaOCl. Od takrat so vsi vzorci skladni.

3. Vodovodni sistem Smuka-Stari Log:

Vodovodni sistem se napaja iz vodovodnega sistema Globočec. Vodo za oskrbovanje teh dveh vasi se kupuje od Komunale Novo mesto.

Glede na težave, ki jih imajo na tem sistemu, predvsem povišana motnost in s tem zmanjšana učinkovitost dezinfekcije, se je to poznalo tudi pri naših porabnikih. Od 7 meritev prostega klora je bila kar štirikrat vrednost pod mejo določljivega, v dveh vzorcih pa so bile zaznane bakterije fekalnega izvora.

4. Vodovodni sistem Borovec je bil s strani Nacionalnega laboratorija ocenjen kot zdravstveno ustrezen, ga pa mi kot upravljavec ne ocenjujemo kot vodovodni sistem z varno oskrbo prebivalcev. Pri vodovodnem sistemu Borovec ne govorimo samo o občasno zdravstveno neustrezni vodi, saj je vodni vir izredno ranljiv, temveč tudi o pomanjkanju vode že ob kratkotrajnih sušah, ustreznega nadomestnega vodnega vira pa na tem področju ni.

Kot najbolj optimalna rešitev so bili narejeni načrti za povezavo naselja Borovec na vodovodni sistem Kočevska Reka. S to povezavo bo rešena vodooskrba tega področja tako glede zdravstvene ustreznosti kot tudi količine pitne vode.

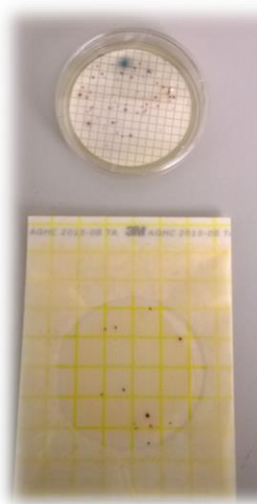
Državni nadzor oz. državni monitoring, ki ga zagotavlja Ministrstvo za zdravje, preverja, ali pitna voda na pipah uporabnikov izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi, predvsem zahtevam za mejne vrednosti parametrov, ki so določene v prilogi tega pravilnika. Tako je bilo v letu 2014 s strani državnega monitoringa odvzeto 83 vzorcev za redne mikrobiološke in kemijske preiskave ter 7 občasnih razširjenih preiskav.

Pri 6 vzorcih je bilo ugotovljeno neskladje indikatorskih parametrov, kar pa ne predstavlja neposredne nevarnosti za zdravje, temveč nas le opozarja in nam daje informacijo o urejenosti celotnega vodovodnega sistema. Pri neskladnih rezultatih indikatorskih parametrov večinoma ugotavljamo, da gre za neskladja na posameznih hišnih omrežjih.

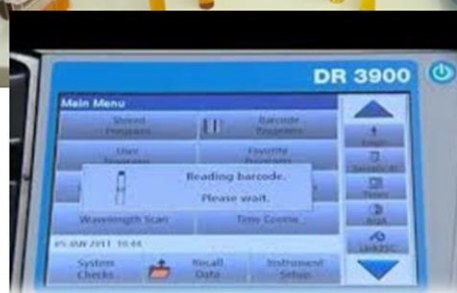
V letu 2014 je bilo opravljenih 6 celodnevni inšpekcijskih kontrol s strani Zdravstvenega inšpektorata republike Slovenije. Temeljito je bilo preverjeno delovanje in učinkovitost sistema HACCP in notranjih kontrol kvalitete pitne vode na desetih vodovodnih sistemih v našem upravljanju. Inšpekcijski nadzor ni pokazal nepravilnosti.

V sklopu prenove naše poslovne stavbe je bil zgrajen tudi manjši laboratorij, kjer s testi, ki sicer niso akreditirani, sami izvajamo določeno dodatno kontrolo kvalitete vode.

V letu 2014 smo laboratorij nadgradili, tako v njem sami izvajamo natančnejše mikrobiološke analize,

In določamo kar nekaj kemijskih parametrov na osnovi kivetnih testov.

Kot upravljevec vodovodnega sistema smo za kvaliteto in skladno pitno vodo odgovorni od zajetja do pipe pri porabniku. Rezultati analiz vzorčenj na omrežju kažejo na problematiko majhnih vodovodnih sistemov, zmanjševanje porabe na teh sistemih ter težave praznih hiš. Navkljub našim naporom z dodatnimi spiranji, se na pipah porabnikov še vedno pojavijo koliformne bakterije (1-2 MPN/100 ml), kar je tipičen znak postane vode. Do težav s kvaliteto pitne vode na posameznih odjemnih mestih še vedno prihaja tudi zaradi neustrezne dimenzioniranosti, izvedbe (mrtvi kraki) ali neustreznega vzdrževanja internega vodovodnega omrežja, na katerega pa kot upravljevec javnega vodovodnega sistema

nimamo vpliva. Za odpravo tovrstnih težav je odgovoren lastnik. Kot izvajalec javne oskrbe s pitno vodo lahko porabnike samo opozarjamo in pomagamo z nasveti in priporočili.

Leto 2014 je bilo prava preizkušnja obvladovanja zagotavljanja varne oskrbe s pitno vodo. Zaradi posledic žleda in odpravljanja le teh so se že kmalu v začetku leta pokazale spremembe surove vode na zajetjih, predvsem v povečanju raztopljenih organskih snovi, kar samo po sebi ni nevarno, smo pa posvečali večjo pozornost spremljanju učinkovitosti dezinfekcije.

Veliko deževnih in predvsem nevihtnih dni nam je na kar nekaj vodovodnih sistemih s površinskimi vodnimi viri povzročalo nemalo nevšečnosti z nenadno povečano motnostjo. Povečana motnost, ki je sicer indikatorski parameter, povzroči padec učinkovitosti dezinfekcije. Kljub temu, da so bili vsi vzorci mikrobioloških preizkušanj v tem obdobju skladni, je bil v mesecu novembru porabnikom pitne vode vseh vodovodnih sistemov v našem upravljanju izdan ukrep preventivnega prekuhavanja pitne vode (od 7.-18.11.2014), saj nismo mogli zagotavljati varne oskrbe vsem porabnikom v vsakem trenutku.

V letošnjem letu je bilo opravljenih kar nekaj dodatnih spiranj cevovodov, pranju in čiščenju vodnih celic, zajetij, raztežilnikov,...

Vedno pogostejša vremenska nihanja in s tem višja odstopanja pri ugotavljanju motnosti je mogoče reševati samo z izgradnjo čistilnih naprav, kjer se voda filtrira. Ne glede na vse to pa je pomembno nekaj: če želimo stalno ohranjati motnost vode pod priporočeno vrednostjo, je potrebno na nekaterih zajetjih izgraditi moderne naprave za čiščenje vode, kjer se voda filtrira.

5.3 ZAPOSLENI

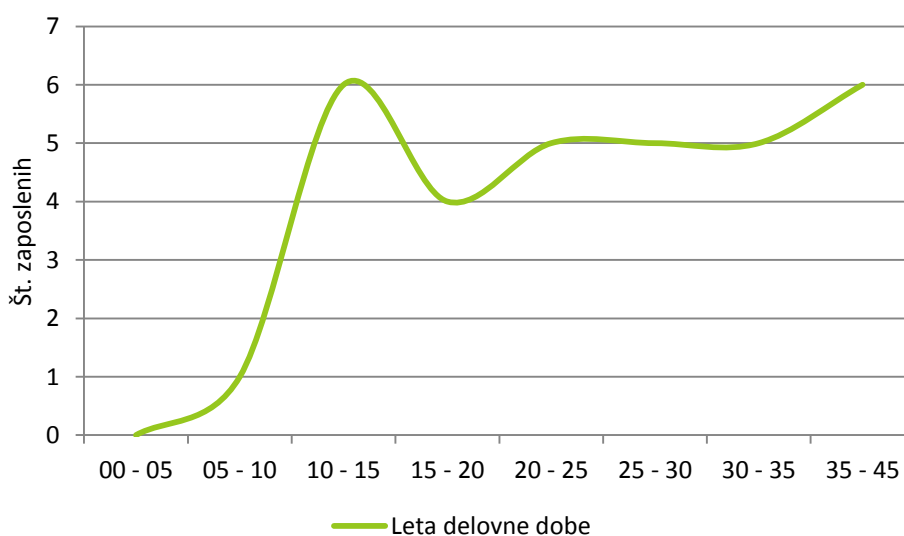
V podjetju je bilo na dan 31. 12. 2014 zaposlenih 33 delavcev. Povprečno število zaposlenih v letu 2014, izračunano na podlagi delovnih ur, je znašalo 33,34, če ne upoštevamo ur bolniške odsotnosti, pa 32,81 delavca.

Pred leti je bilo v naši družbi zaposlenih 36 delavcev, število delavcev pa smo bili prisiljeni postopoma reducirati predvsem zaradi zagotavljanja finančne likvidnosti, ki je bila ogrožena s prenizko ceno pitne vode (delno je s tem zmanjšan tudi standard vodooskrbe). Ob tem vsako leto pridobivamo v upravljanje dodatne vodovodne sisteme ali dodatne vodovodne odseke ter dodatna naselja, ki pomenijo dodaten obseg dela. Ne glede na dejstvo, da ima pretežni del novo priključenih vasi na javno vodovodno omrežje izredno nizko porabo (kar pomeni tudi nizke prihodke), ima upravljavec z le-timi enake obveznosti, enake skrbi in enak obseg dela, kot pri sistemih, ki imajo veliko porabo. Z letom 2012 smo prevzeli v upravljanje tudi hišne priključke v občinah Kočevje, Ribnica, Sodražica in Kostel (v občini Loški Potok smo jih upravljali že prej). S tem se nam je krepko povečal obseg del, saj smo dobili v upravljanje

cca. 100 km novega omrežja. Če želimo kvalitetno izpolnjevati svoje naloge, se moramo kadrovsko okrepiti in novo ekipo tudi ustrezno opremiti.

V letnih poročilih že vrsto let opozarjamo, da je za Hydrovod značilno, da ima visok delež starejših delavcev. To je zaradi narave in pogojev dela (terensko delo, neprijazni vremenski pogoji: visoka temperatura, mraz, vlaga,..) dokaj neugoden podatek. Iz tega razloga smo v preteklosti imeli veliko število delovnih invalidov in skoraj vsa upokojevanja terenskih delavcev so bila predčasna (iz razloga invalidnosti). Trenutno imamo zaposlene 3 invalide dela III. kategorije.

Graf 19: Število zaposlenih glede na skupno delovno dobo

Že nekaj let izvajamo s postopnimi kadrovskimi menjavami določene pomladitve zaposlenega osebja in kljub temu nas v nekaj letih čaka še kar nekaj upokojitev. Dva delavca že izpolnjujeta pogoje za upokojitev, pa se zaradi prenizko odmerjen pokojnine nista odločila za upokojitev. Ena delavka bo pogoje izpolnila v letu 2015. Čez noč poiskati primerno nadomestilo za kader, ki je usposobljen za vsa specifična dela na vodovodu in, kar je še posebej pomembno, pozna ves teren, vse vodovodne sisteme (ki jih ni malo) in princip delovanja le-teh, je nemogoče (uvajanje novih sodelavcev v delo preprosto zahteva dovolj dolgo obdobje). Poleg tega ustreznega kadra (monterjev, kovinarjev, vodoinštalaterjev, ipd.) na našem področju skorajda ni, zaradi tega smo prisiljeni zaposlovati tudi kandidate, ki nimajo v celoti primerne izobrazbe ter jih potem sami izobraziti za delo, ki ga opravljamo. Ob tem je vredno omeniti, da mnoge mlade ljudi zaradi neugodnih terenskih pogojev dela pa tudi plače delo na vodovodu preprosto ne zanima. Tako se nam je v preteklosti že nekajkrat zgodilo, da kljub objavljenemu razpisu za montera dela nismo dobili ustreznega delavca, pa tudi plača, ki jo lahko ponudimo, očitno ni dovolj stimulativna.

Ker se zavedamo, da je terensko delo težko, vlagamo veliko naporov, da z dobavo potrebne opreme in voznega parka izboljšamo pogoje dela, kjer je to mogoče.

S kadrovskimi menjavami izboljšujemo tudi izobrazbeno strukturo zaposlenih. Ta se je v zadnjih desetih letih izrazito izboljšala in sedaj lahko z razpoložljivim kadrom poleg izvajanja rednih vzdrževalnih del na vodovodu tudi kandidiramo in izvajamo vse večje investicije oziroma gradnje vodovodov, za kar imamo tudi ustrezno registracijo.

5.4 NABAVNA FUNKCIJA IN JAVNA NAROČILA

V letu 2014 je velik del javnega naročanja potekal z oddajo naročil vodovodnega materiala po sklenjenih okvirnih sporazumih. Tako smo do marca vodovodni material v skupni vrednosti 33.587,52 € naročali pri dveh skleniteljih okvirnih sporazumov iz leta 2013. Preostanek leta 2014 oziroma od 12. 3. 2014 dalje so bile dobave vodovodnega materiala realizirane po sklenjenih okvirnih sporazumih za pogodbeno obdobje 2014 – 2015. Do konca leta je bilo po tako sklenjenih okvirnih sporazumih pri dveh dobaviteljih nabavljeno za skupno 252.420,40 € vodovodnega materiala. Konec leta smo pristopili k izvedbi naročila male vrednosti z namenom sklenitve okvirnih sporazumov za dobave vodovodnega materiala v letu 2015 oziroma v 1-letnem pogodbenem obdobju od predvidoma 12. 3. 2015 dalje.

V letu 2014 smo pristopili tudi k izvedbi skupnega javnega naročila za dobavo električne energije v pogodbenem obdobju od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2016 in na račun skupnega nastopa več komunalnih podjetjih pridobili ugodne cene elektrike do konca leta 2016.

Drugih naroči nad zakonskimi pragi tekom leta nismo oddali, temveč smo dobave blaga, ki letno presegajo zakonske prage za izvedbo javnih naročil, kot so vodomerni jaški, vodomeri in pogonsko gorivo, realizirali na osnovi izvedenih javnih naročil in sklenjenih pogodb iz preteklih let.

Preostalo naročanje v letu 2014 je potekalo pod zakonskimi pragi; izdanih je bilo 418 naročilnic za skupno nekaj manj kot 500.000,00 € realiziranih naročil. Za dobrih 200.000,00 € naročil je bilo realiziranih na osnovi sklenjenih pogodb ali naročniških razmerij, pri čemer je šlo po večini za ponavljajoče se storitve ali dobave blaga, pogodbeno razmerja pa so bila vzpostavljena bodisi v letu 2014 ali prej.

5.5 SODELOVANJE Z JAVNOSTJO

Sodelovanje z javnostjo je pomemben del delovanja upravljavca vodovodnih sistemov v lokalnem okolju. Pri svojem delu evidentiramo komunikacijo z javnostjo na naslednjih sklopih:

- odčitavanje, obračun in plačevanje porabljene pitne vode,
- sistem javljanja napak na vodovodnem sistemu,
- upravljanje z vodovodnim sistemom in izdajanje pogojev ter soglasij za priključitev,

- drugo komuniciranje v zvezi z razvojem vodovodnih sistemov in varstvo vodnih virov,
- reševanje pritožb uporabnikov,
- sporočanje stanja vodovodnega sistema (kakovost vode, izpadi, sanacije, idr.).

Sodelovanje javnosti pri upravljanju z vodovodnimi sistemi je zelo pomembno, saj je prav javnost tista, ki lahko najbolj razpršeno in učinkovito bdi nad stanjem vodovodnega sistema, javlja napake in pripombe, ki se nanašajo na varno in učinkovito delovanje vodovodnega sistema in zaščito vodnih virov. Upoštevaajoč to dejstvo želimo svoje delo čim bolj približati našim porabnikom. Zato so le-ti o vseh pomembnih zadevah in zanimivih informacijah redno obveščeni. Pri tem največkrat uporabljamo lokalno radijsko postajo, kamor posredujemo različna obvestila, občasno pa tudi polurne oddaje, ki gredo v živo, z možnostjo zastavljanja vprašanj poslušalcev. Poleg tega načina informiranja posredujemo informacije tudi v občinskih glasilih ali v drugih pisanih medijih. V izjemnih primerih, ko gre za manjši vodovodni sistem, posredujemo pomembno informacijo na oglasne deske naselij ali pa neposredno na naslove vseh uporabnikov. Veliko truda vlagamo tudi v obveščanje uporabnikov preko dopisov, priloženih k računom za vodarino. Gre za stroškovno relativno ugoden način z dokaj velikim učinkom. Stranke smo obveščali o aktualnih dogajanjih na področju vodooskrbe, o kvaliteti pitne vode, načinih obveščanja, ipd. S strani uporabnikov smo prejeli precej pozitivnih odzivov, zato bomo s takim načinom obveščanja nadaljevali tudi v bodoče.

Ob izvedbi vzdrževalnih del, odpravi okvar ali v primeru pomanjkanja vode v sušnih obdobjih, informacije najpogosteje posredujemo prek lokalnih radijskih postaj, in sicer večkrat na dan.

Veliko informacij lahko naši uporabniki pridobijo tudi na naši spletni strani. Če je bilo potrebno podati neposredno pojasnilo ali opraviti usklajevanje glede določenih vprašanj, ki so se nanašala na konkretno naselje, krajevno skupnost ali vodovodni sistem, smo organizirali sestanke ter se odzvali na vabila, ki so prihajala na naš naslov.

5.6 RAZVOJ IN NAČRTI ZA PRIHODNOST

5.6.1 Oskrba s pitno vodo

Razvoj in načrti za prihodnost na področju izvajanja oskrbe s pitno vodo so relativno enostavni in že vrsto let enaki. Vse, kar se v dejavnosti oskrbe s pitno vodo dogaja in načrtuje, je povezano z doseganjem določenega ciljnega stanja oskrbe s pitno vodo in ga je mogoče strniti v nekaj točk:

- varnost oskrbe (zagotovitev zanesljive oskrbe s pitno vodo in zaščita vodnih virov – trajnost oskrbe, vodne količine)
- kakovost (zagotovitev oskrbe s kakovostno in zdravstveno ustrezno pitno vodo)
- nivo storitev za odjemalca (zagotovitev kakovostnih storitev in uslug)
- zagotovitev stroškovno učinkovite oskrbe s pitno vodo (gospodarnost oz. ekonomsko učinkovito opravljanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo).

- trajnostni razvoj (zagotavljanje razvoja in nemotenega delovanja javne službe v prihodnosti).

Cilji so torej enostavni in zelo razumljivi, niso pa enostavno dosegljivi. Povezani so s stalnimi aktivnostmi, ki vedno pripeljejo do zaključka, da se razvoj dejavnosti oskrbe s pitno vodo nikoli ne konča, kar je razumljivo. Celoten proces oskrbe s pitno vodo se dogaja v naravi, ki pa se nenehno spreminja. Zato je vedno potrebno nekaj spreminjati, vedno je mogoče še kaj izboljšati in zato razvoj nenehno teče. Osnova za vsako strategijo in načrtovanje bodočega razvoja je dolgoletno spremljanje in evidentiranje stanja na terenu, pravilna analiza zbranih oziroma pridobljenih podatkov o obstoječem stanju in evidentiranje problemov, ki jih ugotavljamo in s katerimi se srečujemo. Tako se na področju oskrbe s pitno vodo soočamo s stanjem in problemi, ki imajo vpliv delno na razpoložljive količine pitne vode in delno na kakovost le-te. Navajamo nekatere:

- dotrajanost vodovodnih sistemov,
- velike vodne izgube na vodovodnih sistemih,
- nedefinirani rezervni vodni viri,
- divja odlagališča odpadkov,
- razpršeno onesnaževanje voda zaradi neustreznega odvajanja odpadnih voda in posledično z visoko ranljivostjo vodnih virov,
- klimatske spremembe in spremembe vodnih režimov in
- neustrezne bilance vodnih količin vodnih virov (dolgoročno zmanjševanje izdatnosti posameznega zajetja).

Državni operativni program oskrbe s pitno vodo govori, da je ciljno stanje na področju oskrbe s pitno vodo mogoče doseči s kombinacijo različnih ukrepov, ki odpravljajo zatečeno stanje in probleme na terenu. Ukrepe lahko ločimo na:

- infrastrukturne (gradbene) ukrepe, ko z izvedbo novih vodovodnih sistemov ali delov sistemov ter rekonstrukcijami in sanacijami zastarelih vodovodnih sistemov ali njihovih delov, pomembno izboljšamo stanje oskrbe s pitno vodo,
- ukrepe za izboljšanje kemijskega in mikrobiološkega stanja podtalnice, vode v zajetjih in posledično pitne vode (sanacija divjih odlagališč, sanacija starih bremen, uvajanje nitratne direktive v kmetijstvu,...),
- druge ukrepe, s katerimi dosegamo predvsem učinkovitejše delovanje vodovodnih sistemov.

Vsi ukrepi, ki so navedeni v operativnem programu oskrbe s pitno vodo, ki ga je sprejela država, so povezani z dodatnimi finančnimi vlaganji v razvoj dejavnosti oskrbe s pitno vodo, kar je nam znano tudi brez operativnega programa že dolgo časa. Manj pa je jasno, kako te ukrepe uresničiti, oziroma kje poiskati potrebne finančne vire.

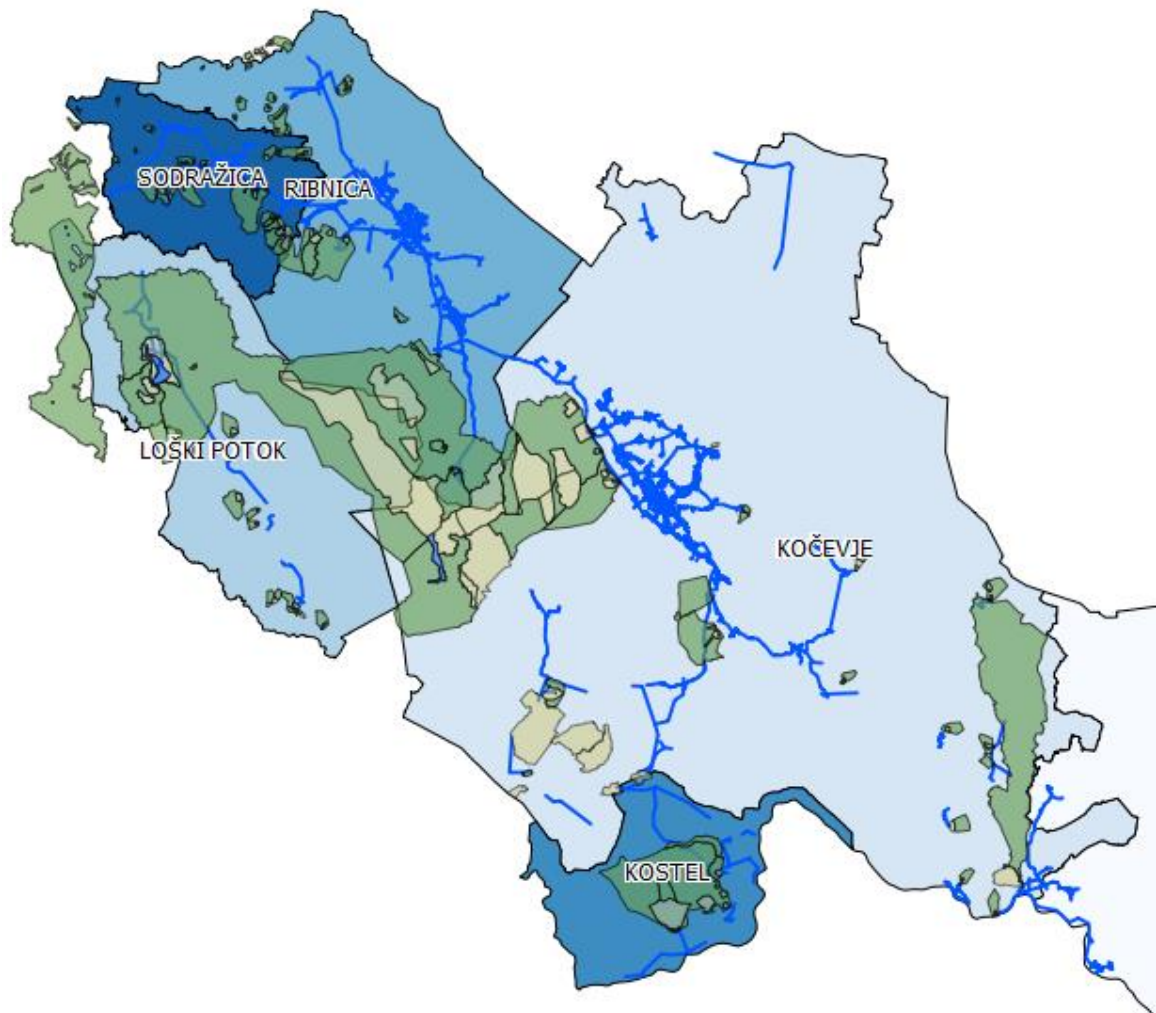
Glede na predvidene ukrepe iz operativnega programa je potrebno navesti, da smo sami že pred leti za izboljšavo stanja oskrbe s pitno vodo na našem področju zapisali nekaj podobnih ukrepov oziroma smernic, ki jih na terenu uresničujemo že vrsto let in rezultati so opazni:

- Na področjih, kjer še niso zagotovljene zadostne količine pitne vode za normalno celoletno oskrbo porabnikov s pitno vodo, sta možnosti za rešitev nastalih težav dve: poiskati dodatne količine pitne vode (dodatni vir) ali pa načrtovati povezavo s sosednjimi vodovodnimi sistemi, ki imajo določene rezerve v količinah zajete vode na izviri, pod pogojem, da je to tehnično izvedljivo in ekonomsko upravičeno. Ob tem je potrebno vsak primer obravnavati oziroma proučiti posebej, ker univerzalnih rešitev ni.
- Zaradi občasne neskladnosti vode z zahtevami veljavnega Pravilnika o pitni vodi je potrebno na nekaterih zajetjih poskrbeti za izboljšavo stanja. To je možno doseči bodisi z iskanjem nadomestnega vodnega vira bodisi z izgradnjo tehničnega sistema za učinkovito pripravo vode ali pa z navezavo takšnega vodovoda na sosednji vodovodni sistem, ki nima tovrstnih težav. Če je rešitev s tehnične in ekonomske plati izvedljiva, se priporoča rešitev, ki pomeni zmanjševanje števila vodovodnih sistemov. To pomeni priključitev manjših sistemov na večje oziroma medsebojno povezovanje dveh ali več vodovodov. To dolgoročno pomeni tudi nižanje stroškov obratovanja in bolj varno oskrbo s pitno vodo.
- Del razvojne strategije je tudi stalna skrb za zmanjševanje vodnih izgub. Le-te upravljavcu prinašajo dodatne stroške pri upravljanju z infrastrukturo, hkrati pa predstavljajo potencialno tveganje za nastanek lokalne okužbe porabnikov. Naloge na tem področju je potrebno uresničevati z doslednim pregledovanjem obstoječega omrežja, iskanjem in redno odpravo okvar ter s pospešeno obnovo in posodabljanjem zlasti kritičnih odsekov vodovodnega omrežja. Zaradi lažjega ugotavljanja vodnih izgub je potrebna vgradnja dodatne merilno - regulacijske opreme oziroma dodatnih merilnih mest, ki bo dala potreben signal o odstopanjih pri količinah distribuirane vode, kar lahko kaže na pojav okvar na omrežju. Pri zmanjševanju vodnih izgub je nujno tudi sodelovanje uporabnikov kot lastnikov hišnih priključkov. Tudi na tem elementu vodovodne infrastrukture so v preteklosti evidentirane pogoste okvare in zato je v obojestranskem interesu pravočasna obnova teh delov vodovodne infrastrukture. Z namenom zmanjšanja vodnih izgub smo proučili tudi možnost vgrajevanja vodomeroz večje natančnosti v merilna mesta porabnikov. Ugotovili smo, da bi z vgradnjo vodomeroz večje natančnosti lahko zmanjšali »izgube« za nekaj odstotkov, zato smo se že v letu 2012 odločili in pričeli vgrajevati vodomere višjega natančnostnega razreda, ki evidentirajo tudi zelo nizke pretoke.
- Zmanjševanje izpadov pri delovanju vodovodnih sistemov je stalna naloga. Ta se izvaja z rednimi obhodi vseh vodarn ter z uporabo podatkov, ki se pridobijo z daljinskim spremljanjem delovanja sistemov, kjer je ta oprema vgrajena. Tudi v bodoče bo potrebno nadaljevati z zbiranjem pravočasnih in natančnih podatkov, ki bodo predstavljali izhodišče za intervencijo. V ta namen je potrebno nadaljevati z obnovo obstoječega telemetrijskega sistema ter s širjenjem obsega le-tega. Potrebno je tudi nadaljevati s posodabljanjem katastra komunalnih naprav. Vse to bo poenostavilo celovito spremljanje delovanja celotnega sistema oskrbe porabnikov s pitno vodo, omogočilo optimizacijo delovanja sistema, takojšnje alarmiranje v primeru izrednih situacij in daljinsko ukrepanje (upravljanje), kjer bo to mogoče, ob določenih potrebah. Predpogoj za izvedbo te strategije je oprema vodarn z vso potrebno merilno-regulacijsko opremo, dodatno opremljanje centra za upravljanje, zagotavljanje prenosa podatkov

med vodooskrbnimi objekti in centrom za upravljanje ter dobavo potrebne programske opreme.

- Del strategije razvoja dejavnosti oskrbe s pitno vodo predstavlja tudi prizadevanje za čisto naravo in čiste vode, saj si je brez tega nemogoče zamisliti varno vodooskrbo. Podatek, ki ga je bilo mogoče prebrati na svetovnem spletu, da je človek v zadnjih 50-ih letih onesnažil okolje v takem obsegu, kot so ga vsi predniki v celi zgodovini skupaj, veliko pove. Poleg velikih industrijskih onesnaževalcev in kmetijstva veliko škode naravi povzročijo tudi mnogi majhni onesnaževalci z neurejeno odvodnjo odpadnih voda, greznicami, ki niso vodotesno zgrajene, ustvarjanjem mnogih divjih odlagališč odpadkov, itd. Zaradi tega je vse manj čistih voda, ki jih lahko uživamo brez predhodne priprave.

Shema 6: Vodovarstvena območja

- Posebno nevarnost za bodočo oskrbo s pitno vodo predstavljajo podnebne spremembe, ki kljub globalnemu povečanju padavin prinašajo daljša sušna obdobja. Vse več je površin, kjer se ljudje spopadajo s sušo. Na osnovi višanja temperatur mnogi znanstveniki z veliko verjetnostjo napovedujejo, da bosta čez dvajset let dve tretjini Zemljanov živeli v pomanjkanju vode, kar bo vodilo v begunstvo. Že danes pa ocenjujejo,

da podnebne spremembe soustvarjajo okoli dvajset milijonov beguncev. Zaradi vsega tega je Generalna skupščina Združenih narodov pred nekaj leti potrdila resolucijo, ki dostop do čiste vode in sanitarij razglašča za človekovo pravico. V resoluciji je zapisano, da je pravica do varne in čiste pitne vode ter sanitarij bistvena pravica za polno uživanje pravice do življenja. Navaja se podatek, da po svetu kar 884 milijonov ljudi nima dostopa do varne pitne vode, kar 2,6 milijarde pa jih nima dostopa do osnovnih sanitarij. Zaradi bolezni, povezanih s pomanjkanjem teh dveh dobrin, na leto umre kar 1,5 milijonov otrok, starih manj kot pet let.

Zakonodajalec je izvajalcu dejavnosti oskrbe s pitno vodo naložil veliko odgovornosti in nalog, od katerih so nekatere težko uresničljive, z novo Uredbo o oskrbi s pitno vodo (Uradni list RS, št. 88/2012) pa so tudi občine dobile mnoge obveznosti.

Operativna izvedba nekaterih nalog poteka, nekatere pa še čakajo. Izpolnitev vseh obveznosti je povezana tudi s kadrovskimi možnostmi. Že sedaj nam pisanje raznih programov, poročil in statistik, ki jih država od nas zahteva, vzame preveč dragocenega časa. Občasno dobivamo občutek, da je, bolj kot dejstvo ali imajo porabniki vodo na svojih pipah pomembno, da so izdelana vsa poročila, oziroma, da je celoten postopek oskrbe s pitno vodo pokrit z ustreznimi pisnimi dokumenti. Enako ugotavljajo tudi kolegi iz drugih javnih podjetij v naši državi. Oskrba s pitno vodo postaja zahtevna tudi zaradi izdelave vseh poročil, ki jih od nas zahteva veljavna zakonodaja.

V vsakoletnih poročilih opozarjamo na izpolnjevanje zahtev, ki izhajajo iz naslova pridobljenih vodnih dovoljenj. Agencija RS za okolje, skladno z Zakonom o vodah, za vsako zajetje izda vodno dovoljenje. To dovoljenje se za izvedbo javne oskrbe s pitno vodo izdaja izključno občinam, ki so stranke v postopku. Vsako vodno dovoljenje predpisuje vse naloge, ki jih občine morajo izvajati, če želijo uporabljati posamezni vodni vir. Med več zapisanimi nalogami je tudi obveznost vrtanja dodatnih opazovalnih vrtin ter vgradnja takšne merilne opreme, ki omogoča vsak trenutek meritev trenutne porabe ter skupno odvzete količine pitne vode (meritve je treba opravljati po dinamiki, ki je odvisna od velikosti zajetja: za manjša zajetja tedensko oziroma najmanj dvakrat mesečno, za večja zajetja pa vsakodnevno). Gre za dokaj velike finančne obveznosti, ki jih lahko razdelimo na takojšnje (vgradnja opreme, vrtanje opazovalnih vrtin) in dolgoročne (fizična izdelava meritev, izdelava in posredovanje podatkov na ARSO, stroški tekočega vzdrževanja in obratovanja opreme). Svoje obveznosti bodo občine morale izpolnjevati, ker v nasprotnem primeru ob več kot dvakratni kršitvi pogojev rabe obstaja možnost odvzema vodnega dovoljenja. Ob koncu leta 2010 je ARSO prvič povabil imetnike vodnih dovoljenj, da oddajo poročila o odvzeti vodi iz nekaterih vodnih virov, sedaj pa je to postala stalnica. Kaj se bo v nadaljevanju dogajalo s temi podatki, nam ni znano, je pa popolnoma jasno, da bo obveznosti potrebno izpolnjevati. Po ponovni določitvi vodovarstvenih pasov, kar bo storila država, bo tudi potrebno namestiti nove oznake vodovarstvenih območij.

Nosilci vodnih dovoljenj so občine in s tem, ko smo namesto njih pridobili navedena vodna dovoljenja, smo občinam resnično prihranili veliko časa in energije, pa tudi finančnih

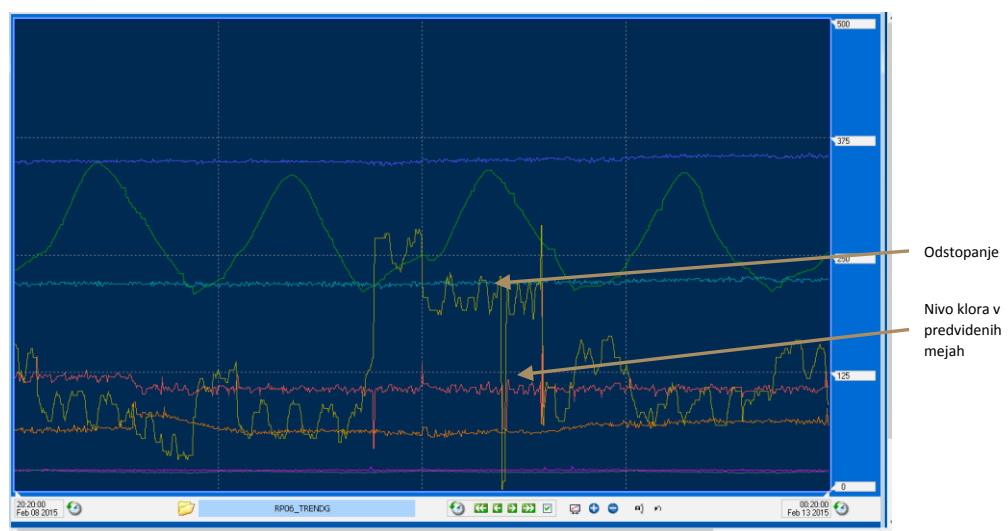
sredstev, saj smo bili uspešni s pritožbami na nekatere zahteve ARSO-a, zapisane v že izdanih vodnih dovoljenjih, s katerimi je bila zahtevana zagotovitev dodatnih opazovalnih vrtin. Celoten postopek pridobivanja vodnih dovoljenj pa še ni končan. Izdaja vodnih dovoljenj za Izvir Lahki Studenec ter Izvir Lipovšica (Občina Sodražica) je zavržena, ker ni bilo priloženo hidrološko poročilo. To pomeni, da je trenutno odvzem vode iz teh zajetij nelegalen. Tudi postopek izdaje vodnih dovoljenj za Izvir Jakšiči, vodnjak Žaga in zajetje Delač še ni zaključen. V letu 2014 smo uspeli pridobiti spremembe vodnih dovoljenj za Laze pri Predgradu, vrtino SK 2 v Loškem Potoku ter Ravni Dol, po katerih ni več potrebno zagotavljati monitoringa na opazovalnih vrtinah ter povečanje dovoljenih letnih črpalnih količin za naslednja vodna dovoljenja: Koprivnik, Knežja Lipa, Polom, Borovec, Spodnji Log, Kočevska Reka, Gora ter Žimarice.

Pitna voda je že sedaj izredno pomembna dobrina, očitno bo v bodoče še bolj. Glede na navedeno je pričakovati še bolj kompleksno delo pri izvajanju dejavnosti oskrbe s pitno vodo.

5.6.2 Predvidene novosti v poslovanju in organizaciji družbe

V podjetju poskušamo vsako leto doseči napredek pri organizaciji, delovanju in poslovanju podjetja. Tako tudi za leto 2015 načrtujemo nekaj organizacijskih in tehnoloških sprememb v sami organizaciji podjetja, delovnih postopkih in pri zagotavljanju ustreznih pogojev dela za zaposlene.

Nadaljevati želimo z razvojem telemetrije oziroma daljinskega upravljanja in spremljanja delovanja vodovodnih sistemov in objektov. Vsako leto poskrbimo za prenos določenih novih podatkov v center na sedežu podjetja, kar nam v veliki meri olajša spremljanje zelo razvejanega vodovodnega sistema ter povečuje varnost vodooskrbe.

Primer pravočasne zaznave težav s pomočjo telemetrije

Zaznana je težava z klorinatorjem, vendar je doziranje klora še v mejah normale.
Težava se lahko odpravi preden pride do posledic zaradi težav v delovanju.

V podjetju se nenehno trudimo posodabljeni in modernizirati tudi same procese v podjetju. Pred leti smo uvedli elektronsko potrjevanje prejetih računov, kar želimo v letu 2015 razširiti še na izdane fakture. Hkrati želimo tudi na drugih področjih (prejeta pošta, interna komunikacija, poročila..) postopke modernizirati in storiti korak naprej k »brezpapirnemu« poslovanju.

Enako kot v preteklih letih si bomo še naprej prizadevali izboljševati svoj kataster vodovodne infrastrukture. V kataster postopoma dodajamo tudi podatke o potekih hišnih priključkov, najprej tiste, ki smo jih oz. jih še bomo obnovili.

Korak naprej želimo narediti tudi pri sistemu odčitavanja vodomero. Omeniti velja, da smo se v letu 2014 odločili za izvedbo pilotnega projekta daljinskega odčitavanja vodomero. Z moduli za daljinsko odčitavanje (Drive by sistem) smo opremili odjemalce v naseljih Grčarice, Polom, Seč, Laze pri Predgradu, Knežja Lipa, Borovec, Fara, Krkovo nad Faro, Brsnik, Zamostec, Draga, Trava in Srednja vas pri Dragi, skupaj 362 odjemnih mest. Trenutno sistem testiramo, spremljamo in analiziramo. Zaenkrat smo izredno zadovoljni, saj deluje praktično brez napak. Daljinsko odčitavanje ima številne prednosti:

- omogoča tehnični nadzor nad delovanjem vodovodnega sistema,
- natančno primerjavo prodane vode in vode, posredovane v sistem, kar omogoča zmanjševanje vodnih izgub,
- odčitavanje je lahko pogostejše in ne moti uporabnika ter je neodvisno od človeškega faktorja,
- posledično je obračun vodarine hiter in bolj zanesljiv.

6 RAČUNOVODSKI IZKAZI

6.1 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

	postavka	tekoče leto	predhodno leto	indeks
1.	Čisti prihodki od prodaje	2.837.623,61	2.614.437,00	108,54
	- čisti prihodki, pridobljeni z opravljanjem gospod. javnih služb	2.056.500,47	1.109.210,37	185,40
	- čisti prihodki od drugih dejavnosti	781.123,14	1.505.226,63	51,89
2.	Sprememba vrednosti zalog proizvodov in nedok. proizvodnje	0,00	0,00	/
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0,00	0,00	/
4.	Drugi poslovni prihodki (s prevrednot. poslovnimi prihodki)	183.385,55	39.256,58	467,15
	- subvencija oskrbe s pitno vodo	175.209,76	35.600,04	492,16
	- drugi poslovni prihodki	8.175,79	3.656,54	223,59
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	1.954.435,33	1.823.217,05	107,20
a.	NV prodanih blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	781.162,36	808.619,55	96,60
	- stroški materiala	618.547,33	639.791,16	96,68
	- stroški energije	152.281,50	159.448,54	95,51
	- drugi stroški materiala	10.333,53	9.379,85	110,17
b.	Stroški storitev	1.173.272,97	1.014.597,50	115,64
	- transportne storitve	48.166,50	52.672,50	91,45
	- najemnine	429.060,65	348.966,40	122,95
	- povračila stroškov zaposlencem v zvezi z delom	3.269,96	3.278,99	99,72
	- drugi stroški storitev	692.775,86	609.679,61	113,63
6.	Stroški dela	800.348,18	787.219,17	101,67
a.	Stroški plač	611.555,59	598.079,67	102,25
b.	Stroški pokojninskih zavarovanj	70.658,86	69.977,69	100,97
c.	Drugi stroški socialnih zavarovanj	44.489,82	43.481,08	102,32
d.	Drugi stroški dela	73.643,91	75.680,73	97,31
7.	Odpisi vrednosti	96.114,91	97.060,67	99,03
a.	Amortizacija	93.128,34	88.561,65	105,16
	- amortizacija osnovnih sredstev v upravljanju (infrastrukture)	0,00	0,00	/
	- amortizacija osnovnih sredstev podjetja	93.128,34	88.561,65	105,16
b.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	195,76	0,00	/
c.	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	2.790,81	8.499,02	32,84
8.	Drugi poslovni odhodki	191.125,45	46.455,51	411,42
9.	Finančni prihodki iz deležev	0,00	0,00	/
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	0,00	0,00	/
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	3.776,12	7.486,08	50,44
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0,00	0,00	/
13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0,00	0,00	/
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0,00	3,22	0,00
15.	Drugi prihodki	20.975,07	93.107,99	22,53
	- prihodki za kritje stroškov javne službe, ki se ne pokriva iz cene	0,00	65.241,97	0,00
	- drugi prihodki	20.975,07	27.866,02	75,27
16.	Drugi odhodki	208,10	332,03	62,68
17.	Davek iz dobička	0,00	0,00	/
18.	Odloženi davki	0,00	0,00	/
19.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (1+-2+3+4-5-6-7-8+9+10+11-12-13-14+15-16-17+-18)	3.528,38	0,00	/

6.2 BILANCA STANJA

	Postavka	Tekoče leto	Predhodno leto	Indeks
	SREDSTVA:	1.816.887,97	2.051.258,70	88,57
A	DOLGOROČNA SREDSTVA	1.032.743,06	1.078.129,28	95,79
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	4.808,80	477,94	1.006,15
1.	Neopredmetena sredstva	4.808,80	477,94	1.006,15
a.	<i>Dolgoročne premoženjske pravice</i>	<i>4.808,80</i>	<i>477,94</i>	<i>1.006,15</i>
2.	Dolgoročne aktivne časovne razmejitve	0,00	0,00	/
II.	Opredmetena osnovna sredstva	1.019.037,96	1.068.754,34	95,35
1.	Zemljišča	58.585,51	58.585,51	100,00
2.	Zgradbe	597.520,19	608.903,86	98,13
3.	Proizvajalne naprave in stroji	358.639,58	400.956,22	89,45
4.	Druge naprave in oprema	4.292,68	308,75	1.390,34
5.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	0,00	0,00	/
6.	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	0,00	0,00	/
III.	Naložbene nepremičnine	0,00	0,00	/
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	8.896,30	8.897,00	99,99
1.	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00	/
2.	Dolgoročna posojila	8.896,30	8.897,00	99,99
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0,00	0,00	/
VI.	Odložene terjatve za davek	0,00	0,00	/
B.	KRATKOROČNA SREDSTVA	783.479,67	907.166,79	86,37
I.	Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0,00	0,00	/
II.	Zaloge	166.933,05	127.531,19	130,90
1.	Material	166.933,05	127.531,19	130,90
2.	Proizvodi	0,00	0,00	/
III.	Kratkoročne finančne naložbe	0,00	0,00	/
1.	Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0,00	0,00	/
2.	Kratkoročna posojila	0,00	0,00	/
IV.	Kratkoročne poslovne terjatve	337.473,57	415.328,07	81,25
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	268.209,79	318.138,08	84,31
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	69.263,78	97.189,99	71,27
V.	Denarna sredstva	279.073,05	364.307,53	76,60
C.	KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	665,24	65.962,63	1,01
	ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	6.207.526,21	6.166.268,60	100,67
	OBVEZNOSTI:	1.816.887,97	2.051.258,70	88,57
A.	KAPITAL	1.419.870,95	1.416.342,57	100,25
I.	Vpoklicani kapital	583.016,01	583.016,01	100,00
1.	Osnovni kapital	583.016,01	583.016,01	100,00
2.	Nevpoklicani kapital	0,00	0,00	/
II.	Kapitalske rezerve	432.447,60	432.447,60	100,00
III.	Rezerve iz dobička	400.878,96	400.878,96	100,00
1.	Zakonske rezerve	129.600,04	129.600,04	100,00
2.	Rezerve za lastne deleže	0,00	0,00	/
3.	Lastni poslovni deleži (kot odbitna postavka)	0,00	0,00	/

4.	Druge rezerve iz dobička	271.278,92	271.278,92	100,00
IV.	Presežek iz prevrednotenja	0,00	0,00	/
V.	Preneseni čisti poslovni izid	0,00	0,00	/
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	3.528,38	0,00	/
B.	REZERVACIJE	6.194,85	109.733,63	5,65
1.	<i>Rezervacije</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>/</i>
2.	<i>Dolgoročne pasivne časovne razmejitev</i>	<i>6.194,85</i>	<i>109.733,63</i>	<i>5,65</i>
C.	DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	824,10	824,10	100,00
I.	<i>Dolgoročne finančne obveznosti</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>/</i>
II.	<i>Dolgoročne poslovne obveznosti - druge</i>	<i>824,10</i>	<i>824,10</i>	<i>100,00</i>
III.	<i>Odložene obveznosti za davek</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>/</i>
Č.	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	386.899,25	414.918,16	93,25
I.	Obveznosti, vključene v skupine za odtujitev	0,00	0,00	/
II.	Kratkoročne finančne obveznosti	0,00	0,00	/
III.	Kratkoročne poslovne obveznosti	386.899,25	414.918,16	93,25
a.	<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	<i>320.440,81</i>	<i>345.265,02</i>	<i>92,81</i>
b.	<i>Druge kratkoročne poslovne obveznosti</i>	<i>66.458,44</i>	<i>69.653,14</i>	<i>95,41</i>
D.	KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	3.098,82	109.440,24	2,83
	ZUNAJBILANČNA SREDSTVA	6.207.525,64	6.166.268,60	100,67

6.3 RAZKRITJA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

6.3.1 Izkaz poslovnega izida

Ad 1) Čisti prihodki od prodaje (2.837 tisoč €)

Čisti prihodki od prodaje so evidentirani na analitičnih kontih skupine 760 in so vodeni za vsako dejavnost posebej. Pri opravljanju osnovne dejavnosti smo evidentirali naslednje čiste prihodke:

- Prihodki od prodaje – gospodarska javna služba 2.056 tisoč €
- Prihodki od prodaje – dopolnilne dejavnosti 781 tisoč €

Ad 4) Drugi poslovni prihodki (183 tisoč €)

V tej postavki so zajeti prihodki od subvencioniranja storitev javne gospodarske službe oskrbe s pitno vodo (na podlagi sprejetih sklopov občin ustanoviteljic) ter drugi poslovni prihodki evidentirani v skupini 768.

Ad 5) Stroški blaga, materiala in storitev (1.954 tisoč €)

V tej postavki so zajeti stroški porabljenega materiala in opravljenih storitev. Pomembnejše skupine stroškov materiala so:

- Stroški materiala 481 tisoč €
- Stroški energije 152 tisoč €
- Nadomestni deli in mat. za vzdrževanje 106 tisoč €
- Stroški pisarniškega materiala in strokovne literature 10 tisoč €

Zaloge materiala vodimo po sistemu zadnjih cen, poraba pa se prav tako obračunava po zadnjih cenah.

Pomembnejše skupine stroškov storitev:

• Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	214 tisoč €
• Stroški transportnih storitev	48 tisoč €
• Stroški analiz pitne vode	29 tisoč €
• Stroški zavarovalnih premij	28 tisoč €
• Stroški plačilnega prometa in bančnih storitev	8 tisoč €

Stroški storitev so v poslovnih knjigah izkazani na podlagi prejetih in potrjenih računov oz. pogodb. Kot stroški storitev se izkazujejo le vrednosti tistih storitev, ki so jih družbi opravili drugi. Vrednost storitev, ki jih podjetje opravi samo, se izkazuje po izvornih vrstah stroškov. Kot stroške storitev v zvezi z vzdrževanjem, podjetje obravnava stroške, ki nastajajo pri vzdrževanju in obnavljanju lastnih osnovnih sredstev in najete infrastrukture, če pri tej obnovi ne prihaja do pomembnih izboljšav v delovanju teh sredstev oziroma do podaljšanja dobe koristnosti ter pri vzdrževanju infrastrukturnih objektov in naprav.

Ad 6) Stroški dela (800 tisoč €)

Med stroški dela izkazujemo kosmate zneske plač in nadomestila plač, ki pripadajo zaposlencem in bremenijo družbo, stroške socialnih zavarovanj, druga plačila in povračila zaposlencem ter dajatve, ki bremenijo izplačevalca. Plače in nadomestila ter ostali stroški dela so se izplačevali v skladu z veljavno *panožno kolektivno pogodbo*, ki smo jo v podjetju Hydrovod d.o.o. dolžni spoštovati. V skladu z določbami *Panožne kolektivne pogodbe*, *Podjetniške kolektivne pogodbe* ter *Sistemizacije delovnih mest* je vsako delovno mesto razvrščeno v ustrezni tarifni razred in ovrednoteno s koeficientom, ki odraža razmerje do najenostavnejšega dela. Plača zaposlenega je sestavljena iz osnovne plače, dodatka za minulo delo v višini 0,5 % za vsako dopolnjeno leto delovne dobe, dodatka na stalnost ter dela plače na podlagi delovne uspešnosti. Delavci, ki so razporejeni v dežurne ekipe, prejemajo tudi dodatek za dežurstvo – pripravljenost na domu. Delavcem, ki so pristopili k pokojninskemu načrtu v skladu z določili *panožne kolektivne pogodbe*, podjetje plačuje priporočeni znesek dodatnega pokojninskega zavarovanja (v letu 2014 v skupnem znesku 9,7 tisoč €)

Ad 7) Odpisi vrednosti (97 tisoč €)

a.) Amortizacija (93 tisoč €)

V skladu s priporočilom SRS 35.21 smo tudi v letu 2014 obračunavali amortizacijo po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Amortizacija se obračunava od nabavne vrednosti neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev. Osnovna sredstva se amortizirajo po stopnjah, ki se določijo ob aktiviranju vsakega posameznega osnovnega sredstva in so

usklajene z določili *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Url. 87/2012)*. Amortizacijske stopnje znašajo:

Amortizacijska skupina	Amortizacijska stopnja v %
Elektro oprema vodovoda (črpalni agregati, elektro razdelilne omare, nizkonapetostni bloki, visokonapetostni bloki, transformatorji, elektro agregati in druga elektro oprema)	10,00
Laboratorijska oprema	15,00
Merilna in regulacijska oprema vodovoda (merilno-regulacijska oprema, oprema za krmiljenje)	15,00
Oprema za vodenje in prenos podatkov (telemetrija)	7,00
Pisarniška oprema	12,00
Računalniška, strojna in programska oprema ter tehnično varovanje	25,00
Upravne stavbe in skladišča	1,67
Vozni park - osebna vozila	12,50
Vozni park - tovorna vozila	14,00
Zunanja ureditev upravnih stavb in skladišč	4,00

c.) Prevrednotovalni poslovni odhodki (2,7 tisoč €)

Prevrednotovalni poslovni odhodki (konti 720,721) zajemajo oblikovanje popravka vrednosti terjatev do kupcev ter prevrednotovalne poslovne odhodke obratnih sredstev. Podjetje oblikuje popravek vrednosti terjatev v višini 1 % od stanja terjatev na 31.12. obravnavanega leta in ga usklajuje enkrat letno ob koncu poslovnega leta.

Ad 8) Drugi poslovni odhodki (191 tisoč €)

V tej postavki so zajeti stroški vodnih povračil, ki jih plačujemo od načrpane pitne vode ter drugi poslovni odhodki, ki po vsebini ne spadajo v nobeno od prejšnjih postavk.

Ad 11) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev (4 tisoč €)

V tej postavki so zajeti finančni prihodki od obresti bančnih depozitov, prihodki od zamudnih obresti ter drugi finančni prihodki.

Ad 15) Drugi prihodki (21 tisoč €)

Drugi prihodki zajemajo prejete odškodnine s strani zavarovalnice na podlagi prijavljenih škod druge prihodke (opomini, neobičajne postavke,...).

Ad 16) Drugi odhodki (208 €)

Drugi odhodki leta 2014 so izkazani v minimalnem znesku in zajemajo razne neobičajne postavke, ki se ne pojavljajo redno in pogosto.

Povprečno število zaposlenih

Podjetje je imelo na dan 31. 12. 2014 33 zaposlenih. Povprečno število zaposlenih v letu 2014 (iz števila opravljenih ur) pa znaša 33,34.

6.3.2 Bilanca stanja

A) Dolgoročna sredstva (1.032 tisoč €)

Ad I) Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR (0,5 tisoč €)

Neopredmetena sredstva sestavljajo dolgoročne premoženjske pravice (računalniški programi), digitalni kataster, projekti ter neopredmetena sredstva v gradnji oziroma v izdelavi. Vsa sredstva so bila pridobljena z nakupom od drugih pravnih oseb in so ovrednotena z nakupno ceno, povečano za vse stroške, povezane s pridobitvijo teh sredstev. Družba je sredstva razvrstila na neopredmetena sredstva s končnimi dobami koristnosti, ki se amortizirajo, za merjenje po pripoznanju neopredmetenih sredstev pa je izbrala model nabavne vrednosti.

Ad II) Opredmetena osnovna sredstva (1.019 tisoč €)

Opredmetena osnovna sredstva sestavljajo zemljišča, zgradbe, oprema, stroji, naprave in opredmetena osnovna sredstva v gradnji oziroma izdelavi. Analitične evidence osnovnih sredstev so vzpostavljene ločeno glede na namen uporabe posameznega osnovnega sredstva.

Ad IV) Dolgoročne finančne naložbe (8,8 tisoč €)

Dolgoročne finančne naložbe sestavljajo dolgoročno dani depoziti banki, vodeni na kontih skupine 078. Gre za dolgoročni depozit, ki je dan banki kot poroštvo, ob odobreni bančni garanciji za odpravo napak v garancijski dobi, ki smo jo potrebovali pri prijavi na javni razpis.

B) Kratkoročna sredstva

Ad II) Zaloge (167 tisoč €)

Zaloge materiala se izkazujejo po zadnjih nabavnih cenah in vključujejo tudi neposredne stroške nabave. Nakupna cena se zmanjša za dobljene popuste. Kot material se šteje tudi drobní inventar z dobo koristnosti do enega leta, pa tudi tisti drobní inventar z dobo koristnosti več kot leto dni, če njegova posamična nabavna cena po dobaviteljevem računu ne presega 500 €.

Ad IV) Kratkoročne poslovne terjatve (337 tisoč €)

Kratkoročne terjatve do kupcev vzpostavimo na podlagi izstavljenih računov po opravljenih storitvah oz. dobavljenem materialu. Poslovne terjatve zajemajo:

- Terjatve do kupcev 268 tisoč €
- Druge kratkoročne poslovne terjatve 69 tisoč €

Podjetje svojih terjatev nima posebej zavarovanih. Pri terjativah do občanov je izterjava zaradi nizkih zneskov in specifičnih primerov (Romi, preselitve, smrti,..) otežena. Poplačilo terjatev skušamo doseči z rednim opominjanjem, izvršbami ter tudi s prekinitvami dobave pitne vode. Kljub vsem ukrepom največji problem pri izterjavi odprtih terjatev predstavljajo Romi, ki so zelo slabi plačniki, pa tudi ukrepi kot so opominjanje, izvršbe, ipd. pri njih nimajo učinka. Podjetje ima oblikovan popravek vrednosti terjatev v višini 2,7 tisoč €.

Kratkoročne poslovne terjatve do drugih zajemajo terjatve za vstopni DDV, terjatve do ZZZS, terjatve za obresti, ipd.

Ad V) Denarna sredstva (279 tisoč €)

Denarna sredstva predstavljajo sredstva, ki jih ima podjetje na svojem transakcijskem računu pri NLB d.d. ter sredstva, vezana v kratkoročnih bančnih depozitih.

C) KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (0,6 tisoč €)

Gre za kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku še ne bremenijo dejavnosti in v tekočem letu ne vplivajo na poslovni izid (stroški bodo vračunani v naslednjem letu) ter za kratkoročne nezaračunane prihodke. Kratkoročno nezaračunani prihodki so zneski, ki jih v poslovnem letu utemeljeno upoštevamo kot prihodke, za katere pa še ni bilo prejeto plačilo in jih tudi še ni bilo mogoče zaračunati.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

A) KAPITAL (1.419 tisoč €)

Ad I) Osnovni kapital (583 tisoč €)

Podjetje je v 100 % lasti občin Kočevje (60,68 %), Ribnica (24,80 %), Loški Potok (6,23 %), Sodražica (5,85 %) in Kostel (2,44 %). Na osnovnem kapitalu v letu 2014 ni bilo sprememb.

Ad II) Kapitalske rezerve (432 tisoč €)

Med kapitalskimi rezervami se na podlagi določb ZGD-1 izkazujejo tudi zneski na podlagi odprave splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala, ki so se v preteklosti izkazovali

kot posebna samostojna kategorija v okviru kapitala. Gre torej za drugačno izkazovanje učinkov prevrednotenja zaradi inflacije, ki ga je podjetje moralo opravljati do vključno leta 2001. Sprememb v letu 2014 ni bilo.

Ad III) Rezerve iz dobička (400 tisoč €)

Rezerve iz dobička so sestavljene iz zakonskih rezerv in drugih rezerv iz dobička. V letu 2014 se višina zakonskih rezerv in drugih rezerv iz dobička ni spreminjala. Zakonske rezerve se lahko porabljajo zgolj za povečanje osnovnega kapitala oz. kritje izgube.

Ad VI) Čisti poslovni izid poslovnega leta (3,5 tisoč €)

Čisti poslovni izid poslovnega leta je tako enak 3,528,38 €. Bilančni dobiček poslovnega leta 2014 pa znaša:

čisti poslovni izid poslovnega leta	3.528,38
+ preneseni čisti dobiček	0,00
- prenesena čista izguba	0,00
+ zmanjšanje rezerv iz dobička	0,00
- povečanje zakonskih rezerv po sklepu uprave	0,00
BILANČNI DOBIČEK	3.528,38

Ad Č/III) Kratkoročne poslovne obveznosti (386 tisoč €)

V tej postavki so zajete kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v višini 320 tisoč € ter druge kratkoročne finančne in poslovne obveznosti v višini 66 tisoč €. Kratkoročni dolgovi so v knjigah izkazani z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Podjetje plačuje obveznosti v roku.

Večji dobavitelji v letu 2014:

Coma commerce d.o.o. Ljubljana, Enerkon d.o.o., CMC Ekocon d.o.o. Logatec, GEN-I d.o.o., CGP d.d., Lesdog d.o.o., Petrol d.d.

Ad D) Kratkoročne pasivne časovne razmejitev (3 tisoč €)

Kratkoročne pasivne časovne razmejitev so kratkoročno odloženi prihodki in kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma kratkoročno vnaprej vračunani odhodki

Kot kratkoročne odložene prihodke družba izkazuje:

- že zaračunane zamudne obresti in stroške v sodnih postopkih (stečajih, likvidacijah, prisilnih poravnava, predlogih za izvršbo).

Zunajbilančna evidenca (6.207 tisoč €)

V zunajbilančni evidenci podjetje izkazuje prejete in dane instrumente finančnih zavarovanj ter vodovodno infrastrukturo občin, ki so se odločile, da podjetje za njih pogodbeno vodi analitične evidence teh osnovnih sredstev.

6.3.3 Druga razkritja

1. Podjetje nima zaloge proizvodov.
2. Podjetje vsako leto preveri obračanje, uporabnost in unovčljivost zalog materiala. V poslovnem letu 2013 je podjetje odpisalo material v višini 0,36 €, v letu 2014 pa je odpisalo material v višini 160,34 €.
3. Podjetje nima deležev v kapitalu drugih družb.
4. Podjetje ni družbenik v drugih družbah.
5. Podjetje nima lastnih deležev.

6.4 VLAGANJA V INFRASTRUKTURO V LETU 2014

V letu 2014 je bilo po naših podatkih skupaj investirano v infrastrukturo 671.673,90 €, kar je precej več kot v preteklem letu. Podroben pregled vlaganj v infrastrukturo je prikazan v prilogah k poročilu.

6.5 RAZPOREJANJE SKUPNIH IN SPLOŠNIH STROŠKOV

Skupščina podjetja Hydrovod d.o.o. je dne 15. 12. 2014 sprejela Sodila za razporejanje splošnih in skupnih stroškov in prihodkov, ki so usklajena z določili *Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur. list RS 87/2014, 109/2012)*.

Osnovna določila sprejetih sodil:

Zaradi večje transparentnosti poslovanja in tudi zakonskih zahtev, se poslovanje podjetja spremlja na več nivojih. Podjetje za vsako dejavnost oblikuje svoje stroškovno mesto, ki se deli še na podrejena stroškovna mesta:

1. Temeljna stroškovna mesta:

- **Javna gospodarska služba** - oskrba s pitno vodo, ki se deli na:
 - *Pripravo in distribucijo pitne vode ter vzdrževanje javne infrastrukture*. Le-ta se naprej deli na podrejena stroškovna mesta, ki predstavljajo občino, kjer stroški oz. prihodki nastanejo. Izjema od tega pravila je t.i. infrastruktura v mešani lasti*.
 - *Omrežnino (vzdrževanje hišnih priključkov)*. Le ta se naprej deli na podrejena stroškovna mesta, ki predstavljajo občino, kjer stroški oz. prihodki nastanejo.

* *infrastruktura v mešani lasti* – v tem primeru se vsi stroški in odhodki na občine delijo v skladu z deležem lastništva oz. na podlagi dogovora med občinami solastnicami infrastrukture.

- **Dopolnilne dejavnosti**

2. Skupna stroškovna mesta:

- **Skupno stroškovno mesto za vse dejavnosti** - skupni stroški, odhodki oz. prihodki, ki se nanašajo na obe dejavnosti.
- **Skupno stroškovno mesto za dejavnost javne gospodarske službe** - skupni stroški, odhodki oz. prihodki, ki se nanašajo le na osnovno dejavnost (javno službo), se pa nanašajo na več občin.

Na temeljna stroškovna mesta se v prvi fazi že med letom knjižijo vsi neposredni stroški, odhodki in prihodki. To so tisti prihodki, odhodki oz. stroški, kjer lahko na podlagi knjigovodskih listin ugotovimo, na katero dejavnost in/oz občino spadajo.

Veliko poslovnih dogodkov je take narave, da jih ni mogoče sproti ali vsakega posebej razporejati in knjižiti na posamezno občino oz. dejavnost. Vsi stroški odhodki oz. prihodki (posredni stroški oz. prihodki), ki se jih ne more evidentirati neposredno iz knjigovodskih listin na temeljna stroškovna mesta, se med letom knjižijo na skupna stroškovna mesta. V drugi fazi (konec leta) pa se, na podlagi sprejetih sodil, prenašajo na temeljna stroškovna mesta.

Podjetje lahko za namene natančnejšega spremljanja vsako temeljno oz. skupno stroškovno mesto razdeli na več podrejenih stroškovnih mest.

Sodila za delitev skupnih stroškov, odhodkov in prihodkov

- Sodilo za razporejanje splošnih stroškov ter tudi odhodkov in prihodkov na posamezne dejavnosti je:

delež proizvajalnih stroškov posamezne dejavnosti

v vseh dejavnostih, ki jih izvaja podjetje.

- Sodilo za razporejanje splošnih stroškov, odhodkov in prihodkov, ki odpadejo na javno službo med posamezne občine je:

delež proizvajalnih stroškov posamezne občine

v skupnih proizvajalnih stroških javne gospodarske službe vseh.

Za izračun obeh sodil se uporabljajo podatki tekočega leta. Pri izračunu proizvajalnih stroškov podjetje lahko izloči večje storitve, ki jih le posreduje.

V skladu z navedenimi sodili smo za obravnavano leto izračunali naslednja sodila:

Naziv sodila	Osnovna dejavnost	Dopolnilne dejavnosti	Občina				
			Kočevje	Loški Potok	Ribnica	Kostel	Sodražica
Splošno sodilo	65,76	34,24	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX	XXXX
Sodilo občin	XXXXX	XXXXX	53,83	8,63	27,06	5,27	5,19

7 PREDLOG SKLEPA

Uprava podjetja predlaga, da skupščina sprejme naslednji sklep:

Na podlagi 17. člena Družbene pogodbe, sprejema skupščina družbe naslednji

S K L E P

1. Sprejme se Letno poročilo podjetja Hydrovod d.o.o., družbe za komunalno dejavnost za leto 2014 v predloženem besedilu.
2. Bilančni dobiček iz poslovnega leta 2014 v višini 3.528,38 € se razporedi na druge rezerve iz dobička.
3. Direktorju podjetja se podeli razrešnica za leto 2014.

Predsednik skupščine podjetja Hydrovod d.o.o.

Kočevje, dne _____

Številka: _____

8 SEZNAM TABEL, GRAFIKONOV, PRILOG

Seznam grafikonov:

Graf 1: Poraba vode iz javnega vodovoda na prebivalca; vir: Eurostat	31
Graf 2: Struktura prihodkov po vrstah	47
Graf 3: Odhodki	48
Graf 4: Poraba in stroški električne energije	49
Graf 5: Stroški električne energije v letu 2014	49
Graf 6: Delež električne energije v prihodkih od vodarine	50
Graf 7: Najemnina	51
Graf 8: Delež najemnine v prihodkih od omrežnine	51
Graf 9: Opravljene nadure v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom	52
Graf 10: Struktura bolezni	53
Graf 11: Prodaja vode po letih	55
Graf 12: Prodaja pitne vode po mesecih	56
Graf 13: Prodaja pitne vode po občinah in dejavnostih	56
Graf 14: Prodaja pitne vode po občinah v letu 2014	57
Graf 15: Odjemna mesta po občinah	58
Graf 16: Odjemna mesta po vodovodnih sistemih	58
Graf 17: Okvare na vodovodnih sistemih – po občinah	60
Graf 18: Primerjava cen vode s sosednjimi občinami (31.12.2014)	65
Graf 19: Število zaposlenih glede na skupno delovno dobo	71

Seznam tabel:

Tabela 1: Prihodki in stroški najema nekaterih manjših vodovodnih sistemov	14
Tabela 2: Poslovanje vodovodnega sistema Smuka – Stari Log v letu 2014	14
Tabela 3: Finančni rezultat po dejavnostih	46
Tabela 4: Kazalniki	54
Tabela 5: Največji porabniki vode v letu 2014	57
Tabela 6: Poraba pitne vode v m ³ glede na dimenzijo vodomera	58
Tabela 7: Število okvar na vodovodnem omrežju	59
Tabela 8: Cene oskrbe s pitno vodo	62
Tabela 9: Osnovna dejavnost – PI po občinah	63
Tabela 10: Primerjava cen vode (31.12.2014)	65
Tabela 11: Izvajanje javne službe – parametri po vodovodnih sistemih	66

Seznam prilog

Tabela 1: Prodaja vode v letu 2014 v primerjavi s predhodnim letom	92
Tabela 2: Prihodki v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom	93
Tabela 3: Odhodki v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom	94
Tabela 4: Osnovna sredstva v lasti podjetja - stanje na dan 31. 12. 2014	95
Graf 1: Poraba električne energije v letu 2014 v primerjavi s preteklim letom	96

Tabela 1: Prodaja vode v letu 2014 v primerjavi s predhodnim letom

OBČINA	I-XII 2014					I-XII 2013					Plan 2014	Indeks			
	drugi porabniki		gospodinjstva		skupaj	drugi porabniki		gospodinjstva		skupaj		skupaj	skupaj	drugi	gospodinjstva
	m ³	delež	m ³	delež		m ³	delež	m ³	delež			2014 / 2013	Plan / 2014	2014 / 2013	2014 / 2013
KOČEVJE	371.454	35,2	683.300	64,8	1.054.754	385.081	34,6	729.162	65,4	1.114.242	1.078.651	94,66	97,78	96,46	93,71
KOSTEL	5.593	18,2	25.164	81,8	30.757	5.859	19,7	23.813	80,3	29.673	31.328	103,65	98,18	95,45	105,67
SODRAŽICA	12.157	18,1	55.005	81,9	67.162	12.244	16,7	60.920	83,3	73.164	71.868	91,80	93,45	99,29	90,29
RIBNICA	103.631	23,6	335.610	76,4	439.241	119.545	24,8	363.134	75,2	482.679	481.294	91,00	91,26	86,69	92,42
LOŠKI POTOK	11.046	16,4	56.299	83,6	67.345	8.201	11,9	60.453	88,1	68.654	73.813	98,09	91,24	134,69	93,13
SKUPAJ	503.881	30,4	1.155.378	69,6	1.659.259	530.931	30,0	1.237.482	70,0	1.768.412	1.736.954	93,83	95,53	94,91	93,37

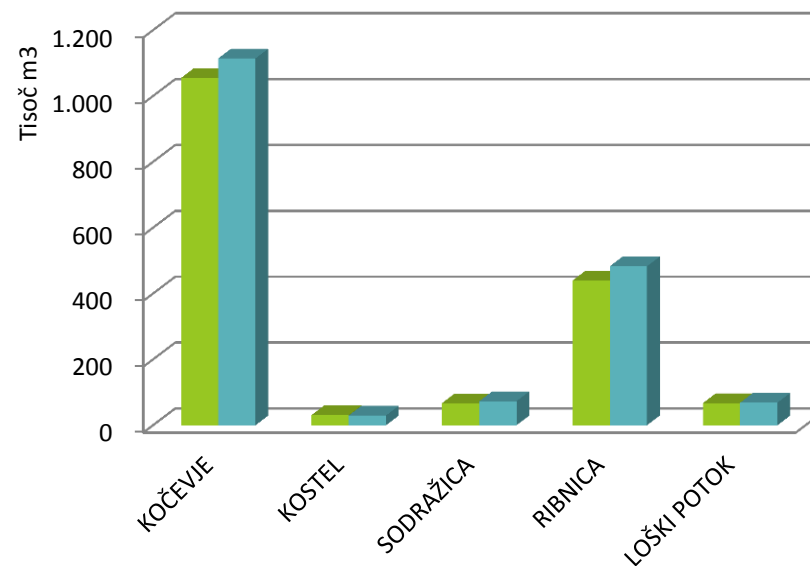
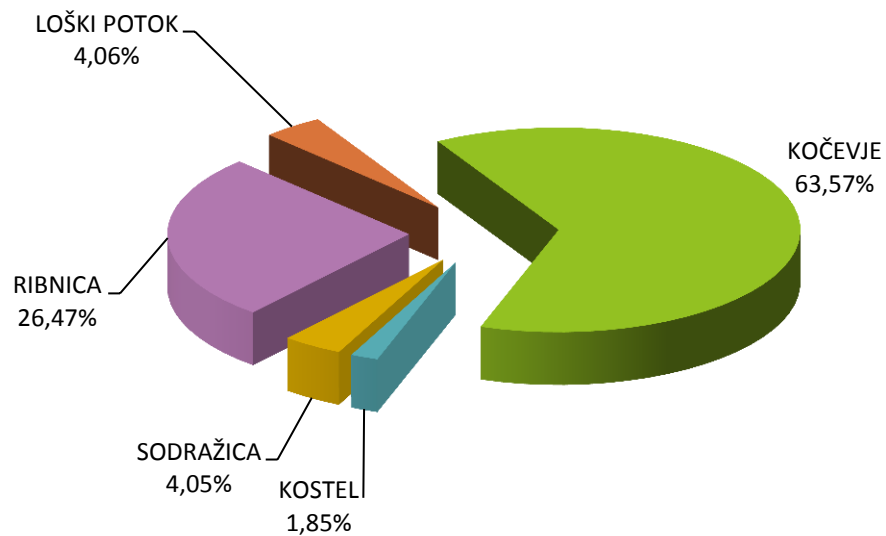

Tabela 2: Prihodki v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom

VRSTA PRIHODKA			PRIHODKI						INDEKS			DELEŽ		
			I-XII 2014			I-XIII 2013			PLAN	I-XII 2014 /	I-XII 2014 /	2014	2013	PLAN
			OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ	2014	I-XIII 2013	PLAN			
POSLOVNI PRIHODKI	KOČEVJE	VODARINA	664.855,91	/	664.855,91	600.680,22	/	600.680,22	681.025,14	110,68	97,63	21,83	21,81	24,09
		OMREŽNINA	563.680,43	/	563.680,43	350.655,74	/	350.655,74	634.596,03	160,75	88,83	18,51	12,73	22,45
		SKUPAJ	1.228.536,34	0,00	1.228.536,34	951.335,96	0,00	951.335,96	1.315.621,17	129,14	93,38	40,34	34,54	46,55
	RIBNICA	VODARINA	290.008,24	/	290.008,24	316.330,67	/	316.330,67	317.798,18	91,68	91,26	9,52	11,49	11,24
		OMREŽNINA	307.035,43	/	307.035,43	116.578,06	/	116.578,06	231.328,40	263,37	132,73	10,08	4,23	8,18
		SKUPAJ	597.043,67	0,00	597.043,67	432.908,73	0,00	432.908,73	549.126,58	137,91	108,73	19,60	15,72	19,43
	LOŠKI POTOK	VODARINA	81.473,53	/	81.473,53	85.700,25	/	85.700,25	71.739,32	95,07	113,57	2,67	3,11	2,54
		OMREŽNINA	104.736,04	/	104.736,04	35.599,85	/	35.599,85	70.034,79	294,20	149,55	3,44	1,29	2,48
		SKUPAJ	186.209,57	0,00	186.209,57	121.300,10	0,00	121.300,10	141.774,11	153,51	131,34	6,11	4,40	5,02
	SODRAŽICA	VODARINA	58.237,04	/	58.237,04	78.876,33	/	78.876,33	62.316,67	73,83	93,45	1,91	2,86	2,20
		OMREŽNINA	52.132,44	/	52.132,44	28.627,64	/	28.627,64	55.780,05	182,11	93,46	1,71	1,04	1,97
		SKUPAJ	110.369,48	0,00	110.369,48	107.503,97	0,00	107.503,97	118.096,72	102,67	93,46	3,62	3,90	4,18
	KOSTEL	VODARINA	48.327,63	/	48.327,63	54.410,50	/	54.410,50	34.115,68	88,82	141,66	1,59	1,98	1,21
		OMREŽNINA	57.923,54	/	57.923,54	7.630,96	/	7.630,96	36.987,90	759,06	156,60	1,90	0,28	1,31
		SKUPAJ	106.251,17	0,00	106.251,17	62.041,46	0,00	62.041,46	71.103,58	171,26	149,43	3,49	2,25	2,52
PRIHODKI OD STORITEV		/	781.123,14	781.123,14	0,00	1.035.197,72	1.035.197,72	600.000,00	75,46	130,19	25,65	37,58	21,23	
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI		7.546,45	3.929,34	11.475,79	1.202,73	2.453,81	3.656,54	3.800,00	313,84	301,99	0,38	0,13	0,13	
SKUPAJ POSLOVNI PRIHODKI			2.235.956,68	785.052,48	3.021.009,16	1.676.292,95	1.037.651,53	2.713.944,48	2.799.522,15	111,31	107,91	99,19	98,54	99,04
FINANČNI PRIHODKI			2.879,13	896,99	3.776,12	4.173,67	3.312,41	7.486,08	9.000,00	50,44	41,96	0,12	0,27	0,32
DRUGI PRIHODKI			20.538,95	436,12	20.975,07	30.189,66	2.667,43	32.857,09	18.000,00	63,84	116,53	0,69	1,19	0,64
SKUPAJ PRIHODKI			2.259.374,76	786.385,59	3.045.760,35	1.710.656,28	1.043.631,37	2.754.287,65	2.826.522,15	110,58	107,76	100,00	100,00	100,00
DELEŽ			74,18	25,82	100,00	62,11	37,89	100,00	/	/	/	/	/	

Tabela 3: Odhodki v letu 2014 in primerjava s predhodnim letom

VRSTA STROŠKA / ODHODKA	ODHODKI						Plan 2014	INDEKS		DELEŽ		
	I-XII 2014			I-XIII 2013				I-XII 2014 / I-XIII 2013	I-XII 2014 / PLAN	2014	2013	PLAN
	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ	OSNOVNA DEJAVNOST	OSTALE DEJAVNOSTI	SKUPAJ			PLAN			
STROŠKI MATERIALA	600.266,63	180.895,73	781.162,36	599.841,88	208.777,67	808.619,55	891.525,03	96,60	87,62	25,68	29,36	32,05
- stroški material	463.468,15	165.412,71	628.880,86	481.561,39	167.609,62	649.171,01	726.752,14	96,87	86,53	20,67	23,57	26,13
- stroški energije	136.798,48	15.483,02	152.281,50	118.280,48	41.168,06	159.448,54	164.772,89	95,51	92,42	5,01	5,79	5,92
STROŠKI STORITEV	779.186,79	394.086,18	1.173.272,97	749.271,69	265.325,81	1.014.597,50	941.083,42	115,64	124,67	38,57	36,84	33,84
- transportne storitve	44.074,27	4.092,23	48.166,50	39.072,97	13.599,53	52.672,50	62.000,00	91,45	77,69	1,58	1,91	2,23
- storitve v zvezi z vzdrževanjem OS	205.568,25	8.703,86	214.272,11	77.612,61	27.013,42	104.626,03	175.000,00	204,80	122,44	7,04	3,80	6,29
- najemnine	428.383,45	677,20	429.060,65	258.866,68	90.099,72	348.966,40	416.544,04	122,95	103,00	14,10	12,67	14,98
- nadomestila zaposlencem	2.150,32	1.119,64	3.269,96	2.432,39	846,60	3.278,99	2.000,00	99,72	163,50	0,11	0,12	0,07
- intelektualne in osebne storitve	42.841,12	7.106,87	49.947,99	35.380,62	12.314,39	47.695,01	55.000,00	104,72	90,81	1,64	1,73	1,98
- reklama in reprezentanca	0,00	8.905,96	8.905,96	0,00	4.538,41	4.538,41	8.000,00	196,24	111,32	0,29	0,16	0,29
- ostale storitve	56.169,40	363.480,40	419.649,80	335.906,42	116.913,74	452.820,16	222.539,38	92,67	188,57	13,79	16,44	8,00
STROŠKI AMORTIZACIJE	65.778,44	27.349,90	93.128,34	65.695,90	22.865,75	88.561,65	91.561,65	105,16	101,71	3,06	3,22	3,29
DOLGOROČNE REZERVACIJE	2.070,77	1.078,22	3.148,99	2.259,45	786,41	3.045,86	3.800,00	103,39	82,87	0,10	0,11	0,14
STROŠKI OBRESTI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/	0,00	0,00	0,00
STROŠKI DELA	673.541,59	126.806,59	800.348,18	583.966,86	203.252,31	787.219,17	835.343,56	101,67	95,81	26,31	28,58	30,03
- plače, regres, povračila zaposlenim	511.645,56	108.421,83	620.067,39	444.005,27	154.538,04	598.543,31	640.199,68	103,60	96,86	20,38	21,73	23,02
- nadomestila plač	82.635,20	0,00	82.635,20	68.823,11	23.954,20	92.777,31	94.310,75	89,07	87,62	2,72	3,37	3,39
- prispevki in druge dajatve	79.260,83	18.384,76	97.645,59	71.138,48	24.760,07	95.898,55	100.833,13	101,82	96,84	3,21	3,48	3,63
DRUGI STROŠKI IN ODHODKI	186.580,14	4.590,99	191.171,13	38.755,05	13.488,87	52.243,92	18.000,00	365,92	1.062,06	6,28	1,90	0,65
- vodna povračila	170.312,05	0,00	170.312,05	0,00	0,00	0,00	0,00	/	/	5,60	0,00	0,00
- drugo	16.268,09	4.590,99	20.859,08	38.755,05	13.488,87	52.243,92	18.000,00	39,93	115,88	0,69	1,90	0,65
SKUPAJ STROŠKI IN ODHODKI	2.307.424,37	734.807,60	3.042.231,97	2.039.790,83	714.496,82	2.754.287,65	2.781.313,66	110,45	109,38	100,00	100,00	100,00

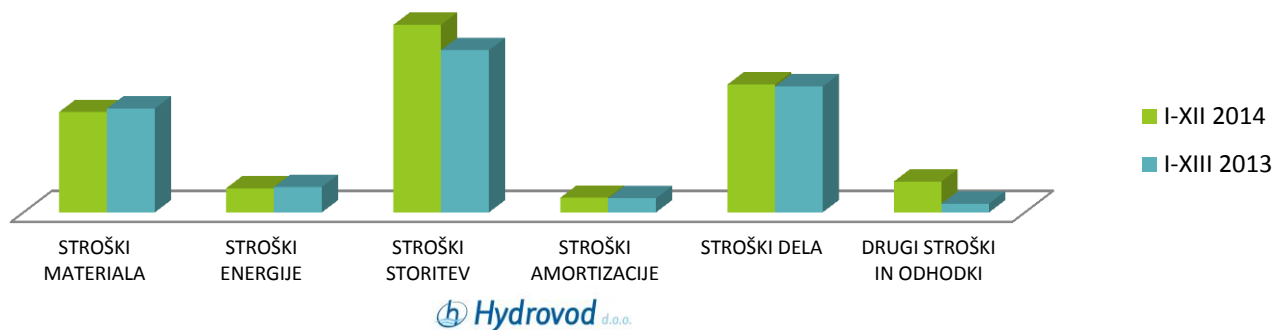
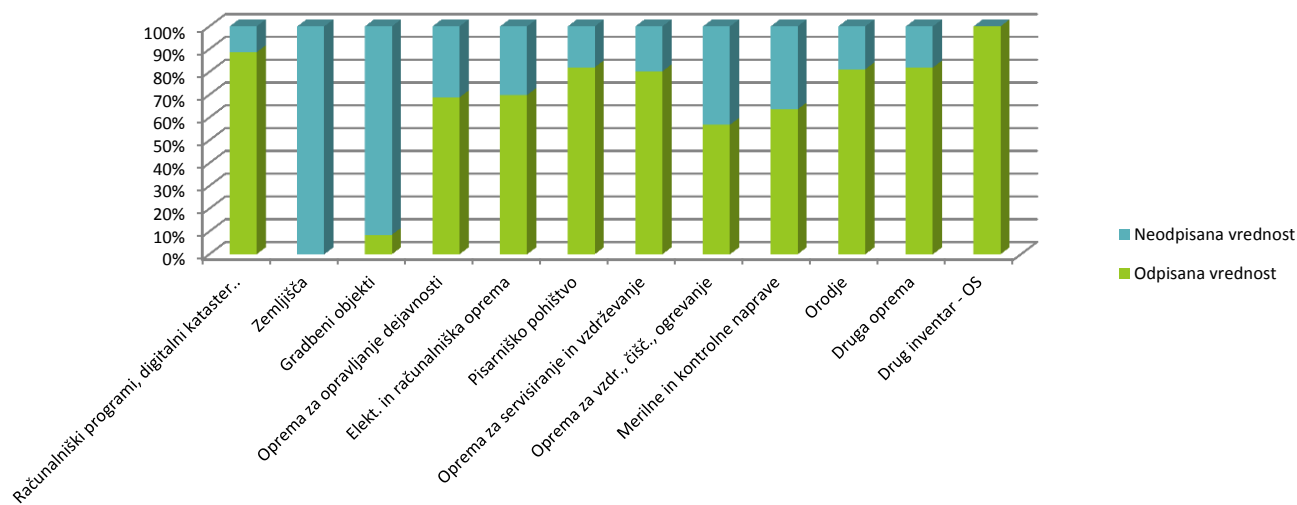

Tabela 4: Osnovna sredstva v lasti podjetja - stanje na dan 31. 12. 2014

Vrsta osnovnega sredstva		2014				2013				Indeks
		Nabavna vrednost	Popravek	Neodpisana vrednost	% odpisanosti	Nabavna vrednost	Popravek	Neodpisana vrednost	% odpisanosti	2014/2013
I.	Neopredmetena dolg. sredstva	42.371,70	37.562,90	4.808,80	88,65	40.401,34	39.923,40	477,94	98,82	1.006,15
1.	Računalniški programi, digitalni kataster..	42.371,70	37.562,90	4.808,80	88,65	40.401,34	39.923,40	477,94	98,82	1.006,15
II.	Opredmetena osnovna sredstva	1.874.669,36	855.631,40	1.019.037,96	45,64	1.838.860,93	770.106,59	1.068.754,34	41,88	95,35
1.	Zemljišča	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	58.585,51	0,00	100,00
2.	Gradbeni objekti	653.550,27	56.030,08	597.520,19	8,57	653.550,27	44.646,41	608.903,86	6,83	98,13
3.	Oprema za opravljanje dejavnosti	810.745,71	557.983,50	252.762,21	68,82	796.766,23	506.262,14	290.504,09	63,54	87,01
4.	Elekt. in računalniška oprema	39.002,53	27.263,03	11.739,50	69,90	33.218,73	24.049,20	9.169,53	72,40	128,03
5.	Pisarniško pohištvo	47.924,26	39.326,55	8.597,71	82,06	47.356,16	35.936,27	11.419,89	75,89	75,29
6.	Oprema za servisiranje in vzdrževanje	12.056,89	9.674,45	2.382,44	80,24	12.056,89	8.993,73	3.063,16	74,59	77,78
7.	Oprema za vzdr., čišč., ogrevanje	50.633,86	28.778,23	21.855,63	56,84	49.253,86	24.362,59	24.891,27	49,46	87,80
8.	Merilne in kontrolne naprave	159.915,29	101.682,00	58.233,29	63,58	150.149,79	91.836,38	58.313,41	61,16	99,86
9.	Orodje	16.299,29	13.230,49	3.068,80	81,17	16.299,29	12.704,42	3.594,87	77,94	85,37
10.	Druga oprema	23.764,15	19.471,47	4.292,68	81,94	19.432,60	19.123,85	308,75	98,41	1.390,34
11.	Drug inventar - OS	2.191,60	2.191,60	0,00	100,00	2.191,60	2.191,60	0,00	100,00	/
SKUPAJ		1.917.041,06	893.194,30	1.023.846,76	46,59	1.879.262,27	810.029,99	1.069.232,28	43,10	95,76

Graf 1: Poraba električne energije v letu 2014 v primerjavi s preteklimi leti

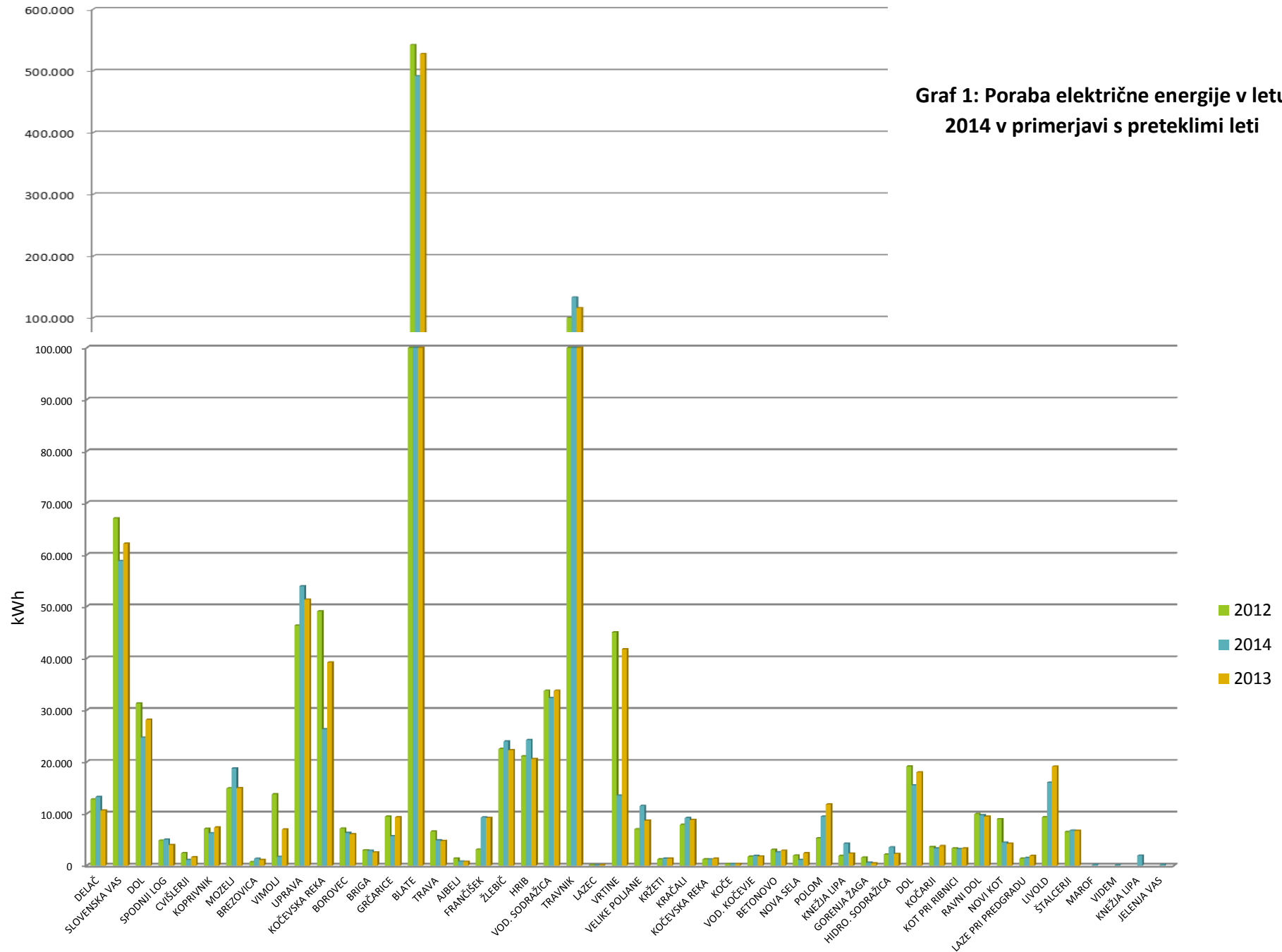

Tabela 5: Investiranje v infrastrukturo v letu 2014

Zap. št.		Naziv investicije	Investirano* v letu 2014
1.	KOČEVJE	Izgradnja vodovoda Knežja Lipa - Brezovica	329.440,03
2.		Obnova vodovoda Gozdna cesta, Cesta v Log	34.559,40
3.		Obnova vodovoda Kočevska cesta	44.554,79
4.		Obnova vodovoda Črnomaljska ulica	4.665,80
5.		Obnova vodovoda v delu naselja Gorenje	19.190,18
6.		Podaljšek cevovoda Cvišlerji	39.731,78
7.		Izgradnja hidropostaje Jelenja vas	42.381,46
8.		Obnova vodovoda Trata XIV. ulica	19.754,08
9.		Obnova vodovoda Kidričeva ulica	10.338,40
		SKUPAJ KOČEVJE	544.615,92
1.	RIBNICA	Obnova vodovoda v delu naselja Prigorica	29.888,98
2.		Obnova vodovoda v delu naselja Jurjevica	18.229,63
		SKUPAJ RIBNICA	48.118,61
1.	LOŠKI POTOK	Obnova vodovoda Mali log	35.967,85
2.		Zamenjava črpalke Stari Kot	16.411,34
3.		Obnova vodovoda Retje	17.143,12
		SKUPAJ LOŠKI POTOK	69.522,31
1.		Obnova vodovoda v delu Slemenske ceste	9.417,06
		SKUPAJ SODRAŽICA	9.417,06
		SKUPAJ INVESTIRANO V LETU 2014	671.673,90

* tabela vsebuje podatke o investicijah, ki jih je izvajalo podjetje Hydrovod d.o.o.